

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

VİYOLA İÇİN BESTELENMİŞ VE KEMANDAN
TRANSKRİPSİYONU YAPILMIŞ
BAŞLICA ETÜT KİTAPLARI ÜZERİNE BİR
İNCELEME

ASLI BESTE BENİAN

2501141155

TEZ DANIŞMANI

PROF. BESTE TIKNAZ MODİRİ

İSTANBUL, 2019

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

VİYOLA İÇİN BESTELENMİŞ VE KEMANDAN
TRANSKRİPSİYONU YAPILMIŞ
BAŞLICA ETÜT KİTAPLARI ÜZERİNE BİR
İNCELEME

ASLI BESTE BENİAN

2501141155

TEZ DANIŞMANI

PROF. BESTE TIKNAZ MODİRİ

İSTANBUL, 2019

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN;

Adı ve Soyadı : ASLI BESTE BENİAN Numarası : 2501141155
Anabilim Dalı / Anasanat Dalı / Programı : MÜZİK ANASANAT DALI/YAYLI ÇALGILAR SANAT DALI/ YÜKSEK LİSANS Danışmanı : PROF. BESTE TIKNAZ MODİRİ
Tez Savunma Tarihi : 25.06.2019 Saati : 11.00
Tez Başlığı : VİYOLA İÇİN BESTELENMİŞ VE KEMANDAN TRANSKRİPSİYONU YAPILMIŞ BAŞLICA ETÜT KİTAPLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

TEZ SAVUNMA SINAVI, İÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 36. Maddesi uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABULÜNE OYBİRLİĞİ / ÖYÜKLUĞÜYLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- PROF. BESTE TIKNAZ MODİRİ		KABUL
2-DOÇ. HALİL EREN TUNCER		KABUL
3-DR. ÖĞR. ÜYESİ BARIŞ KEREM BAHAR		KABUL

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1-DOÇ. SEVİL ULUCAN WEINSTEIN		
2-DR. ÖĞR. ÜYESİ MUSA EREN İŞKODRALI		

ÖZ

VİYOLA İÇİN BESTELENMİŞ VE KEMANDAN TRANSKRİPSİYONU YAPILMIŞ BAŞLICA ETÜT KİTAPLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Aslı Beste BENİAN

Gamlar, egzersiz ve etütler, çalgı tekniği gelişiminin vazgeçilmez unsurlarıdır. Ancak günümüz konservatuvar eğitiminde, özellikle lisans seviyesinde sınav programının bir parçası olan etüde, daha çok konser parçası olarak yaklaşılmaktadır. Tekniğin, güncel tutulması ve öğrencinin daha iyi ses arayışının sürekliliği bakımından etütler önerilir. Etütler, çalıcının kişisel gelişiminin bir parçasıdır. Böylelikle konservatuvardan mezun olduktan sonra, profesyonel müzik kariyerinde, teknik ihtiyaçlarını saptayabilir, problemleri analiz edip çözüm yolları üzerinde çalışabilir. Bu tezden faydalanarak ihtiyacı olan etütleri bulabilir.

Bu tezde viyola repertuarı tarihsel süreçte incelenmiş ve keman ile eğitici kaynak içeriğini kısmen paylaşıyor olma sebebi irdelenmiştir. İlk viyola etütleri içerik bakımından incelenmiştir. Viyola için bestelenmiş ve kemandan transkripsiyonu yapılmış on bir kitap, iki yüz atmış üç etüt, yapı ve teknik özellikleri gözetilerek incelenmiştir. Viyola eğitiminde tercih edilen başlıca etüt kitapları olarak, “Campagnoli, Hoffmeister, Bruni, Kreutzer, Rode, Mazas, Palaschko ve Fuchs” un kitapları seçilmiştir. Kendini teknik açıdan geliştirmek veya bir tekniği öğrenmek isteyen öğrenciler için etüt önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yaylı çalgılar, Viyola, Etüt, Teknik, Etüt kitapları, Metot, Kapris.

ABSTRACT

RESEARCH ON MAJOR METHODS WRITTEN FOR VIOLA AND TRANSCRIBED FROM VIOLIN

Aslı Beste BENİAN

Scales, exercises and etudes are the essentials elements of performance practice. However in the current conservatory system etudes which are a part of exam repertoire are generally considered to be the concert pieces. For keeping the technic up-to-date and continuity of the search for better sound, etudes are recommended. Etudes are a part of self-improvement of the performer. Therefore, after graduation, in their Professional music career, players can determine their technical needs, analyze the problems and work on their solutions. With his thesis one may find required etudes for the solutions.

In this thesis the viola repertoire has been analyzed in an historical manner and the correlation of its instructions with the violin has been examined. first etudes of viola repertoire has been researched . Eleven books and two hundred sixty three etudes written for viola and transcribed from violin are examined in their technical aspects. The instruction books by Campagnoli, Hoffmeister, Bruni, Kreutzer, Rode, Mazas, Palaschko and Fuchs has been selected for the study as the main instructional methods used in the viola education. Etude suggestions are given for the students who desire to improve themselves or learn a new technic.

Key words: String Instruments, Viola, Etude, Technic, Etude Books, Methods, Caprice.

ÖNSÖZ

Tez konumu seçerken, öğrenciliğimde kendime sıklıkla sorduğum, “teknikimi nasıl geliştiririm?” ve “sürekliliğini nasıl sağlarım?” sorularına bir yanıt bulabilme isteğiyle ve bu sorulara yanıt arayan diğer meslektaşlarımdan da olabileceğini ön görerek yola çıktım. Müzikal fikirler ve teknik, ideal bir yaylı çalgılar eğitiminde paralel ilerleyen iki konuyken, ben her zaman teknik tarafımın biraz eksik kaldığı kanaatindeydim. Bunun için kendimi zorlu bir tekrar öğrenme sürecinin içine soktum ve “etütler” de bu yolculukta en büyük yardımcılarımdan biri oldu. Teknik bir takım konular, eğitimin başlarında yanlış veya eksik öğrenildiğinde bunun geri dönüşü ancak duyarlı bir öğretmen ve araştırmacı, aynı zamanda sorgulayıcı bir çalışma- kendini tanıma süreciyle mümkün oluyor. Ne şanslıyım ki hem lisans hem de yüksek lisans eğitimimde ve tez danışmanım olarak Prof. Beste Tıknaz Modiri ile çalışma fırsatı buldum. Kendisine ne kadar teşekkür etsem az. Bu zorlu sürecin gerektirdiği açık görüşlü yaklaşımı en çok ondan öğrendim ve öğrenmeye devam ediyorum. Her zaman yanımda olan, beni destekleyen ve yol gösteren babam Şafak, annem Manolya, abim Asil Benian’a var oldukları için ve bu kendimi tanıma sürecimde hoşgörü ve sevgiyle varlıklarını her zaman hissettirdikleri için teşekkürü bir borç bilirim. Son olarak tez hazırlığı sürecimde bana destek olan Mete Ataç’a çok teşekkür ederim.

İstanbul, 2019

Aslı Beste BENİAN

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
ŞEKİLLER LİSTESİ	ix
KISALTMALAR LİSTESİ	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM VİYOLA REPERTUVARI

1. Viyola Repertuarı Tarihine Genel Bakış	2
---	---

İKİNCİ BÖLÜM ETÜT

2. Etüt	7
2.1. Etüdün tanımı	7
2.2. Viyola için ilk etütler ve viyola etüdünün tarihi	9
2.2.1. Corette'nin Metodu	16
2.2.2. Cupis'in Metodu	18
2.2.3. Complete Instructions for the Tenor	20
2.2.4. Gebauer'in Metodu	21
2.2.5. Martinn'in Metodu	24
2.2.6. Woldemar'ın Metodu	25
2.2.7. Bruni'nin Metodu	27
2.2.8. Campagnoli'nin 41 Kaprisi	29
2.2.9. Hoffmeister'in 12 Etüdü	29

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM İNCELEME

3. Bartolomeo Campagnoli	31
3.1. Biyografi	31
3.2.1. 41 Kapris, Op.22	31

3.2.2 Teknik İnceleme	35
4. Franz Anton Hoffmeister	41
4.1. Biyografi	41
4.2.1. Solo Viyola için 12 Etüt	42
4.2.2. Teknik İnceleme	44
5. Antonio Bartolomeo Bruni	47
5.1. Biyografi	47
5.2.1. Viyola için 25 Etüt	48
5.2.2. Teknik İnceleme	50
6. Rodolphe Kreutzer	55
6.1. Biyografi	55
6.2.1. Viyola için 42 Etüt	56
6.2.2. Teknik İnceleme	62
7. Pierre Rode	67
7.1. Biyografi	67
7.2.1. 24 Kapris	69
7.2.2. Teknik İnceleme	74
8. Jacques-Féréol Mazas	78
8.1. Biyografi	78
8.2.1. <i>Études Speciales</i> , Op. 36	79
8.2.2. Teknik İnceleme	84
8.3.1. <i>Études Brillantes</i> , Op.36.....	89
8.3.2. Teknik İnceleme	89
9. Johannes Palaschko	94
9.1. Biyografi	94
9.2.2. Teknik İnceleme	96
9.3.1. Viyola Solo için 20 Etüt, Op.36.....	98
9.3.2. Teknik İnceleme	100
10. Lillian Fuchs	104
10.1. Biyografi	104
10.2.1. Viyola için 15 Karakteristik Etüt	105
10.2.2. Teknik İnceleme	107
10.3.1. Viyola için 16 Fantezi Etüt	109
10.3.2. Teknik İnceleme	112

SONUÇ VE ÖNERİLER	115
KAYNAKÇA	121
EK-1: TEZDE KULLANILMIŞ YABANCI MÜZİK TERİMLERİNİN AÇIKLAMASI.....	124

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 - Michel Corette'nin <i>la viole d'Orphée'si</i>	17
Şekil 2 - Corette'nin viyola ve kontrbas için metodunun kapağı.....	17
Şekil 3 - Cupis'in Metodu, <i>De la maniere de tenir l'alto</i> (viyola tutuşu)	19
Şekil 4 - Cupis'in metodu, <i>De la maniere de tenir l'Archet</i> (arşe tutuşu)	20
Şekil 5 - Gebauer'in metodu, kapak sayfası	23
Şekil 6 - Woldemar'ın metodu, kapak sayfası	26
Şekil 7 - Woldemar'ın metodu, açıklamalar sayfası	26
Şekil 8 - Bruni'nin metodu, ilk baskısı kapağı	28
Şekil 9 - Bartolomeo Campagnoli, <i>41 Caprices pour l'Alto</i> Op. 22, no. 4, 1 – 6. ölçüler.....	32
Şekil 10 - Bartolomeo Campagnoli, <i>41 Caprices pour l'Alto</i> Op. 22, no. 7, 21-24. ölçüler.....	33
Şekil 11 - Bartolomeo Campagnoli, <i>41 Caprices pour l'Alto</i> Op. 22, no. 3, 24 - 25. ölçüler.....	33
Şekil 12 - Bartolomeo Campagnoli, <i>41 Caprices pour l'Alto</i> Op. 22, no. 13, 1 – 4. ölçüler.....	33
Şekil 13 - Bartolomeo Campagnoli, <i>41 Caprices pour l'Alto</i> Op. 22, no. 8, 1 - 5. ölçüler.....	34
Şekil 14 - Bartolomeo Campagnoli, <i>41 Caprices pour l'Alto</i> Op. 22, no. 11, 1 - 3. ölçüler.....	34
Şekil 15 - Bartolomeo Campagnoli, <i>41 Caprices pour l'Alto</i> Op. 22, no. 25, çeşitleme 3, 1 – 3. ölçüler.....	34
Şekil 16 - Bartolomeo Campagnoli, <i>41 Caprices pour l'Alto</i> Op. 22, no. 17, çeşitleme 4, 1 – 2. ölçüler.....	35
Şekil 17 - Franz Anton Hoffmeister, <i>Viola-Etüden</i> , no. 1, 10 – 16. ölçüler	42
Şekil 18 - Franz Anton Hoffmeister, <i>Viola-Etüden</i> , no. 1, 112 – 114. ölçüler	43
Şekil 19 - Franz Anton Hoffmeister, <i>Viola-Etüden</i> , no. 7, 30 – 34. ölçüler	43
Şekil 20 - Franz Anton Hoffmeister, <i>Viola-Etüden</i> , no. 7, 114 - 121. ölçüler	43
Şekil 21 - Franz Anton Hoffmeister, <i>Viola-Etüden</i> , no. 5, 1 - 4. ölçüler	44
Şekil 22 - Antonio-Bartolomeo Bruni, <i>Methode pour l'alto</i> , no. 1, 1 – 3. ölçüler...	49
Şekil 23 - Antonio-Bartolomeo Bruni, <i>Methode pour l'alto</i> , no. 4, 6 – 8. ölçüler ..	49

Şekil 24 - Antonio-Bartolomeo Bruni, <i>Methode pour l'alto</i> , no. 9, 1 – 9. ölçüler ..	49
Şekil 25 - Rodolphe Kreutzer, <i>Forty-two Studies for the Viola</i> , no. 1, 1 – 3. ölçüler	57
Şekil 26 - Rodolphe Kreutzer, <i>Forty-two Studies for the Viola</i> , no. 4, 15 – 3. ölçüler	57
Şekil 27 - Rodolphe Kreutzer, <i>Forty-two Studies for the Viola</i> , no. 7, 41 – 44. ölçüler.....	58
Şekil 28 - Rodolphe Kreutzer, <i>Forty-two Studies for the Viola</i> , no. 9, 1 – 4. ölçüler	58
Şekil 29 - Rodolphe Kreutzer, <i>Forty-two Studies for the Viola</i> , no. 11, 1 – 2. ölçüler	58
Şekil 30 - Rodolphe Kreutzer, <i>Forty-two Studies for the Viola</i> , no. 14, 1 – 2. ölçüler	59
Şekil 31 - Rodolphe Kreutzer, <i>Forty-two Studies for the Viola</i> , no. 18, 31 – 32. ölçüler.....	59
Şekil 32 - Rodolphe Kreutzer, <i>Forty-two Studies for the Viola</i> , no. 40, 81 – 82. ölçüler.....	59
Şekil 33 - Rodolphe Kreutzer, <i>Forty-two Studies for the Viola</i> , no. 23, 1 – 4. ölçüler	60
Şekil 34 - Rodolphe Kreutzer, <i>Forty-two Studies for the Viola</i> , no. 30, 29 – 30. ölçüler.....	60
Şekil 35 - Rodolphe Kreutzer, <i>Forty-two Studies for the Viola</i> , no. 32, 1 – 2. ölçüler	61
Şekil 36 - Rodolphe Kreutzer, <i>Forty-two Studies for the Viola</i> , no. 42, 1 – 4. ölçüler	61
Şekil 37 - Pierre Rode, <i>Twentyfour Capricen</i> , no. 3, 7 – 8. ölçüler.....	69
Şekil 38 - Pierre Rode, <i>Twentyfour Capricen</i> , no. 4, 24 – 26. ölçüler	70
Şekil 39 - Pierre Rode, <i>Twentyfour Capricen</i> , no. 16, 67 – 69. ölçüler.....	70
Şekil 40 - Pierre Rode, <i>Twentyfour Capricen</i> , no. 1, 16 – 17. ölçüler	71
Şekil 41 - Pierre Rode, <i>Twentyfour Capricen</i> , no. 2, 1 – 3. ölçüler.....	71
Şekil 42 - Pierre Rode, <i>Twentyfour Capricen</i> , no. 15, 3 – 6. ölçüler	72
Şekil 43 - Pierre Rode, <i>Twentyfour Capricen</i> , no. 7, 1 – 2. ölçüler.....	72
Şekil 44 - Pierre Rode, <i>Twentyfour Capricen</i> , no. 13, 29 – 30. ölçüler.....	72
Şekil 45 - Pierre Rode, <i>Twentyfour Capricen</i> , no. 19, 46 – 48. ölçüler.....	73
Şekil 46 - Pierre Rode, <i>Twentyfour Capricen</i> , no. 20, 36 – 37. ölçüler.....	73

Şekil 47 - Jacques-Féréol Mazas, <i>Etudes Speciales for Viola Solo</i> , no. 1, 1 – 9. ölçüler.....	80
Şekil 48 - Jacques-Féréol Mazas, <i>Etudes Brillantes for Viola Solo</i> , no. 35, 1 – 7. ölçüler.....	80
Şekil 49 - Jacques-Féréol Mazas, <i>Etudes Speciales for Viola Solo</i> , no. 7, 1 – 8. ölçüler.....	81
Şekil 50 - Jacques-Féréol Mazas, <i>Etudes Speciales for Viola Solo</i> , no. 20, 1 – 6. ölçüler.....	81
Şekil 51 - Jacques-Féréol Mazas, <i>Etudes Brillantes for Viola Solo</i> , no. 40, 19 – 20. ölçüler.....	81
Şekil 52 - Jacques-Féréol Mazas, <i>Etudes Speciales for Viola Solo</i> , no. 11, 1 – 4. ölçüler.....	82
Şekil 53 - Jacques-Féréol Mazas, <i>Etudes Speciales for Viola Solo</i> , no. 23, 81 – 84. ölçüler.....	82
Şekil 54 - Jacques-Féréol Mazas, <i>Etudes Speciales for Viola Solo</i> , no. 16, 1 – 3. ölçüler.....	82
Şekil 55 - Jacques-Féréol Mazas, <i>Etudes Brillantes for Viola Solo</i> , no. 43, 68 – 73. ölçüler.....	83
Şekil 56 - Jacques-Féréol Mazas, <i>Etudes Speciales for Viola Solo</i> , no. 30, 33 – 37. ölçüler.....	83
Şekil 57 - Johannes Palaschko, <i>12 Studies Op. 55 for Viola</i> , no. 7, 1 – 12. ölçüler.	95
Şekil 58 - Johannes Palaschko, <i>12 Studies Op. 55 for Viola</i> , no. 5, 1 – 5. ölçüler..	95
Şekil 59 - Johannes Palaschko, <i>12 Studies Op. 55 for Viola</i> , no. 12, giriş	96
Şekil 60 - Johannes Palaschko, <i>20 Etüden für Viola, Op.36</i> , no. 4, 71 – 72. ölçüler	99
Şekil 61 - Johannes Palaschko, <i>20 Etüden für Viola, Op.36</i> , no. 9, 18 – 19. ölçüler	99
Şekil 62 - Johannes Palaschko, <i>20 Etüden für Viola, Op.36</i> , no. 17, 1 – 2. ölçüler	99
Şekil 63 - Johannes Palaschko, <i>20 Etüden für Viola, Op.36</i> , no. 14, 1 – 5. ölçüler	100
Şekil 64 - Lillian Fuchs, <i>Fifteen Characteristic Studies for Viola</i> , no. 13, 1 – 4. ölçüler.....	106
Şekil 65 - Lillian Fuchs, <i>Fifteen Characteristic Studies for Viola</i> , no. 13, 51 – 53. ölçüler.....	106
Şekil 66 - Lillian Fuchs, <i>Fifteen Characteristic Studies for Viola</i> , no. 5, 51 – 53. ölçüler.....	106

Şekil 67 - Lillian Fuchs, <i>16 Fantasy Etudes for Viola</i> , no. 4, 1 – 3. ölçüler	110
Şekil 68 - Lillian Fuchs, <i>16 Fantasy Etudes for Viola</i> , no. 15, 4 – 6. ölçüler.....	110
Şekil 69 - Lillian Fuchs, <i>16 Fantasy Etudes for Viola</i> , no. 1, 7 – 10. ölçüler.....	110
Şekil 70 - Lillian Fuchs, <i>16 Fantasy Etudes for Viola</i> , no. 5, 14 – 16. ölçüler	111
Şekil 71 - Lillian Fuchs, <i>16 Fantasy Etudes for Viola</i> , no. 10, 1 – 2. ölçüler.....	111

KISALTMALAR LİSTESİ

a.e.	: Aynı eser
a.g.e.	: Adı geçen eser
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
Alm.	: Almanca
bkz.	: Bakınız
bs.	: Baskı
c.	: Circa, yaklaşık
çev.	: Çeviren
ed.	: Editör
ff	: Fortissimo
Fr.	: Fransızca
İng	: İngilizce
İt.	: İtalyanca
K.	: Köchel Dizini
No.	: Numara
Op.	: Opus
s.	: Sayfa

GİRİŞ

16. yüzyıldan itibaren viyolanın günümüze kadar olan değişimine bakıldığında, tekniği, rolü ve repertuvarının genişliği açısından büyük bir gelişme görülür. Başlangıçta ikinci planda bir eşlik çalgısı olan viyola, 21. yüzyılda solo repertuvarı oldukça geniş, karakteristik bir çalgı olmuştur. Geniş renk yelpazesinin yüzyıllar içinde keşfedilmesi ile birlikte viyolanın teknik gereklilikleri de artmıştır. Kendine özgü zorlukları olan bu çalgının kemancılar ile başlayan eğitimi, zaman içinde başlı başına bir sanat dalına dönüşmüştür. Bütün bu gelişimler içinde etütlerin rolü büyüktür. Konçerto, sonat gibi büyük eserlerin hazırlığı olarak, bazen ise kendi başına bir konser parçası niteliğinde etütlerden faydalanılmıştır.

Bu çalışmada bir tekniği öğrenmek veya pekiştirmek isteyen öğrencilere bir kılavuz niteliğinde etüt önerileri sunulmuştur. Viyola repertuvarı ve etütleri tarihsel süreçte incelenmiş, etütlerin bestecileri tanıtılmış, viyola eğitiminin ve repertuvarının gelişimi açısından önemi vurgulanmıştır. Viyola için bestelenmiş ve kemandan transkripsiyonu yapılmış on bir etüt kitabı, yapıları açısından incelenmiş, kullanılan teknikler saptanmıştır. Etütlerde kullanılan yabancı müzik terimleri tezin ek kısmında açıklanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

VİYOLA REPERTUVARI

1. Viyola Repertuarı Tarihine Genel Bakış

16. yüzyıl boyunca viyol ailesi genellikle kutlamalarda dans müziği olarak kullanılırdı¹. Bilinen ilk viyola partisini içeren yayımlanmış eser, Giovanni Gabrielli'nin 1597'de bestelediği *Sacrae* Senfoni'nin “*Sonata Pian'e Forte*” bölümüdür². Bu parti *violino*³ olarak adlandırılmıştır ve birçok kez keman aralığından daha pes seslere iner, bu sesler viyolanın aralığından pes değildir. Bu sebeple bu eser yazılan ilk viyola partisinden kabul edilmektedir.

Zacconi, *Prattica di Musica* (1592)'sında yine *violino* terimini keman ve viyola için kullanmıştır⁴. Monteverdi'nin Orfeo operasında (1607) orkestrasyonda dört viyola bulunur. Monteverdi, *pizzicato* ve *tremolo* gibi yenilikçi teknikleri yine bu operanın yaylı partilerinde kullanmıştır⁵.

Fransa'da XIII. Louis'nin hükümdarlığı zamanında “*24 Violons du Roy*” sarayın resmi orkestrası olarak 1626'da kurulmuştur. Kısa sürede son derece güzel tınısı ve müzikal stiliyle ün kazanan bu orkestra altı keman, altı viyolonsel ve on iki tane küçük ve büyük boylarda viyolanın yanı sıra tenor viyolalardan oluşur⁶.

17. yüzyılın sonlarına doğru *concerto grosso* formu, Arcangelo Corelli, Antonio Vivaldi ve George F. Haendel'in öncülüğünde ün kazanır. Bu form, *concertino* ve *ripieno* olmak üzere iki çalgı grubundan oluşur. Viyola, *ripieno*

¹ Steven Lewis Kruse, “*The Viola School of Technique: Etudes and Methods Written Between 1780 and 1860*”, Muncie, Indiana, ABD, *Ball State University*, 1985, s.49.

² a.e.

³ İt.: Kemanlar.

⁴ a.e.

⁵ a.e., s. 50.

⁶ a.e., s. 51.

grubunun değişmez elemanlarından ve seyrek olarak da (Geminiani ve Locatelli'nin *concerto* 'larında olduğu gibi) *concertino* grubunda yer alır.

Johann Sebastian Bach, *Brandenburg* başlıklı *concerto grosso* 'larıyla viyolayı başka bir seviyeye taşımıştır. Bu koleksiyondaki Sol Major 3. Konçerto'da üç viyola kullanır ve özellikle 3. bölümde birinci viyola ve viyola grubu için birçok solo pasaj içerir. Si bemol Majör tondaki 6 no.'lu konçertonun orkestrasyonunda keman kullanmamıştır; 2 solo viyola, 2 viyola da gamba, viyolonsel ve sürekli bas (*continue*) vardır. 2 solo viyola partisi taklitli stildedir ve solistik pasajlar içerir.

18. yüzyılda viyolanın bir solo çalgı olarak gelişimi en çok Almanya ve Avusturya'da belirgindir. Ancak kullanımı birkaç şehirdeki bestecilere özgü olmuştur. Bu şehirler içinde en önemlileri; parlayan Alman opera geleneği ile Hamburg, sarayın desteği ile Berlin, yeni orkestra standartlarıyla Mannheim ve kültürünün sanata olan etkisi ile Viyana olmuştur.

Bu dönemde Berlin'de kendisi de besteci olan II. Frederick tarafından kurulan ve dönemin en seçkin müzisyenlerini içeren saray orkestrası viyolanın gelişiminde etkilidir. Orkestranın üyelerinden George Benda, solo viyola için üç, viyola, iki korno ve yaylılar için iki konçerto bestelemiştir. Berlin'de *lied*⁷ ve koral eserleriyle öne çıkan besteci ve şef Karl Friedrich Zelter (1758-1832) 1779 yılında viyola için Mi bemol Majör Konçerto'sunu bestelemiştir. Bu konçertonun eşlik partisinde yaylılar ve iki korno yer alır.

18. yüzyılın ikinci yarısında dünyanın kültür ve sanat merkezlerinden biri olan Viyana'da Karl Ditters von Dittersdorf (1739-1799) viyola için Fa Majör Konçerto ve Re Majör Keman ve Kontrbas Konçerto'su bestelemiştir. Yine bu dönemde Viyana'da, Roman Hoffstetter (1742-1815) viyola için üç konçerto, Franz-Anton Hoffmeister (1754-1812) Re Majör Konçerto, Wolfgang Amadeus Mozart (1756-

⁷ Alm.: Şarkı.

1791) keman ve viyola için *Symphonie Concertante*, Johann B. Vanhal (1739-1813) iki konçerto, Anton Wranitzky (1761-1820) iki viyola için konçerto bestelemiştir.

18. yüzyıl boyunca solo viyola için birçok konçerto bestelenmiştir. G. P. Telemann (1681-1767)'in Sol Major Konçerto'su, yaklaşık olarak 1716-1721 yılları arasında yayımlanmıştır⁸. Ayrıca viyola için on iki sonat ve iki viyola için konçerto bestelemiştir. William Herschell (1738-1822), 1759'da üç tane viyola konçertosu bestelemiştir⁹. Dönemin bestecilerinden Johann Christian Bach ve Georg Friedrich Haendel'e ait olduğu tahmin edilen iki viyola konçertosu 20. yüzyılda Fransız kemancı ve besteci Henri Casadesus (1879-1947) tarafından düzenlenmiştir.

18. yüzyılın sonlarında Johann Stamitz öncülüğünde *Mannheim* Orkestrası, yaylı tekniğine yeni bir standart getirir. Johann'ın oğulları Karl ve Anton virtüöz keman ve viyolacılar, viyola için birçok konçerto yazmış ve solist olarak seslendirmişlerdir.

Stamitz'in ardından senfoni bestecisi olarak sıra Joseph Haydn ve Wolfgang Amadeus Mozart'a gelir. Haydn'ın senfonilerinde viyolanın daha belirgin bir rolü vardır fakat yine de "başka bir çalgı partisini katlamadıkça nadiren önemli bir melodi verilmiştir¹⁰". Geç yaylı dörtlülerinde ise viyolanın daha bağımsız bir rolü vardır, dörtlüdeki diğer çalgılarla eşit önem taşır.

Mozart, keman ve klavsenin yanı sıra viyola da çaldığından bu çalgıya özel bir ilgisi vardır. Senfoni ve yaylı dörtlülerinde viyolaya yalnız eşlik partisi yerine önemli melodik hatlar da vermiştir. Mozart'ın viyolayı ön planda kullandığı eserleri arasında; altı yaylı beşli (iki viyola içerir), keman ve viyola için iki duo, iki yaylı trio ve Mi bemol Major K.364 *Symphonie Concertante*'ı sayılabilir.

⁸ Steven Zohn, "Telemann, Georg Philipp", *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, ed. Stanley Sadie, 29.c., 2. bs., Londra, Macmillan, 2001, c. 25, s. 229.

⁹ Kruse, a.g.e., s. 71.

¹⁰ a.e., s. 57.

18. ve 19. Yüzyıl Opera bestecileri “viyolanın kendine özgü ses rengini, belli duygu durumlarını ifade etmek için uygun bulurlar” ve “viyolanın bu dramatik potansiyeli¹¹”ni değerlendirirler. Franz X. Richter, George F. Haendel ve özellikle Christoph Gluck viyolaya önemli partiler yazmıştır, solo aryalarda öne çıkan eşlik partileri ve armonik iç partileri viyolaya yazarak *concertino* grubunda keman kadar aktif kullanmıştır¹².

19. yüzyılın başlarında yaylı çalgılarda teknikte büyük bir ilerleme olmuştur. Bu ilerlemenin viyoladaki öncüsü Alessandro Rolla’dır. Oldukça üretken bir besteci olan Rolla, viyola için bilinen 10 konçerto, viyola içeren düo, trio ve başka oda müziği eserleri bestelemiştir.

Diğer 19. yüzyıl viyola bestecileri arasında Henry Vieuxtemps (1820-1881) ve Joseph Joachim (1831-1907) sayılabilir. İkisi de viyolacı olan bu besteciler viyola için önemli eserler bestelemiştir.

Dönemin orkestra viyola sanatçıları “yetersiz icracı ve müzisyenler olmakla kalmayıp do teli tınlamayan ve eşit bir sonoriteye sahip olmayan küçük viyolalar çalıyordu¹³.” Alman viyolacı ve eğitimci Hermann Ritter (1849-1926) büyük viyolaların kullanımını yaygınlaştırmış ve kendisi de *Viola-alta* ismini verdiği bir viyola modeli tasarlamıştır.

19. yüzyılın sonlarındaki zayıf viyola tekniğinin orkestra müziğinin taleplerini karşılayamaması Avrupa konservatuvarlarında endişe yaratır. 1894 yılında Paris Konservatuvarı ihtiyacı karşılayabilmek için viyola eğitimine keman ve çelloya uyguladığı disiplin modelini getirir, burada Théophile Laforge yetenekli viyolacıların yolunu açar ve Fransız ekolünü yeni yüksek seviyesine ulaştırır. Bu Fransız etkisi ile Belçika’da Leon Van Hout, İtalya’da Benzo Sabatini, İsrail’de Macar viyolacı Odeon

¹¹ a.e., s. 54.

¹² a.e., s. 55.

¹³ Maurice W. Riley, *The History of the Viola*, 2.c., Braun-Brumfield, Ann Arbor, Michigan, ABD, 1980, c. I, s. 201.

Partos, Rusya’da Vadim Borissovsky iyi seviyede öğrenciler yetiştirir. 20. yüzyılda Almanya ve Avusturya’da Hermann Ritter’in öğrencileri çalgının standartlarını yükseltmeye devam eder¹⁴. Burada virtüöz viyolacı ve besteci Paul Hindemith’in yükselişi ve Prof. Dr. Wilhelm Altmann’ın viyolacıların performans ve itibarını iyileştirme çalışmaları ile aynı zamana denk gelir. Bu dönemde Paul Hindemith, Maurice Vieux, Joseph Jongen, Dmitri Shostakovich, Sergey Prokoffief viyola için ve viyola partisi içeren yenilikçi eserler bestelemiştir.

¹⁴ a.e., s. 254.

İKİNCİ BÖLÜM

ETÜT

2. Etüt¹

2.1. Etüdün tanımı

Fransızca kökenli bir müzik terimi olan *étude* dilimize “Etüt” olarak yerleşmiştir. Bu terimin Türkçe ve yabancı kaynaklarda birçok tanımı mevcuttur. Ahmet Say, Müzik Ansiklopedisi’nde etüdü şöyle tanımlar:

“Çalışma. Müzik eğitiminde belirli zorlukları aşmak üzere hazırlanmış olan çalışma parçasına verilen ad. ... etüt, çalgı müziğinde sıradan bir parça olmanın üzerinde değer taşır: Çalgı tekniğini ustalık düzeyinde geliştirmeyi öngören, ama aynı zamanda müzikal kaliteye de önem veren olgun alıştırma parçalarına verilen ad.”²

The New Grove Dictionary of Music, etüt kelimesini “çoğunlukla zorluk içeren çalgısal bir parça” olarak tanımlar. Tanıma, “Performans tekniğinin seçilmiş bir bölümünden faydalanmak ve onu kusursuz hale getirmek için tasarlanmış, müzikal merak uyandıran eser³” olarak devam eder.

New Harvard Dictionary of Music, bu kelimeyi “Belirli zorlukları ayrıştırarak ve yorumcuyu bu tekniği çalışmasına yoğunlaştırarak onun tekniğini geliştirmek için tasarlanmış kompozisyon” olarak tanımlar⁴.

¹ Etüt: *Étude* (fr): Çalışma. Almanca “*Etüde*”, İtalyanca “*Studio*”, İngilizce “*Etude*”.

² Ahmet Say, “Etude”, *Müzik Ansiklopedisi*, 3 c., Ankara, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 2005, c. I, s. 556.

³ Howard Ferguson, Kenneth L. Hamilton, “Study”, *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, ed. Stanley Sadie, 29.c., 2. bs., Londra, Macmillan, 2001, c. 24, s. 622.

⁴ Don Michael Randel, “Etude”, *The New Harvard Dictionary of Music*, 4. bs., Cambridge, The Belknap Press of Harvard University Press, 2003, s. 293.

Harvard Dictionary of Music'te Willi Apel ise “öğrenciye, çalgısında mekanik ve teknik yapabilirliğini geliştirmede yardım etmek için tasarlanmış parça.” tanımını yapmıştır⁵.

The Development of Western Music kitabının yazarı K. Marie Stolba'nın, aynı kitapta yaptığı tanım ise şöyledir: “Devamlı olarak tekrür eden fiziksel, teknik problem ya da müzikal zorluğu, çalan kişinin sadece mekanik uygulama değil, uygun çalışma ve doğru yorumunu da gerektirerek, müzikal ve pedagojik amaç ve içerik ile sağlayan tüm eser⁶.”

Bu tanımlara dayanarak, etüt; bir ya da birden çok çalım tekniğini işleyen, çalan kişiyi hem müzikal hem teknik açıdan geliştirecek unsurlara sahip, hatta performans amaçlı bestelenmiş örnekleri de bulunan bir bütün eser, olarak anlaşılabilir.

“Etüt’lerin belli bir formu yoktur; genellikle iki ya da üç kesitli şarkı⁷, ya da rondo⁸ formunda yazılmış olmasına karşın, çoğunluğu özgür formdadır⁹” Etüt terimi geniş bir anlama sahiptir ve kapris, metot ve egzersiz kelimelerini kapsar. Egzersiz¹⁰ terimi “etüt” başlığı altında olmakla beraber, daha mekanik bir çalışma olmasıyla anlam bakımından etütten ayrılır. 1780-1810 yılları arasında yazılan eserlerin çoğunda başlık olarak kapris¹¹ terimi kullanılmıştır. Barok dönemde bu başlık altında yazılan çembalo parçaları, romantik dönemde duygu yüklü, sürprizler içeren özgür formda eserlere dönüşmüştür. Kapris parçalarının bir özelliği, temanın başka bir eserden alınabilmesidir.

⁵ Willi Apel, “Etude”, *Harvard Dictionary of Music*, 2. bs., Cambridge, The Belknap Press of Harvard University Press, 1969.

⁶ K. Marie Stolba, “A History of the Violin Etude to About 1800”, Iowa, ABD, University of Iowa, 1965, s. 8.

⁷ İki ve üç kesitli şark formu: AB ya da ABA formu.

⁸ Rondo formu: Tonikteki “rondo” temasının her episod sonu tekrar duyulma esasına dayanan çok kesitli form örneği.

⁹ Say, a.g.e., s. 556.

¹⁰ Egzersiz: Alıştırma. Barok dönemden başlayarak alıştırma amaçlı, ancak sanat değeri de taşıyan kısa çalgı parçalarına verilen ad. Fr.: *exercice*, Alm.: *Übung*, İng.: *exercise*, İt.: *esercizio*.

¹¹ Kapris: Özgür formda yazılmış düş ürünü parçaları niteleyen terim. İt.: *Capriccio*.

2.2. Viyola için ilk etütler ve viyola etüdünün tarihi

Çalgılar için bir eğitici kaynak yayımlanması, ihtiyaçtan ve kitap için belli bir potansiyel pazarın varlığından ileri gelir¹². 17. Yüzyıl sonu ve 18. yüzyıl başlarında Almanya’da yayımlanan çeşitli kitaplar içerik açısından yetersizdir, genellikle alto ve tenor viyola için akort düzenini anlatır, keman gibi çalındığını ima eder. Bu incelemeler genel kapsamlı çalışmalardır, aynı zamanda diğer çalgılar için çalışma yöntemleri, sürekli bas partisinin nasıl çalınacağı, nasıl solfej öğrenileceği gibi çok çeşitli konuları içerir. Sadece viyola eğitimine yönelik değildir.

Basılan ilk viyola metotları, keman ve viyolonsel için benzer yayımlardan yaklaşık yarım yüzyıl sonra Fransa’da ortaya çıkar, Paris, Londra ve Almanya’ya yayılır. 18. Yüzyılın sonlarında Carl ve Anton Stamitz Paris’te viyola solistleri olarak ilk halka açık konser serilerinden olan *Concert Spirituels*’de dikkat çekmeye başladılar¹³. Bu konser serileri Paris’te 1725 yılında başlamış 1790 yılında sona ermiştir. Daha sonra benzer içerikte konser ya da seriler Paris, Viyana, Londra ve başka şehirlerde düzenlenmiştir.

Paris’te opera bestecileri, özellikle Gluck, Sacchini, Cherubini, Spontini, Mehul ve Boieldieu viyolaya melodik ve ifadeli bir çalgı olarak yaklaşılmaya başladılar. 18.yüzyılın sonlarında Paris müziğinde viyolanın artan öneminin bir göstergesi olarak aşağıdaki eğitici yayımların ortaya çıkışı örnek verilebilir:

- Michel Corette (1709-1795) *Méthode d’Alto*, c. 1782.
- Jean B. Cupis (1711-1788) *Méthode d’Alto*, c.1788.
- Michel Woldemar (1750-1815) *Méthode d’Alto*, c. 1795.

Bu eserler arasında Corette’nin kitabı ilk bilinen olmasıyla beraber müzikal ve tarihsel olarak da en önemlisidir¹⁴.

¹² Riley, a.g.e., s. 167.

¹³ Riley, a.e., s. 167.

¹⁴ Riley, a.e., s. 168.

Aynı zamanlarda Londra’da ismi bilinmeyen bir eğitimecinin kitabı olan *Complete Instructions for the Tenor*, c. 1795’te ortaya çıkar. Bu kitabın ilk Fransız metotları ile olan benzerliği, kopyalandığını ya da esinlendiğini düşündürür¹⁵. Kısa bir süre sonra, Paris’te daha gelişmiş üç yeni kitap yayımlanır.

-Michel- Joseph Gebauer (1763-1812), *Méthode d’Alto*, ilk basımı c.1800.

-Bartolomeo Bruni (1757-1821), *Méthode d’Alto*, 1805.

-Jacob-Joseph-Balthazar Martinn (1775-1836), *Méthode d’Alto*, c.1810.

Martinn’in metodu günümüzde kullanılmaya devam etmektedir. Theodore Laforge, 20. yüzyılın başlarında viyola profesörü olarak Paris Konservatuvarı’nda çalışmış, kitabın urtex¹⁶ edisyonunu yayınlayacak kadar üzerine düşünmüş, viyola eğitimde kullanılan kemandan transkripsyonu yapılmış kitaplara rağbetin azalmasını umut etmiştir.

Yukarıda sıralanan üç eğitimci arasında viyola eğitimine en büyük katkısı olanlardan biri 25 Etüt’lük setiyle Bruni’dır. Paris’te yayımlanan ancak İtalyan kemancı ve besteci Bruni tarafından yazılan bu eserler hem Baillot, Rode ve Kreutzer gibi klasik Fransız etütlerinin hem de bestecinin İtalya’da genç yaşta almış olduğu eğitimin etkisini gösterir. Aynı dönemde Avusturya ve Almanya’da iki viyola etüt kitabı yayımlanır:

-Franz Anton Hoffmeister (1754-1812), *12 Viola-Etüden*, c.1800.

-Bartolomeo Campagnoli (1751-1827), *41 Capricen*, c.1805.

Ünlü bir besteci ve yayımcı olan Hoffmeister Viyana’da yaşamıştır. 19. Yüzyılda Viyana’da, Mozart, von Dittersdorf, Hoffstetter, Vanhal, Wranitzky gibi bestecilerin solo eserleri viyolacıların repertuvarında sıklıkla yer almaktaydı. Eserlerin zorluğu arttıkça daha ileri eğitici içeriklerin gerekliliğini gören Hoffmeister, girişimci bir yayımcı ve besteci olarak *12 Viola-Etüden* kitabını yazmıştır.

¹⁵ Riley, a. e., s. 168.

¹⁶ Urtext: Ekleme veya değişiklikler olmadan, bestecinin yazdığına en yakın şekilde basılmış edisyon.

İtalyan kemancı Campagnoli kariyerinin bir kısmını Leipzig’de geçirmiş, Gewandhaus Orkestrasının başkemancılığını yaptı ve üniversitede keman ve viyola öğretmiştir. İleri seviyedeki öğrencilerini teknik açıdan geliştirmek için ünlü kaprislerini besteler. Bu kaprislerle “viyolanın Kreutzer’i ya da Fiorillo’su” olarak anılır¹⁷.

Viyola 19. Yüzyılda solo çalgı olarak önemli bir rol oynamasa da orkestra ve oda müziği literatüründeki rolü büyümeye devam etmiştir. Orkestraların büyümüş ve bunula beraber viyolaların rahle sayısı artmıştır. Bu durumun bir nedeni olarak tahta ve bakır nefesli çalgıların gelişimi gösterilebilir. Yaylı çalgılarda yayın evrimini tamamlaması ve daha parlak tınıya sahip çelik teller daha güçlü bir ses ve lirik ifadeyi beraberinde getirmiştir.

Etütler bu dönemde viyola eğitiminde önemini artırmış, 19. yüzyılın ikinci yarısında birçok metot yayımlanmıştır. Bu metotların çoğu yayımlandığı yıllarda kullanılsa da temel viyola repertuarında nadiren kalıcı olmuştur. Bu dönemde yazılanlar arasında; Rolla, Alexis de Garaudé, Blumenthal, Ferdinando Giorgetti, Casimir-Ney, Léon Firket, Hilaire Lütgen, Hermann Ritter, Eugenio Cavallini, Friedrich Hermann ve Emil Kreuz’un metotları sayılabilir.

Alessandro Rolla İtalya’da zamanının önde gelen kemancı, viyolacı ve bestecilerindendir. Rolla, “viyolanın tekniğinin ve ifadesinin gelişiminde büyük öneme sahiptir¹⁸”. Milano Konservatuvarı’nda keman ve viyola öğretmenliği yapan Rolla’nın öğrencileri arasında Eugenio Cavallini ve sonradan beraber çaldığı ve yakın arkadaş olduğu Paganini yer alır¹⁹. Verimli bir viyola bestecisi olan Rolla, bu çalgı için en az on beş konçerto²⁰, viyola ve kontrbas için dört sonat, iki viyola için otuz iki düo, keman ve viyola için yetmiş sekiz düo, solo viyola için otuz parça, viyola ve orkestra için altı eser bestelemiştir. Solo viyola eserlerinden iki tanesi etütler olarak

¹⁷ Riley, a.e., s.169.

¹⁸ Riley, a.e., s. 185.

¹⁹ Antonio Rostagno, “Rolla, Alessandro”, *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, ed. Stanley Sadie, 29 c., 2. bs., Londra, Macmillan, 2001, s. 529.

²⁰ Rostagno, a.e.

düzenlenmiş ve ölümünden sonra yayınlanmıştır. Bu yüksek seviyedeki etütler beşinci pozisyon, tel geçişleri, çift sesler, iterek *staccato* tekniklerinde geniş gam ve arpej pasajları içerir.

Alexis Garaudé (1770-1852) Fransa’da 19. yüzyılın ilk yarısında önde gelen besteci ve vokal müzik pedagoglarından²¹. Besteci olarak eserleri arasında ses, piyano, keman ve viyola için pedagojik eserler olduğu kadar oda müziği ve solfej metotları yer alır. On dokuz sayfalık, erken Fransız metotlarıyla benzerlik gösteren *Methode d’alto-violon*’sı Paris’te 1819 yılında yayımlanmıştır.

Belçikalı kemancı ve besteci Joseph von Blumenthal, Prag’da eğitim görmüş ve profesyonel kariyerinin çoğunu tiyatro orkestrasında kemancı ve sonradan Plarist kilisesinde koro şefi olarak Viyana’da geçirmiştir²². Keman için olduğu kadar viyola partisi de içeren düo ve triolar bestelemiştir. Bestelediği tek solo viyola eseri Fa Majör *Grand Caprice pour alto*, Opus 79, Viyana’da c. 1836’da yayımlanmıştır²³. Bu eser konser parçası ve teknik gelişim için kullanılabilir.

Müzik eğitimini İspanya ve Fransa’da tamamlayan İtalyan besteci ve kemancı Ferdinando Giorgetti’nin (1796-1867) “çalışında Rode’u model aldığı söylenir²⁴”. Floransa Müzik Enstitüsünde keman ve viyola öğretmen Giorgetti’nin *Methodo per esercitarsi a ben suonare l’alto viola*, Op. 34 kitabı 1854 yılında yayımlanmıştır. Method üç bölümdedir. Birinci bölümde egzersiz, gam ve iki viyola için düolar; ikinci bölümde “Viyola ve Bas için Altı Karakteristik Etüt”; üçüncü bölümde ise “Viyola ve Piyano için Gran Solo” adlı eseri yer alır.

Fransız besteci ve editör Louis Casimir Escouffier (Casimir Ney) (1801-1877) 19. Yüzyılın önde gelen kemancılarından ve kariyeri boyunca özellikle yaylı dörtlülerle aktif olarak konserler vermiştir²⁵. Eserleri arasında çalım oldukça zor

²¹ Kruse, a.g.e., s. 268.

²² Kruse, a.e., s. 249.

²³ Kruse, a.e., s. 249.

²⁴ Kruse, a.e., s. 271.

olarak kabul edilen Solo Viyola için 24 Prelüd, yaylı trio, dörtlü ve beşli, Keman için Sol Telinde 18 Kapris, viyola ve piyano için birkaç eser sayılabilir. Ney'in *24 Préludes pour l'Alto viola dans les 24 tons de la gamme* (tüm tonlarda yirmi dört prelüd), Op. 22, 1849 ve 1853 yılları arasında yayımlanmıştır.

Viyola için metotlar 19. yüzyılın ikinci yarısında Fransa ve Almanya'da da yayımlanmaya devam etmiştir. Leon Firket'in *Méthode pratique pour alto*'su 1873'te iki cilt halinde yayımlanmıştır.

Alman besteci, editör ve kemancı Friedrich Hermann (1828-1907), yeni kurulmuş Leipzig Konservatuvarı'nda Mendelssohn'dan bestecilik dersleri almıştır. Keman ve viyola için birçok eser düzenlemiş, ayrıca metotlar yazmıştır. Hermann'ın *Technische Studien für Viola*, Op. 22 metodu 1881'de yayımlanmıştır.

1885 yılında Alman besteci Julius Bernhard Braehmig (1822-1872), metodu *Practische Bratschenschule: enthaltend eine progressiv geordnete Auswahl technischer Elementarstudien für die wichtigsten Lagen des Bratschenspiels nebst den entsprechenden Übungs-und Tonstücken* (Pratik Viyola Okulu: viyolanın ana pozisyonları için, ilerleyen seviyelerle temel teknik etütlerin yanında, egzersiz ve müzikal parçaları içerir) Leipzig'de yayımlanmıştır. Braehmig ile birlikte Firket'in metotları “geç 19. yüzyılın en öne çıkan ileri seviye yayımlarıdır²⁶”.

Richard Hoffmann'ın (1844-1918) metodu *Viola-Schule*, Op.40, 1885 yılında Almanya'da iki bölüm halinde yayımlanmıştır. Birinci bölüm, sol elin pozisyonunu, boş telleri, gamları ve kısa etütleri içerir; ikinci bölüm ise, yedi pozisyonda egzersizler, çift sesler, arpejler, kromatikler ve viyola mümkün olan doğal ve yapay armonik seslerin listesini içerir.

²⁵ Wikipedia the Free Encyclopedia, “Casimir Ney”, çevrimiçi, 20 Nisan 2019.
https://en.wikipedia.org/wiki/Casimir_Ney

²⁶ Robin Stowell, *The Early Violin and Viola: A Practical Guide*, Cambridge, Cambridge University Press, 2001, s. 24.

Alman besteci ve viyolacı Emil Kreuz (1867-1932)'un viyola için yazdığı eserleri arasında, *The Violist, a Series of Progressive Pieces* Op. 13, dört metot ve Spohr, Kreutzer, Fiorillo ve Rode'un etütlerinden derlenmiş altmış etütlük bir koleksiyon bulunur.

İtalyan bir kemancı, viyolacı ve besteci olan Eugenio Cavallini (1806-1881) Milano Konservatuvarı'nda Alessandro Rolla ile çalışmıştır. Cavallini'nin birçok viyola eserinin yanında metodu *Guida per lo studio elementare progressivo della viola*, 1897'de üç bölüm halinde yayımlanmıştır. Metot, Cavallini'nin kendi eserlerinin yanı sıra, Rolla'nın ve Giacomo Zucchi'nin yayımlanmamış eserlerini de içerir.

19. yüzyıl boyunca viyola, çoğunlukla kemancılar tarafından çalınmıştır. Bu dönemde yazılan orijinal viyola etüt kitapları, kemancılara da anahtarını öğretmek ve viyolaya aşinalığı sağlamak amacı taşır. Kitapların çoğu, öğrencinin halihazırda keman çaldığını varsayar. Bu dönemde viyolanın senfonik ve oda müziğindeki önemi artsa da, bir solo çalgı olarak hala keman ve viyolonselın gölgesindedir.

Berlioz, 19. yüzyılın ortalarında arkadaşı Humbert Ferrand'a yazdığı mektupta Paris Konservatuvarı'ndaki çalgı müziği müfredatından duyduğu hoşnutsuzluğu şöyle belirtmiştir:

“Eğer bir konservatuvar, müzik sanatının tüm bölümlerinin sürdürülmesine ve eğitimi bu alanlarla ilgili bir kurum ise, Paris'te bile böyle bir program yürütmeyi başaramamış olmaları gariptir. Çalgı bölümümüz uzun süredir, kontrbas, trombon, trompet ve harp gibi en vazgeçilmez enstrümanların çalışılması için ders vermedi. Doğru, bu boşluklar oldukça geç olsa da dolduruldu, ama ne yazık ki, şimdi işaret edeceğim başkaları da var²⁷. ”

Berlioz, özellikle viyola eğitiminin eksikliği konusunda konservatuvarı eleştirmiştir:

“Viyola için özel bir sınıf olmadığı için üzölmek gerekir. Bu çalgı, kemanla olan ilişkisine bakılmaksızın bireysel çalışmaya ihtiyaç duyar ve sürekli pratik yapılması gerekir.

²⁷ Hector Berlioz, *Memories from 1803 to 1865*, New York, Alfred A. Knopf, 1932, s. 404.

Şimdiye kadar tenor bölümünün performansını ikinci veya üçüncü dereceden kemancılara devretmiş olması, antik, saçma ve üzücü bir önyargıdır. Bir kemancı ne zaman vasatsa, "iyi bir viyolacı olur" denir. Modern müziğin bakış açısından bu yanlış bir akıl yürütmedir, çünkü sıradan parçalar artık orkestra için yazılmaz (en azından büyük ustalar tarafından), ama her partinin oluşturması istenen etkiye yönelik bir hedefi vardır ve bir partinin diğerine göre alçaklığı kabul edilebilir değildir²⁸."

1894'te konservatuvar viyola bölümünü açmış, bu yeni bölümü yürütmesi için viyola profesörü olarak Théophile Laforge (c.1860-1974)'u getirmiştir. Louis Bailly (1882-1974) 1900'de birincilikle mezun olduğu bu yeni bölümü tamamlayan ilk öğrencilerdendir. Bailly, Amerika'da tercih edilmeye değer bir bölüm olarak viyolanın tanınmasında öncülerden biri olmuştur. 1925'te *Curtis Institue of Music*'te viyola öğretmenliğine başlamıştır. 1922'de Samuel Belov (1884-1954) da bu göreve getirilmiş ve *Eastman School of Music* 'te viyola bölümünü kurmuştur. Amerika'daki bu iki okul dışında viyola bölümü yine keman bölümüne bağlı kalmıştır.

Bu dönemde Avrupa'daki müzik okullarında ise viyola bölümü keman ve viyolonsel gibi başlı başına bir bölüm olmuş, çalgı üzerine yoğunlaşmış öğretmenlerle eğitim verilmektedir.

Ülkemizde ise 1925 yılında İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda (o zamanki adıyla İstanbul Konservatuvarı) viyola eğitimi keman, viyolonsel, piyano gibi diğer çalgılarla birlikte başlamıştır. 1936 yılında Ankara Devlet Konservatuvarı ilk öğrencilerini almış, 1940 yılında dönemin Maarif Vekili Hasan Âli Yücel (1897-1961) tarafından, Devlet Konservatuvarı'nın kuruluş yasasıyla kompozisyon, orkestra şefliği, piyano-org-arp, nefesli ve vurma sazlar ve şan bölümleriyle birlikte yaylı çalgılar bölümü de resmi olarak açılmıştır.

20. yüzyılda Avrupa, İngiltere ve Amerika'da birçok yeni gam ve etüt kitabı yazıldı ve birçok standart keman etüdü viyola tekniğine göre yeniden düzenlenmiştir. Örnek olarak; Watson Forbes, Lilian Fuchs, Leonard Mogill, Johannes Palaschko, Enrico Polo, William Primrose, Lionel Tertis ve Maurive Vieux verilebilir.

²⁸ Berlioz, a.e., s. 405.

Çoğu kemancı viyola öğretmeye devam etmiştir fakat gittikçe artan viyolanın keman ile teknik ve tutuş farklılıkları bilinci çalgıcıların seviyesini yükseltir. Bu teknik farklılıkların bazıları küçük ayrıntılardır, ancak yine de karakteristik viyola sesini üretmek ve bunu kolay bir teknikle yapmak için çok önemlidir. Büyük viyolalar sıkça yarım pozisyon, parmakları açarak pozisyon değişimi, daha küçük elleri olanlar için 4. parmak yerine 3. parmak, arpejli pasajlarda 3 ve 4. parmak arasında oluşabilecek rahatsızlığı önlemek için 3 yerine 2. parmak kullanımı gibi farklılıklar gerektirir. Sesin mümkün olduğunca çok tınlaması ve telin hızlıca titreşmeye başlaması için tam kıl kullanımı ise bir diğer farklılıktır.

Günümüzde teknik açıdan viyola eğitimi başlı başına özgün bir eğitim olarak kabul görmüştür. Ancak bu durum viyola üzerinde yeterli araştırmayı yapmış ve farklılıklarını gözetken iyi bir kemancının viyola öğretmesinin önüne geçemez.

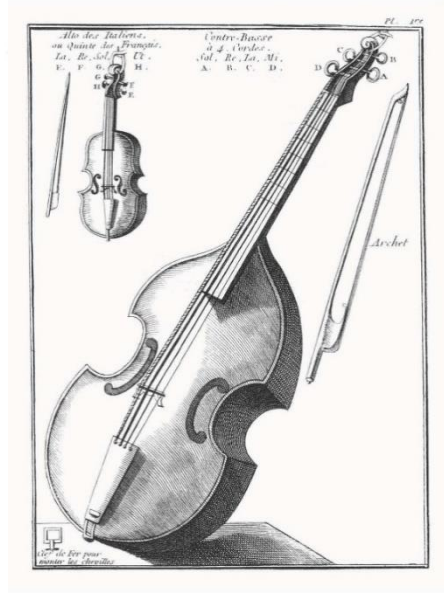
2.2.1. Corette'nin Metodu

Michel Corette yorumcu ve besteci olmasının yanı sıra flüt, laterna, klavsen ve çello için eğitici içerikler yayımlamış, keman için başlangıç ve ileri seviyede metotlar bestelemiştir. Corette kontrbas ve viyola için ilk bilinen “*Méthodes pour apprendre a jouer de la coudre-basse. . . de la quinte ou alto*” adlı metodu yayımlamıştır. Bu kitap aynı zamanda Corette'nin kendi icadı olan *la Viole d'Orphée* adlı çalgının tarifini de barındırır.

Şekil 1 - Michel Corette'nin *la viole d'Orphée*'si²⁹.

Kitabın kapağında viyola ve kontrbas resmi bulunur ama bu çalgı resmedilmemiştir.

Şekil 2 - Corette'nin viyola ve kontrbas için metodunun kapağı³⁰.

²⁹ Dominique Freguin, “*la viole d'Orphée*”, çevrimiçi, 20 Nisan 2019, <http://www.freguin.com/index.php/instruments/viole-d-orphee>

³⁰ Riley, a.g.e., s.170.

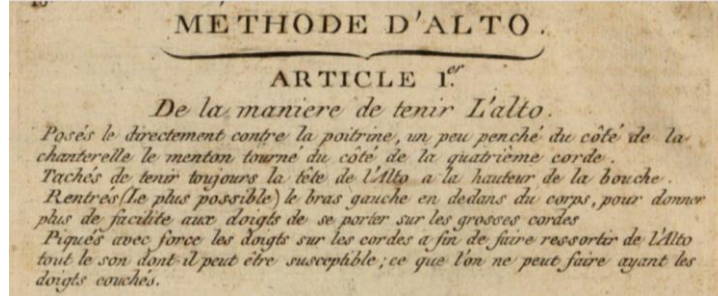
Corette kitabına do anahtarının tanımı ve kullanımıyla başlamış, kromatiklerin çalımını, süslemeler ve yay tekniklerini, viyolanın keman ve viyolonselden farkını pek gözetmeden açıklamıştır. Metodunda viyolanın solo ve eşlik olarak kullanımlarına yer vermiş, öğrencilerine de incelemelerini önermiştir. Viyolanın başlı başına bir eşlik çalgısı olamayacağını, klavsen ve viyolonselin de eşlik grubuna eklenmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu durumda viyolanın, akorun 3'lü veya 5'lisini, bazı durumlarda da bas sesini bir oktav yukarıdan duyurması gerektiğini vurgulamamıştır.

2.2.2. Cupis'in Metodu

Fransız ve müzisyen bir aileden gelen Jean Baptiste Cupis (1741) ilk müzik eğitimine erken yaşta viyolonsel ile babası François Cupis'nin öğrencisi olarak başlamıştır. Yirmi yaşındayken Fransa'nın en iyi çellistlerinden biri olarak kabul edilmiş ve Paris'te opera orkestrasına girmiştir. 1771'de, konser kariyerine devam etmek için buradaki pozisyonundan ayrılmış, bir süre Almanya ve İtalya'da bulunmuştur. 1794'te Milano'ya giden Cupis'nin hayatının geri kalanı bilinmemektedir.

Cupis viyolonsel için bir metod (*Méthode de Violoncelle*), iki konçerto ve tema ve çeşitlemeler bestelemiştir. Bunların yanında bir tane de viyola metodu (*Methode d'Alto*) yazmıştır.

Metodun ilk dokuz sayfası viyola için spesifik olmayan teorik bilgiler içerir, onuncu sayfadan itibaren viyola çalım teknikleri “viyola tutuşu” (*De la maniere de tenir l'alto*) başlığıyla başlar.

Şekil 3 - Cupis'in Metodu, *De la maniere de tenir l'alto* (viyola tutuşu).

“Viyolayı la teli yönüne doğru hafifçe eğik olarak göğsünüze doğru itin. Çene, do teli hizasına yerleştirilir. Salyangozu ağız hizanızda tutmaya çalışın. Sol dirsek parmakların kalın tellere daha rahat ulaşması için mümkün olduğunca içeri alınmalıdır. Parmaklar tellere yeterli güçte düşmelidir ki, azami gürlük elde edinilsin ve parmaklar tembelleşmesin.”³¹

Cupis, metodunda yay tutuşuna da yer vermiş, arşe tutuşu (*De la maniere de tenir l'Archet*) başlığı altında öğrenciye yayı mümkün olduğunca topuğa yakın tutmasını söylemiştir. Bu tutuş Corette'nin teknikniğiyle farklılık gösterir. Yay tutuşu aşağıdaki şekilde açıklamıştır:

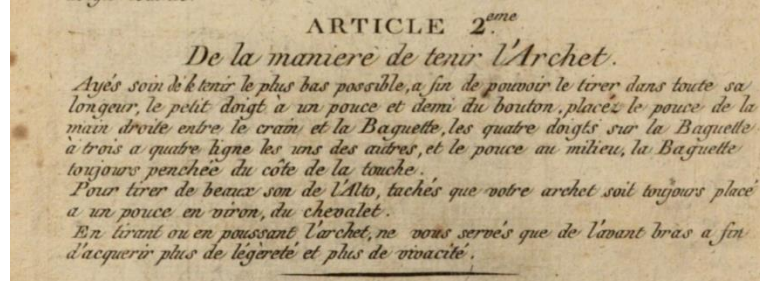
“Küçük parmağı vidadan bir inç³² uzağa yerleştirin. Başparmağı kıllar ve sopa arasına yerleştirin.”

Bu tutuş, o dönemde süregelen başparmağın kılların altına geldiği Fransız ekolünden farklıdır. Cupis yay tutuşuyla ilgili açıklamalarına devam eder:

“Dört parmağı sopa üzerinde üç dört çizgi aralıklı, başparmak ortada olacak şekilde yerleştirin. Yay her zaman tuşeye doğru eğik olmalıdır. Yayı köprüden bir inç uzakta tutun, daha hafif ve hızlı bir yay kullanımı için dirsek yukarıda tutulmalıdır.”

³¹ Jean B. Cupis, *Méthode d'Alto* c.1788, s. 10.

³² İnç: Uzunluğu 2,54 cm olan İngiliz uzunluk ölçü birimi.

Şekil 4 – Cupis'in metodu, *De la maniere de tenir l'Archet* (arşe tutuşu).

Cupis sonrasında I, II ve III. pozisyonlarda parmak numaralarını şemalar ve örneklerle açıklar. Genç öğrenciler için III. pozisyonun ilerisinin zor olduğu için kullanılmaması gerektiğini söyler. Ancak tuşenin genişliği sebebiyle yarım pozisyonun önemine dikkat çeker.

Metodun geri kalan kısmı iki viyola için 14 duet içerir ve metod kapris gibi bir etütle sonlanır. Bu son etüt viyola ve bas için yazılmış, hem barok hem klasik dönemden *bariolage*, arpej, çift ses ve tel geçişleri gibi ileri seviye teknikleri içerir.

2.2.3. Complete Instructions for the Tenor

İngiltere'de bilinen en erken viyola metodu olan *Complete Instructions for the Tenor* . . .³³, tahminen 1790 yılında ortaya çıkmıştır. Bu kitabın basılmış olması viyola müziğini öğrenmek isteyen başlangıç seviyesindeki ve amatör kemancılar arasında artan bir tenor ilgisini gösterir. Dönemin İngiltere'sinde viyolayı tanımlamak için tenor sözcüğü sık olarak kullanılmakta, küçük ve büyük viyola çeşitlerini tanım olarak kapsamaktadır. Kitabın oldukça uzun olan başlığı da bu talebi karşıladığını vadeder. Kitabın yazarı bilinmemektedir.

³³ *Complete Instructions for the Tenor Containing such Rules and Examples as are necessary for Learners with a selection of Favourite Song-Tunes, Minuets, Marches, etc., Judiciously adapted for that Instrument by an Eminent Master. London: Longmen and Broderip. Günümüzde nadir bulunan bu metodun kopyaları British Museum Library ve New York City Public Library'de bulunabilir.*

Yirmi dört sayfalık kitabın ilk üç sayfası basit nota okuma becerisini geliştirmeyi, sol el parmak pozisyonlarını ve genel olarak viyolayı; dört telli, iki telinin çelik, iki telinin barsaktan yapılmış bir çalgı olarak tanıtır. Kitaptaki örnek süslemeler barok stildedir. Öğrenciye, günümüzdeki kullanımının aksine viyola müziğinin tenor anahtarda yazıldığı söylenir. Fakat çizimde do anahtarı görülür. Bu örnekler parmak numaraları ve pozisyon geçişlerini gösteren tablolarla devam eder. Kitapta belirtildiği üzere la telinde 1. parmak do veya do diyez notasına basıldığında yarım pozisyon, re notasına bastığında tam pozisyon olur (günümüzdeki 2. pozisyon: yarım, 3. pozisyon: tam), altıncı pozisyon ise çift pozisyon geçişidir. Aynı terminoloji Londra’da 1731 yılında basılan birden çok eğitimcinin katkısıyla derlenmiş *The Modern Music Master* kitabında da kullanılır.

Yukarıda ele alınan altı sayfalık giriş bölümünün devamında tenor öğrenmek isteyen amatör kemancılar için bestelenmiş on yedi sayfalık müzik yer alır. İlk eser, *God Save the King*, ardından *menuetler*, *hornpipelar*, marşlar, *gigue*’ler, Handel’in *gavotte*’u ve zamanın popüler eserlerinden *Blow, Blow, Thou Winter Wind* ile devam eder.

Metot William Flackton’ın (1709-1793) viyola ve piyano için sonatlar adlı kitabından kısa süre sonra yayımlanmıştır. Bu nedenle William Flackton’un bu kitabın yazarı olabileceği düşünülür. Bir diğer tahmin ise yayımcının bu kitabı zamanın İngiliz keman metodlarından ve Fransız viyola metodlarından derleyerek oluşturduğudur.

2.2.4. Gebauer’ın Metodu

Michel Joseph Gebauer (1763-1812) keman, viyola ve obua sanatçısıdır. Henüz on dört yaşında babasını kaybettiği zaman kralın *Sussie Garde*’da (İsviçre Muhafız Bando’su) obua çalan Gebauer, bu olayın ardından ailenin sorumluluğu ona yüklendi ve yetenekli erkek kardeşlerinin eğitimini üstlenmiştir³⁴.

³⁴ Kardeşlerinden biri olan François-Rene, yirmi üç yaşında Paris Konservatuvarı’nda fagot öğretmeni olmuştur.

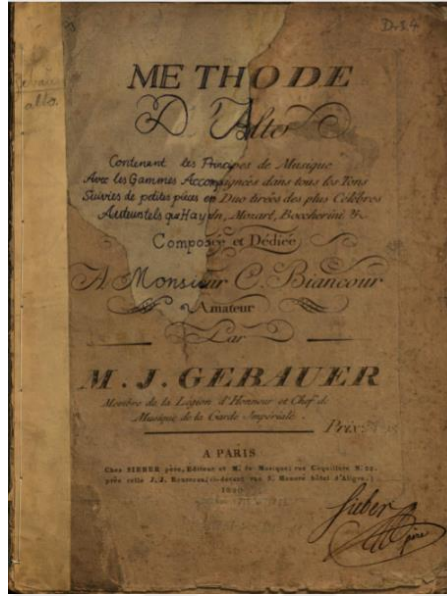
Yirmi yaşında Versay Sarayı'na viyolacı olarak atanmıştır. Birçok nefesli çalgıya hakim olan Gebauer'ın, o dönemde birinci sınıf bir kemancı ve viyolacı olacağı düşünülür. Ancak trajik bir kaza sonucu sol el küçük parmağının bir eklemine kaybeder ve keman ve viyolayı bırakmak zorunda kalır. Parmağına takılabilen mekanik bir ek ile obua kariyerine devam eder.

1794'te Paris Konservatuvarı'nda obua öğretmeni olur ve 1802'ye, yani *Garde Impériale*'nin müzik direktörlüğüne (*Chef de Musique*) atanana kadar bu pozisyonda kalır. İlerleyen yıllarda sayısı yüzü aşan marşlar besteler. Askeri görevi onu Napolyon'u takip etmeye iter ve 1805, 1806, 1809, 1812 yıllarındaki seferlere katılır. 1812'deki Moskova'dan geri çekilme sırasında hastalığa yenik düşmüştür.

Kontrolü dışında gelişen olayların onu bando müziği ve nefesli sazlara yöneltmesi, *Méthode d'Alto*'sunu viyola dünyasına miras bırakmasına engel olmaz. İlk yayım tarihi belli olmamakla beraber, ikinci baskısının kapağında 1802'de getirildiği *Guarte Imperiale* üyesi olduğu belirtilmiştir. İlk edisyon ise muhtemelen viyolayı bırakmak zorunda kaldığı 1793'ten önce basılmıştır. Eserleri arasında 6 Keman ve Viyola Düeti, Op.1 ve Op.5 göze çarpar.

Gebauer'in metodunun kapağı kitaptan şöyle bahseder:

“Viyola için Metod, müziğin temelini, tüm tonlarda gamlar eşliğinde içerir, Haydn, Mozart ve Boccherini gibi ünlü bestecilerin düetleriyle devam eder. Şeref nişanı üyesi ve *Garde Impériale* müzik direktörü M.J. Gebauer tarafından, amatör Monsieur Biancour'a adanmış ve onun için bestelenmiştir.”

Şekil 5 – Gebauer’in metodu, kapak sayfası.

Kapaktaki açıklamaya ek olarak kitapta Rasetti ve Wranitzky’ye ait eserler de bulunur. Bu eserlerden hiçbirisi viyola için bestelenmemiştir, Gebauer transkripsiyonlarını yapmıştır. Teknik kısımdan sonra eserler on dördüncü sayfada başlar. Gebauer’in metodu ilginç ve mantıklı bir sistemle öğrenciye tonları tanıtır. Her sayfada bir *Gamme Duo* (Gam Düeti) yer alır, bu öğrenci- öğretmen düetlerinde öğrenci gamı çalarken, öğretmen süslemeli eşlik partisini çalar. Her gamı aynı tonda bir düet takip eder. Örneğin 14. sayfa do majör gam ile başlar, Mozart’ın *Allegro*’suyla devam eder. La minör gamı 15. sayfada Rasetti’nin *Allegretto*’su, 16. sayfada ise fa Majörü ve Mozart’ın *Rondo*’su takip eder. 17. sayfada ise re minör ve Haydn’ın *Vivace*’si yer alır. Toplamda yirmi altı eserden oluşan bu çeşki, daha karmaşık olan re diyez minör tonundaki Gebauer’in *Air Polonaise*’i ile nihayet bulur. Eserler teknik problemleri işlemektense kolaydan zora bir seviyede ilerler.

Gebauer’in metodu bir miktar başarı yakalamış olmalı ki, 1816 ve 1820 yıllarında Sieber tarafından ve sonrasında başka yayın evleri tarafından yayımlanan başka baskıları da bulunmaktadır.

2.2.5. Martinn'in Metodu

Jacob Joseph Balthazar Martinn³⁵ 1775'te Antwerp, Belçika'da doğmuş, 1836'da Paris'te ölmüştür. Opera Orkestrası'nda kemancı olarak çalıştığı Paris'e yerleşmiş, burada aynı zamanda *Lycée de Charlemagne* (*Charlemagne Lise'si*)'de keman ve viyola öğretmenliği yapmıştır. Daha sonraları *l'Opera Buffa*'da viyola çalmıştır. Arasında keman ve viyola için metodlar ve viyola için solo sonatlar da olan birçok eser bestelemiştir.

Martinn'in iki ana bölümden oluşan metodunu 1816'dan önce yazdığı tahmin edilir. İlk bölüm tüm tonlarda gamlar ve etütler; her biri bir ders konusu olarak çalınmak üzere on iki düet ve üç kolay sonattan oluşur. İkinci bölümde ise daha ileri seviye için 24 Etüt yer alır. İlk bölümdeki ders düetleri iki viyola için ve tümü do majör tonunda olmasına rağmen takip eden her düette seviye yükselir. 10, 11, 12. düetler 3. pozisyona da çıkar.

Yine 1. bölümdeki 3 Sonat da iki viyola için yazılmıştır ve teknik olarak düetlerden daha ileri seviyededir. Sonatlar sırayla; do majör, re majör, sol majör tonlarındadır.

24 Etüt de kolaydan zor seviyeye gider ve Mazas'ın Op.36, 1. cilt keman etütlerine benzetilebilir. Bu bölümde solo eser olarak çalınabilecek iki etüt göze çarpar; no.10 orta seviyede mi bemol majör tonunda melodik bir *Andante*'dir; no.22 *Adagio* mi Majör tonunda, uzun bağlar çift sesler ve do telinde 3. pozisyon pasajlar gibi zorluklar içerir.

23 ve 24. etütler öğrenciyi daha tiz sesler ve 5. pozisyona varan sol anahtarında yazılan notalarla tanıştırır. Martinn'in bu yaklaşımından, yay ve sol el tekniğinde sorun yaşayan viyola öğrencisini geliştirmeye yönelik çalışmalar yaptığı çıkarılabilir.

³⁵ Fransızca: Jacques Joseph Balthazar Martinn.

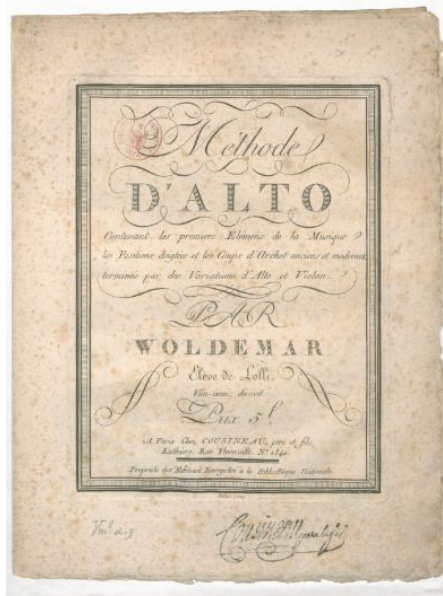
Günümüz viyola öğretmenleri henüz Bruni veya Campagnoli'ye geçmemiş öğrenciler için bu kitabın özellikle ikinci bölümünden kaynak olarak yararlanabilir.

2.2.6. Woldemar'ın Metodu

Keman ve viyola sanatçısı, besteci ve teori kitabı yazarı olan Michel Woldemar, 1750'de Fransa, Orléans'ta doğmuş, 1816'da Clermont Ferrand'da ölmüştür. İtalyan *maestro* Antonio Rolli ile keman çalışmış, genç yaşta viyolaya ilgi duymaya başlamıştır. O dönemde Paris'te çok az iyi viyolacı varken, bu sorunu gidermeye yönelik bir girişim olarak *violin-alto*'yu icat eder. Woldemar'a göre bu tam anlamıyla bir icat değildir; kemana bir do teli ekleyerek onu beş telli bir çalgıya dönüştürmeye dayanır. Woldemar'ın hedefi iyi kemancıların bu çalgıyla hem keman hem viyola partilerini rahatça çalabilmesi ve Paris'teki viyolacı azlığı sorununa kısmen de olsa bir çözüm getirmektir.

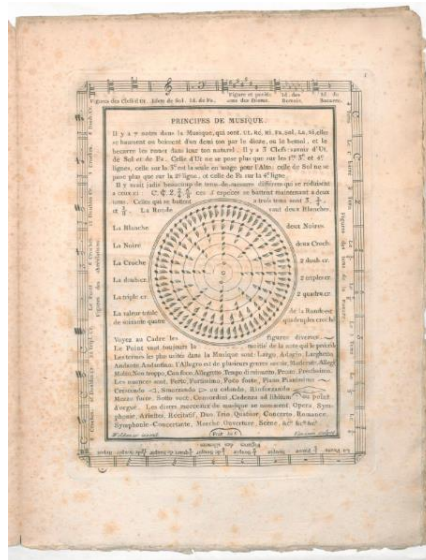
Paris'in o dönemde en iyi kemancılarından kabul edilen Chrétien Urhan, Paris Konservatuvarı'nda gerçekleştirdiği konserinde, Woldemar'ın yazdığı do Majör konçertoyu bu çalgıyla çalmıştır. Ancak *violin-alto* ne Urhan ne de Paris'teki diğer müzisyenler tarafından viyolaya bir alternatif olarak kabul görmemiştir. Grétry Berlioz ve diğer besteci ve şefler birçok kemancı tarafından çalınan küçük ölçülü viyolalardan bile memnun değildir, bu nedenle de keman boyutunda ve tınlamayan bir do teline sahip bu çalgıyı benimsemezler. Ancak Woldemar'ın dört telli viyola için yazdığı metodu *violin-alto* 'sundan daha çok ilgi görür.

Metodun kapağındaki açıklama şöyledir: “*Müziğin temellerini, sol el pozisyonlarını, eski ve yeni yay tekniklerini içerir, viyola ve keman için Çeşitlemeler (düetler) ile devam eder.*”

Şekil 6 - Woldemar'ın metodu, kapak sayfası.

Yedi sayfalık teorik materyal ve gamlar, sekiz sayfa keman – viyola düetleriyle devam eder. Viyola partisi öğrenci, keman partisi öğretmen içindir. Kitabın müzik bölümü üç sayfadır, *Polacca Tempo di Minuetto* başlıklı temasıyla başlar, 8 tane çeşitlemeyle devam eder.

Şekil 7 – Woldemar'ın metodu, açıklamalar sayfası.

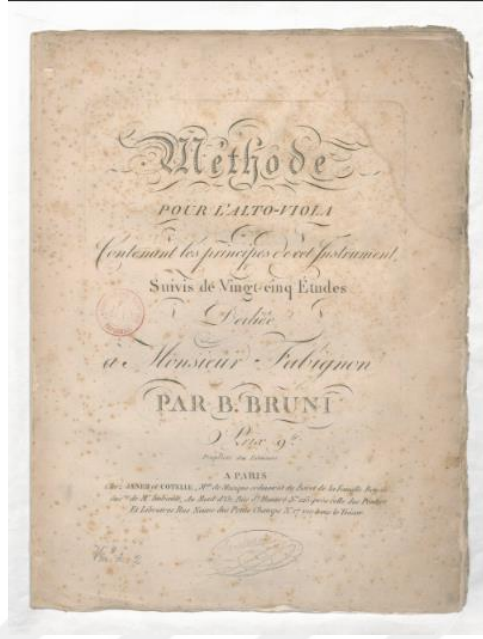
Çeşitleme 1’de, viyola partisi uzun notalarla iyi bir yay kontrolünü öğretir. Çeşitleme 2’de, keman temayı çalarken, viyola süslemeli partiyi çalar. Çeşitleme 3’te tema tekrar kemana verilmiştir. 4’te, keman *guimbarde supres de chevalet* adlı temayı çalar. Bir sonraki çeşitleme normal çalım tekniğiyle devam edilir. Birbirini takip eden her çeşitleme teknik açıdan zorlaşır ve metod keman için yeni bir melodi ve viyola için asıl temanın arpejli çeşitlemesiyle son bulur.

2.2.7. Bruni’nin Metodu

Antonio Bartolomeo Bruni 1751’de İtalya, Cuneo’da doğmuş ve 1821’de aynı yerde hayatını kaybetmiştir. Torino’da Pugnani’yle keman çalışır. Kariyerinin çoğunu 1780’de *Concert Spirituels* konserlerini verdiği Paris’te geçirmiştir. 1781’de kemancı olarak *Comedie Italienne*’ye katılır ve 1789’da Paris’te kendi operalarını yönetir. Paris’te kaldığı sırada keman ve viyola dersleri vermiştir. Do anahtarı öğrenmek isteyen ileri seviye keman ve viyolacılar için bir literatürün gerekliliğini daha sonraları keşfeder.

Viyola eserleri arasında 3 solo viyola sonatı Op.27, Op. 12, 25, 35’i de içeren yirmiden fazla keman viyola düeti ve 25 *Etudes for Viola* sayılır. Bruni’nin metodunun bilinen en eski edisyonu 1805 yılında Paris’te *Janet et Cotelle*³⁶ tarafından basılmıştır.

³⁶ *Janet et Cotelle*: Fransız basım evi.

Şekil 8 – Bruni’nin metodu, ilk baskısı kapağı.

Kitabın başlığı, *Methodé pour l’Alto, contenant les principes de cet instrument suivis de Vingt-cinq Études*³⁷, kitabın zamanındaki örnekleri gibi iki bölümden oluştuğunu belirtir. İlk bölüm temel müzik bilgisini, ikinci bölüm de 25 Etüdü içerir.

Giriş bölümünde öğrenciye diğer metotlarda alışılmış temel yönlendirmelerden ziyade, do anahtarı okumayı pekiştirecek etütler yazmıştır. Bruni, öğrencinin hâlihazırda bir temeli olduğunu varsaymıştır. Bu durum 25 etüdün teknik gerekliliklerine bakıldığında açıkça görülür.

Giriş bölümünün devamında viyolanın ses renginden bahseder ve öğrenciye boş telleri sık kullanmamasını öğütler, bunun nedenini çalgının özellikle la telinde nazal bir tınısı olmasına bağlamıştır. Günümüzde çoğu viyolacı Bruni’yle bu konuda ters düşer, ancak bu noktada hatırlanmalıdır ki Bruni zamanın küçük viyolaları için bu

³⁷ *Methodé pour l’Alto, contenant les principes de cet instrument suivis de Vingt-cinq Études*: Viyola için metot, 25 Etüt’te çalgının temellerini içerir.

yorumu yapmış olabilir. Metodun dünyada ünlenmesi ve eğitimciler tarafından sıkça kullanılması, 25 etüdün devamlı edisyonlarının basımıyla gösterilebilir.

Günümüzde neredeyse bütün büyük edisyonlar Bruni'nin metodunu basmıştır. Hala en sık kullanılan metotlardan biri olmaya devam etmektedir, viyola eğitiminde standart etütler arasına girmiştir.

2.2.8. Campagnoli'nin 41 Kaprisi

İtalyan kemancı, şef ve besteci olan Campagnoli'nin eserleri arasında 41 Kapris günümüzde en iyi bilinenidir. Viyolada sol ve sağ el tekniklerinin gelişimi açısından eğitimin temel taşlarından birini oluşturur. Kitapta hem klasik hem erken romantik dönemde, solo, *ensemble*³⁸ ve orkestra müziği için gerekli teknikler işlenmiştir: gam ve arpejler (no: 19, 20)³⁹ tel geçişleri, *arpeggiando* (no: 16,17,37) *staccato* (no:7), aralıklar ve oktavlar (no:13).

Kaprislerin bir kısmı melodi ve çift ses içeren yavaş bir giriş ile başlar, daha hızlı teknik pasajla devam eder. Girişler, *legato* tekniği için faydalı olabilir. Kitabın sonlarındaki kaprisler ve yavaş olanlar (no: 6. 23, 32, 39), özellik Fa minör tema ve çeşitlemeler (no.17) solo resital için de uygun olabilir. Kitapta işlenen çok sayıda teknik sebebiyle kaprislere viyolanın Kreutzer veya Fiorillo'su adı takılmıştır.

2.2.9. Hoffmeister'in 12 Etüdü

Franz Anton Hoffmeister 1754'te Rottenburg (Neckar)'da doğmuş, 1812'de Viyana'da hayatını kaybetmiştir. Çok sayıda büyük eser besteleyen Hoffmeister, aynı zamanda müzik yayıncılığıyla da ilgilenmekteydi. *Bureau de Music* (şimdiki adıyla *C. F. Peters Publishing Company*)'in kurucularından biridir. Viyola için re majör ve si

³⁸ Ensemble: (Fr.) beraberlik, topluluk.

³⁹ No.19, no.20, numaralandırma: I.M.C, 1958 (ed. William Primrose).

bemol majör tonlarında olan iki önemli konçerto ve *12 Viola- Étüden* adlı etütleri bestelemiştir.

Bu etüt kitabı ileri seviye öğrenciyi hem sağ hem sol el tekniğinde zorlayacak düzeydedir. Sol majör 5 numaralı Tema ve Çeşitlemeleri konser etüdü olarak çalınabilir. Bu etüt *Andante* çift ses bir temayla başlar. Çeşitleme 1 ve 2 *Allegro*, 3. çeşitleme iki sesli kontrapuntal üslûpta, varyasyon 4 tonun ilgili minöründe, 5 ise orijinal tondadır ve başlangıçtaki temanın *Da Capo*'su ile sonlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İNCELEME

3. Bartolomeo Campagnoli

3.1. Biyografi

İtalyan kemancı, şef ve besteci Campagnoli 1751’de Cento, İtalya’da doğmuş, 1827’de Neustrelitz, Almanya’da hayatını kaybetmiştir. Tartini ekolünden yetişen Campagnoli’nin keman öğretmenleri Paolo Guastarobba ve Pietro Nardini’dir. Kemancı ve pedagog olarak oldukça başarılı bir kariyeri olmuştur ve 1770-1788 yılları arasında Avrupa turnesi yapmıştır. En saygın görevleri arasında Leipzig’de 1797’den 1818’e kadar *Gewandhaus Orchestra*’nın şefliğini ve başkemancılığını yapması sayılabilir. Solo ve iki keman için etütler, *Nouvelle Méthode*, Op.21 ve viyola için *41 Caprices*, Op.22’nin de içinde olduğu çoğu pedagojik eserini Leipzig’de yazmıştır. Viyola için yazdığı bu kitap en iyi bilinen eserlerinden olup, Leipzig’de c. 1805’teki ilk baskısından günümüze popülerliğini sürdürmüş, tekrar tekrar basılmıştır.

3.2.1. 41 Kapris, Op.22¹

Campagnoli’nin etütleri ileri seviye öğrenciler için tasarlanmıştır. Kapris’lerin çoğu müzikal ifadeyi geliştirmek açısından da oldukça faydalıdır. Özellikle çift sesli kaprisler solo konser parçaları olmak için uygundur. Edmund van der Straeten’nin de vurguladığı gibi Campagnoli: “Viyolada bir virtüöz olmalıdır ve bu onun 41 Kapris’inin bu çalgı için yazılmış en güzel orijinal etütler olmasından ve yay sanatı için olduğu kadar sol el için de gerekli her şeyi içermesinden bellidir. Üstelik müzikal olarak ilgi çekici ve bol miktarda ritmik çeşitliliğe sahipler².”

¹ Bartolomeo Campagnoli, *41 Caprices pour l’Alto* Op.22, ed. Hans Sitt, Leipzig, C.F. Peters, no. 7513.

² Louise Rood, “*The viola as a solo instrument*”, *Smith College*, Northampton, MA, 1942, 67.

Kaprisler detaylı incelendiğinde Campagnoli'nin viyolaya oldukça yüksek teknik yeterliliğe sahip bir çalgı olarak yaklaştığı görülür. Müzikal ve teknik seviyesinden dolayı kitaba viyolanın Kreutzer- Fiorillo'su olarak düşünülür. Kaprisler müzikal ve stilistik olarak özenle yazılmıştır ve bazıları konser parçası olarak oldukça uygundur. Özellikle tema ve çeşitlemelerden; no: 17, 25, 35 ve yavaş tempolu kaprislerden; no. 6, 23, 32 ve 39.

Kaprisler tüm temel sağ ve sol el tekniklerini, tüm tonları ve 7. pozisyona kadar tüm pozisyonları işler. Kitap boyunca teknik problemlerin yeteri kadar ayrı olarak işlendiği ve tekrar edildiği pasaj mevcuttur, bu sayede öğrenciyi geliştirir. Bununla birlikte özellikle uzun kaprislerde birçok zorlayıcı tekniği de bir arada kullanmıştır.

Kapris no.1 kontrast tempo ve karakterde iki kesitlidir. 16'lıklardan oluşan do majör ikinci kesitte *détaché* tekniği vardır. 2 no.'lu kapriste 32'lik notalarda bağlı iterek *staccato* ve 3 sesli akorlar göze çarpar.

Şekil 9 - Bartolomeo Campagnoli, *41 Caprices pour l'Alto Op. 22*, no. 4, 1 – 6. ölçüler.

7 no.lu kapris çift ses *trill*'ler üzerine bir çalışmadır.

Şekil 10 - Bartolomeo Campagnoli, *41 Caprices pour l'Alto Op. 22*, no. 7, 21-24. ölçüler.

Tel geçişleri ve arpejler 16, 17 ve 37 no.'lu kaprislerde işlenir. Kapris no.3'te arpejler ve *bariolage* tel geçişleri ve atlamalarıyla birlikte verilmiştir.

Şekil 11 - Bartolomeo Campagnoli, *41 Caprices pour l'Alto Op. 22*, no. 3, 24 - 25. ölçüler.

Legato yay tekniği 12, 29 ve 38 no.'lu kaprislerde işlenmiştir. *Legato, détaché* ve *staccato*'nun bir arada kullanıldığı etütlere 9, 20 ve 27 örnek verilebilir. *Martelé* tekniğine ise no.13'te tel atlamalarıyla birlikte yer verilmiştir.

Şekil 12 - Bartolomeo Campagnoli, *41 Caprices pour l'Alto Op. 22*, no. 13, 1 – 4. ölçüler.

Kapris no.41 ve 8’de çift sesleri tel geçişleriyle ve üç sesli akorlarla birlikte işlemiştir.

Şekil 13 - Bartolomeo Campagnoli, *41 Caprices pour l'Alto* Op. 22, no. 8, 1 - 5. ölçüler.

Pozisyon geçişleri (no. 11, 25), tek telde pasajlar (25, 26) çeşitli bağ ve kombinasyonlarda çift ve üç sesler (2, 8, 14, 22, 28, 33, 44) gibi sol el teknikleri kitapta özenle işlenmiştir.

Şekil 14 - Bartolomeo Campagnoli, *41 Caprices pour l'Alto* Op. 22, no. 11, 1 - 3. ölçüler.

Kreutzer 11 numarayla oldukça benzer kapis no.25, çeşitleme 3’te pozisyon geçişleri ve aynı seste parmak değiştirmeler bulunur.

Şekil 15 - Bartolomeo Campagnoli, *41 Caprices pour l'Alto* Op. 22, no. 25, çeşitleme 3, 1 – 3. ölçüler.

21 no'lu kapris ilk kesitinde çift ses *trill*'leri, ikinci kesitinde kromatik *legato* pasajları, yine çift ses ve bağlı *staccato*'ları işlemiştir. Kapris no.13 tüm tonlarda gamları işler. 17, 25 ve 35 no.'lu kaprisler tema ve çeşitlemeler formundadır. 17. kaprisin 4. çeşitlemesi arpej ve üç telde *sautillé* tekniğini işler.

Şekil 16 - Bartolomeo Campagnoli, *41 Caprices pour l'Alto Op. 22*, no. 17, çeşitleme 4, 1 – 2. ölçüler.

Bazı kaprisler (1, 2, 24, 34) yavaş bir melodik giriş bölümüyle başlar, bu kesitte çift ses ve *legato* tekniği çalışılabilir ardından daha teknik bir kesitle devam eder.

3.2.2 Teknik İnceleme

ETÜT	AÇIKLAMA(ton/tempo/uzunluk/ pozisyonlar/diğer)	TEKNİK
No.1	Do minör. Do Majör. <i>Largo</i> , <i>Allegro</i> . Orta uzunlukta. Yarım- 3. pozisyon arası.	Yavaş kesit: <i>Détaché. Legato</i> . Çift sesler: 3'lü, 5'li ve 6'lılar. Çift seslerde üst seste <i>trill</i> . Hızlı kesit: <i>Détaché</i> . Tel geçişleri. Gamlar. Arpejler.
No.2	Sol Majör. Do Majör. Fa Majör. <i>Andante con moto, Piu moto</i> . Kısa. Yarım- 3. pozisyon arası.	Yavaş kesit: Çift sesler: çoğunlukla 6'lılar. <i>Legato</i> . Bağlı arpejlerde tel geçişleri. Hızlı kesit: 8'lik üçlemeler. <i>Spiccato</i> . Arpejler.

No.3	La Majör. <i>Allegro moderato</i> . Orta uzunlukta. Yarım- 6. pozisyon arası. Kısmen kromatik.	<i>Legato</i> . 1. parmak kaydırma. <i>Bariolage</i> . Tel geçişleri. Yarım pozisyonda pasajlar. Pozisyon geçişleri. Bağlı ve <i>spiccato</i> yay teknikleri.
No.4	La minör. <i>Andante maestoso</i> . Kısa. Yarım, 1, 2, 3 ve 6. pozisyonlar.	Çift sesler. Bağlı iterek <i>staccato</i> . <i>Legato</i> ve <i>staccato</i> geçişleri. <i>Bariolage</i> . Tel geçişleri. 4 sesli akorlar. Arpejler.
No.5	Sol Majör. <i>Allegro moderato</i> . Orta uzunlukta. Yarım- 3. pozisyon arası.	Çift sesler: 2 sesli kontrpuan ve akorlar. Füg stili. <i>Trill</i> 'ler. Üç telde arpejler.
No.6	Sol minör. <i>Adagio</i> . Kısa. 1-3. pozisyon arası.	<i>Cantabile</i> . <i>Legato</i> . Bağlı 32'lik notalar. Bağlı iterek <i>staccato</i> . Yay planı. Süslemeler: <i>trill</i> , <i>grupetto</i> ve apajaturler. Az sayıda çift ses. Tel atlamalar.
No.7	Re Majör. <i>Tempo giusto</i> . Orta uzunlukta. Yarım, 1, 2, 3, 5 ve 7. pozisyonda.	Bağlı <i>staccato</i> . <i>Trill</i> , çift ses <i>trill</i> (çoğunlukla 3'lüler). Çift sesler: iki sesli kontrpuan, 3'lüler. Yay planı. Birkaç tane 3 ve 4 sesli akor.
No.8	Re minör. Re Majör. <i>Largo</i> . Kısa. 1-3. pozisyon arası.	Çift sesler: iki sesli kontrpuan(tüm aralıklar), 3 ve 4 sesli akorlar.
No.9	Si bemol Majör. <i>Allegro</i> . Kısa. 1, 2, 3 ve 5. pozisyon.	<i>Legato</i> . <i>Spiccato</i> . Yay kontrolü. Tel geçişleri.
No.10	Sol Majör. <i>Adagio amoroso</i> . Kısa. Yarım- 3. pozisyon arası.	<i>Cantabile</i> . <i>Legato</i> . Çift sesler: akorlar ve iki sesli kontrpuan, çoğunlukla 3'lğ ve 6'lılar. Yay planı. Bağlı 32'lik notalar.
No.11	La minör. <i>Allegro</i> . Kısa. Yarım, 3, 5 ve 7. pozisyonlar.	<i>Martelé</i> . Arpejler. Tel geçişleri.

No.12	Re Majör. <i>Allegro assai</i> . Kısa. Yarım- 5. pozisyon arası. Tamamen 16'lık notalar.	<i>Legato</i> . İki tel arası tel geçişleri.
No.13	Do Majör. <i>Allegro</i> . Orta uzunlukta. Yarım- 4. pozisyon arası.	<i>Martelé</i> . Oktav ve 10'lu aralıklar. Tel geçişleri ve atlamaları. 3'lü ritimde iki bağlı bir ayrı yay kalıbı. Entonasyon.
No.14	Do Majör. <i>Preludium</i> ., <i>Adagio</i> . Kısa. Yarım, 2, 3 ve 5. pozisyonda.	Çift ses: çoğunlukla 3 sesli akorlar, iki sesli kontrpuan. <i>Cantabile</i> . <i>Legato</i> . Süslemeler.
No.15	Sol Majör. <i>Allegro moderato</i> . Orta uzunlukta. 1- 5. pozisyon arası.	<i>Spiccato</i> . <i>Legato</i> . 32'lik notalar. Çeşitli bağlarda ardı ardına gelen <i>legato</i> ve <i>spiccato</i> teknikleri. Tel atlamalar.
No.16	Mi Majör. <i>Tempo a piacere</i> . Orta uzunlukta. Yarım ve 1. pozisyonda.	Tel atlamalar. Arpejler. Sol el pozisyonu. Yay egzersizi. Entonasyon.
No.17	Mi minör. Mi Majör. <i>Andantino</i> , <i>Maggiore cantabile</i> . Uzun. Yarım- 7. pozisyon arası. Tema ve çeşitlemeler. Tüm çeşitlemeler tel geçişleri ve arpejler üzerinedir. Bilek ve yay egzersizi.	<u>Tema</u> : Çift sesler: akorlar, çoğunlukla 3'lüler. İki sesli kontrpuan. Süslemeler: <i>trill</i> , apajatür ve <i>grupetto</i> 'lar. <u>Çeşitleme 1</u> : <i>Spiccato</i> . Tel geçişleri ve atlamaları. 16'lık notalardan oluşur. <u>Çeşitleme 2</u> : <i>Spiccato</i> . <i>Legato</i> . Bu iki tekniğin farklı bağlarda arka arkaya gelmesi. Tel atlamalar. Majör kesit: tek telde(sol ve re) <i>legato</i> melodi. <u>Çeşitleme 3</u> : <i>Détaché</i> ve <i>legato</i> tekniklerinin farklı bağlarda arka

		arkaya gelmesi. Tel geçişleri ve atlamaları. <u>Çeşitleme 4: Sautillé.</u> Hızlı bağlı <i>staccato</i> . Arpejler. Tel geçişleri ve atlamaları.
No.18	La Majör. <i>Presto</i> . Uzun. Yarım- 5. pozisyon arası. 16'lık notalar.	<i>Détaché. Legato.</i> Tel atlamalar. <i>Bariolage.</i> Yay planı. Uzun arşe bağları. Birkaç yerde çift ses: çoğunlukla 3'lü. 3 sesli akorlar.
No.19	Do Majör, tüm tonlara modülasyonla geçiyor. <i>Tempo a piacere.</i> Uzun. Yarım- 5. pozisyon arası. Modülasyonlu.	Tüm tonlarda gam ve arpejler. <i>Détaché, legato</i> ve <i>spiccato</i> teknikleriyle yay egzersizleri. Entonasyon.
No.20	Do Majör. <i>Tempo a piacere.</i> Kısa. 1- 7. pozisyon arası.	Pozisyon geçişleri. 1'den 7'ye kadar her pozisyonda pasajlar. İnici ve çıkıcı arpejler. Dönüş: 7'den 1'e kadar her pozisyonda pasajlar. <i>Legato. Spiccato. Détaché.</i>
No.21	Mi bemol Majör. Mi bemol minör. <i>Alla polacca, Trio.</i> Orta uzunlukta. 1- 3. pozisyon arası. ABA (<i>Menuet Trio</i>) formda.	A: Çift sesler: 3'lü ve 6'lılar. Çift seslerde <i>trill</i> 'ler. Parmak güçlendirme çalışması. B: Kromatik. <i>Legato.</i> Kromatik gamlar. Çift sesler: 3'lüler. Bağlı iterek <i>staccato</i> .
No.22	Fa Majör. <i>Allegro vivace.</i> Orta uzunlukta. 1- 5. pozisyon arası.	<i>Staccato.</i> Tel atlamalar. <i>Trill</i> 'ler. Çift sesler: 3'lü ve 6'lılar. <i>Détaché.</i> Yay planı.
No.23	Fa minör. Re bemol Majör. <i>Andante sostenuto.</i> Kısa. 1- 3. pozisyon arası.	Çift sesler: 2, 3 ve 4 sesli kontrpuan. Sol el serbestliği.
No.24	Si bemol Majör. Sol minör. <i>Adagio grandioso, Allegro, Adagio,</i>	<u>Yavaş kesit:</u> 2'li 3'lü ve 4'lü çift sesler. Arpejler. Tel atlamalar.

	<i>Allegro</i> . Uzun. Yarım, 2, 3 ve 5. pozisyonda.	<u>Hızlı kesit:</u> <i>Détaché. Legato. Staccato</i> . Tüm teknikler çeşitli yay kalıplarında bir aradadır. Tel atlamalar.
No.25	Sol Majör. <i>Andantino</i> . Orta uzunlukta. Yarım, 3 ve 5. pozisyonlar. Tema ve çeşitlemeler formunda.	<u>Tema:</u> 3 ve 4 sesli akorlar. <i>Staccato</i> . <u>Çeşitleme 1:</u> <i>Spiccato</i> . Tel atlamalar. 8'lik notalardan oluşur. <u>Çeşitleme 2:</u> Çift ve tek seste <i>bariolage. Legato</i> . <u>Çeşitleme 3:</u> <i>Legato</i> . İnci gamlar. Tek tekde pasajlar. Tamamen 8'lik üçlemelerden oluşur. <u>Çeşitleme 4:</u> <i>Bariolage. Legato. Aksanlar</i> . Tamamen 16'lık notalardan oluşur.
No.26	La Majör. <i>Adagio</i> . Kısa. Yarım- 6. pozisyon arası.	<i>Cantabile. Legato</i> . Tümü sol telinde. Tek telde pozisyon geçişleri.
No.27	Re Majör. <i>Allegro non troppo</i> . Kısa. Yarım- 6. pozisyon arası. Kromatik.	Tel atlamalar. 10'lu aralıklar. <i>Détaché. Legato. Spiccato</i> . Bu üç tekniğin farklı yay kalıplarında gelmesi.
No.28	Fa Majör. <i>Allegretto</i> . Orta uzunlukta. 1 -5. pozisyon arası.	Çift sesler: çoğunlukla 3'lüler. 3 ve 4 sesli akorlar. Çift seslerde üst seste <i>trill</i> .
No.29	Do Majör. <i>Allegro assai</i> . Orta uzunlukta. Yarım- 7. pozisyon arası.	<i>Legato</i> . Gamlar: incici ve çıkıcı. Çift sesler: çoğunlukla 3'lüler. 8'lik üçlemelerde iki bağlı bir ayrı <i>staccato</i> yay kalıbı.

No.30	Do Majör. Fa Majör. <i>Andante con moto</i> . Orta uzunlukta. 1- 4. pozisyon arası. ABA formda.	Çift ses akorlar ve iki sesli kontrapuntal yazı: tüm aralıklar. <i>Legato</i> . Sol el esnekliği (10'lular).
No.31	Fa majör. <i>Presto</i> . Orta uzunlukta. 1- 5. pozisyon arası.	Yay egzersizi. <i>Spiccato</i> . 3'lü aralıklar. Tel geçişleri. <i>Bariolage</i> . <i>Spiccato</i> ve <i>legato</i> 'nın birlikte kullanımı. Sol el esnetme.
No.32	Re majör. Re minör. <i>Larghetto</i> , <i>Minore</i> . Kısa. 1, 2, 3 ve 5. pozisyonlarda. ABA formda.	<i>Legato</i> . Çift sesler ve 3 ve 4 sesli akorlar. Yay planı. Bağlı 32'lik notalar.
No.33	Re minör. <i>Allegro</i> . Orta uzunlukta. Yarım- 4. pozisyon arası. Füg stilinde.	<i>Détache</i> . <i>Spiccato</i> . Çift sesler: akorlar, çoğunlukla 3'lü ve 6'lılar, iki sesli kontrpuan. 3 sesli akorlar. <i>Bariolage</i> . Tel atlamalar. Çekerek akorlar.
No.34	Sol majör. <i>Andantino</i> , <i>Presto</i> , <i>Tempo primo</i> . Kısa. 1, 2, 3 ve 5. pozisyon. ABAB formda.	<u>Yavaş kesit</u> : Tel atlamalı çift sesler: çoğunlukla 3'lüler. <u>Hızlı kesit</u> : <i>Legato</i> . <i>Bariolage</i> . Tel atlamalar. Oktav aralıklar. Arpejler. Çift sesli akorlar: çoğunlukla 3'lü ve 6'lılar. İki sesli kontrpuan.
No.35	Re Majör. Mi minör. Re minör. <i>Allegretto scherzando</i> , <i>Minore</i> . Orta uzunlukta. 1- 5. pozisyon arası. ABCA formda.	Çift sesler: çoğunlukla 3'lüler. Akorlar. İki sesli kontrpuan. <i>Spiccato</i> . <i>Lrgato</i> . Tel geçişleri.
No.36	La minör. <i>Moderato assai</i> . Orta uzunlukta. 1- 4. pozisyon arası.	Pozisyon geçişleri. <i>Legato</i> ve <i>spiccato</i> 'nın farklı bağlarda birlikte kullanımı.
No.37	Do Majör. <i>Vivace</i> . Orta uzunlukta. Yarım- 5. pozisyon arası. Modülasyonlar.	<i>Martelé</i> arpejlerde tel geçişleri ve atlamalar. Ritmik çeşitlilik.

No.38	Fa diyez minör. La minör. La Majör. <i>Allegro assai</i> . Orta uzunlukta. Yarım- 5. pozisyon arası. 16'lık notalar. Kromatik.	<i>Legato</i> . Uzun arşe bağları. Kromatik gam pasajları. 3'lü aralıklar. 1. parmakla inici ve çıkıcı pozisyon geçişleri.
No.39	Fa diyez Majör. Fa diyez minör. <i>Larghetto</i> . Kısa. Yarım- 4. pozisyon arası. Kromatik.	Çift sesler: akorlar, çoğunlukla 3'lüler, iki sesli kontrpuan. Sol el esnekliği. Entonasyon. Serbest kadans benzeri yazı.
No.40	Si Majör. Si minör. <i>Vivace assai, Minore</i> . Kısa. Yarı 5. pozisyon arası. ABA formda.	<i>Détaché</i> ve <i>legato</i> tekniklerinin farklı arşe bağlarıyla birlikte kullanımı. Tel geçişleri.
No.41	Do Majör. <i>Allegro maestoso</i> . Orta uzunlukta. 1- 5. pozisyon arası. Füg stilinde yazı.	Çift sesler: tüm aralıklarda, 3 ve 4 sesli akorlar, 2, 3, 4 sesli kontrapuntal yazı. Tel geçişleri ve atlamalar. Tek ve çift seslerde <i>bariolage</i> . Arpejler.

4. Franz Anton Hoffmeister

4.1. Biyografi

Hoffmeister 1754'de Almanya, Rottenburg am Neckar'da doğmuş, 1812'de Viyana'da hayatını kaybetmiştir. Hoffmeister, üretken bir besteci olmasının yanı sıra, aktif bir müzik yayımcıdır. Yayın evi, Haydn'ın eserleri, Mozart'ın birçok ilk baskısı ve Beethoven'ın eserlerinin yanında dönem bestecilerinin pek çok eserini basmıştır³. Sonradan *C. F. Peters Publishing Company* olan *Bureau de Music* yayınevinin kurucu ortaklarından.

³ Alexander Weinmann, "Hoffmeister, Franz Anton", *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, 29 c., bs. 2, ed. Stanley Sadie, Londra, Macmillan, 2001, c.11, s. 599.

Hoffmeister senfonik ve oda müziği alanlarında oldukça verimli bir bestecidir. Birçok solo konçerto da bestelemiştir, bunlardan iki tanesi viyola içindir: re majör ve si bemol majör. Hoffmeister'in "12 Etüt" kitabı bu konçertolar ve klasik stil için iyi bir hazırlayıcıdır.

4.2.1. Solo Viyola için 12 Etüt⁴

Maurice W. Riley'e göre⁵, 12 Etüt muhtemelen 1800 civarında ya da daha önce yayımlanmıştır. Bu araştırmada kullanılan edisyonun düzenlemesi, besteci, kemancı, viyolacı ve pedagog Friedrich Hermann (1828-1907) tarafından yapılmıştır. Parmak numaraları ve bağlar kitabın orijinal basımından alınmıştır.

"12 Etüt"lerin her biri başlı başına müzikal bir eser olarak tasarlanmıştır, bazıları sonat, tema ve çeşitlemeler ve ABA şarkı formundadır. Klasik stili tam olarak yansıtır ve içerdiği teknik zorluklar çağdaşlarının konçertolarında sıklıkla yer alır. *Spiccato*, *bariolage* ve çift ses gibi tekniklere sıkça rastlanır. Etütler yarım pozisyon ve 7. pozisyon arasındadır, ancak çoğu etütte en yüksek pozisyon genelde 5. pozisyonudur. Etütlerin tonları beş bemolden altı diyeze kadar çeşitlilik gösterir.

1 no.'lu etüt iki tel arası geçişleri ve *bariolage* tekniğini içerir.

Şekil 17 - Franz Anton Hoffmeister, *Viola-Etüden*, no. 1, 10 – 16. ölçüler.

⁴ Franz Anton Hoffmeister, *Viola-Etüden*, ed. Friedrich Hermann, Leipzig, *Edition Peters*, no. 1993.

⁵ Riley, a.g.e., s. 183.

Etüdün devamında bu teknikler iki ve üç tel arasında tekrarlanır. İki teknik çift ses ve bağlı 16'lık notalarla da birlikte kullanılmıştır. Etüdün orta kısmından alınmış bu örnekte, önerilen parmak numaraları, çift seste 1. pozisyon- 2. pozisyon geçişine işaret eder.

Şekil 18 - Franz Anton Hoffmeister, *Viola-Etüden*, no. 1, 112 – 114. ölçüler.

Etüt no.7'de çift sesler tek üst ses *trill*'li pedal sesidir, neredeyse dört ölçü boyunca tutulur, alt ses ise hareketlidir. Bu teknik trill'li sesin kesintisiz tutulabilmesi için iyi bir sol el esnekliği ve sağ kol hareketi gerektirir.

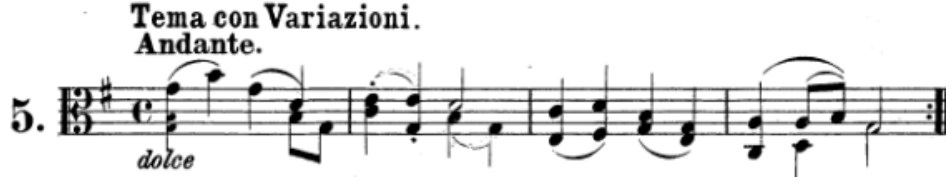
Şekil 19 - Franz Anton Hoffmeister, *Viola-Etüden*, no. 7, 30 – 34. ölçüler.

Bu etütte yay tekniği ve sol el tekniği bir arada verilmiştir. 16'lık *legato* notalarda iki tel arası yumuşak geçişleri ve basamaklı olarak 1-3 arası pozisyon geçişlerini işler.

Şekil 20 - Franz Anton Hoffmeister, *Viola-Etüden*, no. 7, 114 - 121. ölçüler.

5 no.'lu etüt tema ve çeşitlemeler formundadır. Tema akorlu ve çift sesli olarak iki sesli kontrapuntal stilde verilmiştir.

Şekil 21 - Franz Anton Hoffmeister, *Viola-Etüden*, no. 5, 1 - 4. ölçüler.

Hoffmeister'in etütleri teknik odaklı değildir, kitapta teknikler kapsamlı olarak, ayrı ayrı ve yinelenerek işlenmemiştir. Bunun yerine teknikleri yüksek artistik seviyedeki etütlerine dahil etmiştir.

4.2.2. Teknik İnceleme

ETÜT	AÇIKLAMA(ton/tempo/uzunluk/ pozisyonlar/diğer)	TEKNİK
No. 1	Do Majör. <i>Allegro</i> . Uzun. Yarım-7. pozisyon arası. Sonat formu. Klasik stil.	Tel geçişleri. <i>Bariolage</i> . <i>Spiccato</i> . <i>Legato- staccato</i> geçişleri. Bağlı iterek <i>staccato</i> . Çift sesler: özellikle 3'lü ve 6'lılar. Üç telde arpejler. Az sayıda <i>trill</i> ve süslemeler.
No. 2	La Majör. <i>Menuettino</i> . Kısa. 1, 3 ve 5. Pozisyonlarda. ABA formda.	Bağlı iterek <i>staccato</i> . Çift sesler: özellikle 3'lü ve 6'lılar. <i>Spiccato</i> . <i>Cantabile</i> . Birkaç tane üç sesli akor.
No. 3	Fa Majör. <i>Allegretto molto moderato</i> . Kısa. 1- 3. pozisyon	Tel geçişleri. <i>Legato</i> ve <i>staccato</i> tekniklerinin arka arkaya kullanımı.

	arası. ABA formda. Şakacı karakterde.	<i>Spiccato</i> . Atlamalar. Az sayıda çift ses: 3'lü, 4'lü ve 6'lılar. Birkaç tane üç sesli akor. Apajatürler. Bağlı iterek <i>staccato</i> . Çeşitli arşe bağları.
No. 4	Re Majör. <i>Allegro</i> . Uzun. 1, 2, 3 ve 5. pozisyonda. Sonat formu. Klasik stil.	Çift sesler: özellikle 3'lüler. Üç ve dört sesli akorlar. <i>Legato</i> ardından <i>staccato</i> . <i>Spiccato</i> . Tel geçişleri. Üç ve dört telde arpejler. <i>Bariolage</i> . Bağlı iterek <i>staccato</i> . Yay planı. Az sayıda <i>trill</i> ve apajatürler.
No. 5	Sol Majör. <i>Tema con variazioni: Andante; Piu animato, quasi allegro moderato; Allegro; Tempo del tema; Allegro moderato; Allegro</i> . Uzun. Yarım- 3. pozisyon arası. Tema ve çeşitlemeler formunda. Klasik stil.	<u>Tema</u> : Tüm aralıklarda çift ses: akorlu ve iki sesli kontrpuan. Melodi ve eşlik. <u>Çeşitleme 1</u> : <i>Legato cantabile</i> . <i>Staccato</i> . Atlamalar. <u>Çeşitleme2</u> : <i>Spiccato</i> . Apajatürler. Üçlü ritm. <i>Legato- staccato</i> geçişleri. <u>Çeşitleme 3</u> : Çift sesler: iki sesli kontrpuan (bir ses sabitken diğeri hareketli). <i>Legato</i> . <u>Çeşitleme 4</u> : Tel geçişleri. Üç telde arpejler. <i>Legato</i> . Birkaç tane üç sesli akor. Birkaç tane <i>trill</i> ve apajatürler. İterek bağlı <i>staccato</i> . <u>Çeşitleme 5</u> : <i>Spiccato</i> . Bağlı- <i>spiccato</i> geçişleri. Gamlar. Tel geçişleri. Birkaç tane çift ses ve üç sesli akor. Bağlı iterek <i>staccato</i> .

No. 6	La minör. <i>Andante (Lento). Allegro.</i> Orta uzunlukta. Yarım- 6. pozisyon arası. İki kesitli AB formunda.	<u>A:</u> <i>Cantabile espressivo.</i> Yay planı. <i>Trill</i> 'ler ve apajatürler. İki ve üçlü apajatürler. <u>B:</u> Tel geçişleri. <i>Bariolage. Legato-spiccato</i> geçişleri. Çeşitli yay artikülasyonları. Az sayıda çift ses: 3'lü ve 6'lılar ve üç sesli akorlar.
No. 7	Mi bemol Majör. <i>Vivace.</i> Uzun. Yarım- 5. pozisyon arası. Sonat formu. Klasik stil.	<i>Spiccato.</i> Tek geçişleri. Bilek hareketi egzersizi. <i>Bariolage.</i> Bağlı- <i>staccato</i> geçişleri. Çift sesler: 2'lü, 3'lü, 5'li, 6'lı ve 7'liler. İki sesli kontrpuanda <i>trill</i> 'ler (<i>trill</i> yalnız bir seste). Yay planı. Bağ ve artikülasyon çeşitleri. Birkaç tanem üç ve dört sesli akor.
No. 8	Si Majör. <i>Allegro.</i> Orta uzunlukta. Yarım- 3. pozisyon arası. Sonat formu.	<i>Spiccato.</i> Üç telde tel geçişleri. Bilek hareketi. Bağlı- <i>staccato</i> geçişleri. Bağ ve artikülasyon çeşitleri. Birkaç <i>trill.</i> Entonasyon.
No. 9	Fa minör. <i>Cantabile.</i> Kısa. Yarım- 4. pozisyon arası. İki kesitli ABA formda.	<i>Cantabile espressivo. Legato.</i> Bağlı üç telde geçişler (arpej gibi).Çift sesler: akor ve iki sesli kontrpuan, özellikle 3'lü ve 6'lılar. <i>Grupetto</i> ve <i>trill</i> 'ler. Atlamalar. Yay planı. Nüans kontrastları. Bağlı iterek <i>staccato</i> (tek ve çift seslerde).
No. 10	Si bemol minör. <i>Allegro.</i> Orta uzunlukta. 1- 5. pozisyon arası. Sonat formu.	Uzun yay bağları. Bağlı- <i>staccato</i> geçişleri (3x1 ve 2x1 kalıpları). Bağlı iterek <i>staccato.</i> İki tel arası geçişleri. Entonasyon. <i>Bariolage.</i> Pozisyon geçişleri.

No. 11	Fa diyez Majör. <i>Allegro moderato</i> . Kısa. Yarım- 3. pozisyon arası. İki kesitli ABA form.	<i>Legato</i> . Uzun yay bağları. Üç telde tel bağlantıları. Bağlı- <i>spiccato</i> geçişleri. <i>Trill</i> 'ler. Birkaç tane apajatür. Yay planı. Entonasyon.
No. 12	Mi Majör. <i>Andante</i> . Orta uzunlukta. Yarım- 3. pozisyon arası. Tema ve çeşitlemeler formunda.	Şakacı üslupta. Bağlı iterek <i>staccato</i> . <i>Spiccato</i> . Bağ ve artikülasyon çeşitleri. Yay planı. Bağlı 32'lik notalar. Entonasyon.

5. Antonio Bartolomeo Bruni

5.1. Biyografi

Kemancı, besteci ve şef olan Bruni, 1757 yılında İtalya, Cuneo'da doğmuş, 1821 yılında aynı yerde hayatını kaybetmiştir. Torino'da Gaetano Pugnani ile keman çalışmıştır. 1780'de Paris'e taşındı ve aynı yıl 15 Mayıs'ta *Concert Spirituel*'de ilk konserini verir ve kendi konçertolarından birini çalar. Şef ve solo kemancı olarak çalıştığı Monsieur Tiyatro Orkestrası'nı, aynı zamanda Montansier Tiyatro Orkestrası'nı, Opéra-Comique Orkestrası'nı ve 1801'de müzik direktörü olarak atandığı İtalien Tiyatro Orkestrası'nı yönetmiştir.

İlk yayımlanan eseri 6 keman düosundan oluşan bir settir. Ardından çoğunluğu keman için olan birçok eser ve sonraki 15 yıl içinde Paris'te 20'ye yakın komik opera bestelemiştir. Paris'te kaldığı sırada keman ve viyola öğretmiştir. Viyola için kaynak arayışında olan Bruni, keman ve viyola için 36 tane trio konçertant, 21 tane düo konçertant, 6 Solo viyola sonatı ve 25 Etüt kitabını bestelemiştir.

5.2.1. Viyola için 25 Etüt⁶

Bruni, orijinal ismi *Méthode pour l'alto viola, contenant les principes de cet instrument suivis de 25 études* (Viyola için metot, çalgının temel ilkelerini içerir, ardından 25 etüt) olan 25 Etüt kitabını 1805'te bestelemiştir. Metot zamanın çoğu eğitici kaynağı gibi iki bölümlüdür. 1. Bölüm, do anahtarı ve keman viyola tellerinin açıklanması gibi temel bilgileri, ardından 13 derse bölerek gamlar, basit aralıklar, çift sesler, bağlı *staccato* 3. Pozisyon ve akorlar gibi konuları işler. İkinci bölümde 25 etüt yer alır. Giriş bölümündeki do anahtarı ve teller gibi temel bilgileri, o zaman çok yaygın olan viyola çalmak isteyen kemancıların da faydalanabilmesi için verdiği söylenebilir. Giriş bölümünün ardından Bruni çalıcıya sıklıkla boş tel kullanmasını, viyolanın nazal ses rengine dayanarak tavsiye eder.

Bruni, çoğu bestecinin viyolaya önemsiz partiler yazdığı dönemde viyolanın keman ve viyolonselle eşit derecede önemli ve solo çalma uygun olduğunu göz önünde bulundurmuştur. Bu bakış açısı 25 Etüt kitabındaki teknik zorluklarda görülebilir.

25 Etüt kitabı, Mazas'ın etütleriyle benzer teknik seviyededir. Etütler 1. pozisyondan 7. pozisyona kadar uzanır ancak pozisyon geçişlerine yönelik bir etüt yazmamıştır. Bruni kitabı çalan kişinin ileri seviye bir kemancı olduğunu ve zaten kemanda pozisyon geçişlerini öğrendiğini öngörmüştür. *Détaché*, *staccato*, bağlı *staccato*, bağlar, tel geçişleri gibi çok sayıda yay tekniğini etütlerinde işlemiştir.

1 numaralı etüt, *détache* tekniğiyle arpej ve tel geçişleri üzerinedir.

⁶ Antonio-Bartolomeo Bruni, *Methode pour l'alto*, B. Schott & Fils, c..1870, no. 1599.

Etudes.

Şekil 22 - Antonio-Bartolomeo Bruni, *Methode pour l'alto*, no. 1, 1 – 3. ölçüler.

Sol el tekniğinde de triller, üç ve dört sesli akorlar, çift sesler, arpejler ve 7. pozisyona kadar çıkan etütlerle ağırlık vermiştir. 4 numaralı etüt tamamıyla çift ses üzerinedir, kadans bölülerinde üç ve dört sesli akorlar da vardır.

Şekil 23 - Antonio-Bartolomeo Bruni, *Methode pour l'alto*, no. 4, 6 – 8. ölçüler.

9 numaralı etütte hızlı tempoda süslemeler ve yay bağları, *staccato* ve iterek *staccato* işlenmiştir. Süslemeler etüdün nabzını bozmamak için oldukça hızlı ama duyulabilir şekilde çalınmalıdır.

Şekil 24 - Antonio-Bartolomeo Bruni, *Methode pour l'alto*, no. 9, 1 – 9. ölçüler.

Etütlerin tonlar on dört bemolden üç diyeze kadardır. Son etütler daha çok konser parçaları olarak tasarlanmıştır, baştakilere göre daha uzun, melodik ve genel olarak yavaş bir giriş bölümüyle başlarlar.

5.2.2. Teknik İnceleme

ETÜT	AÇIKLAMA(ton/tempo/uzunluk/ pozisyonlar/diğer)	TEKNİK
No.1	Fa Majör. <i>Allegro</i> . 16'lık notalar. Kısa. 1, 2 ve 3. pozisyonlarda. ABA formda.	<i>Détaché</i> . Tel atlama. 1 oktav arpejler. 3 sesli akorlar.
-No.2	Si bemol Majör. <i>Adagio sostenuto</i> . Kısa. 1 ve 3. pozisyon. ABA formda.	<i>Legato. Cantabile</i> . Çift sesler: 3'lü, 4'lü, 6'lı ve oktav. İki sesli kontrapuntal stilde.
No.3	Do minör. <i>Allegretto</i> . 8'lik üçlemeler. Kısa. 1 ve 3. pozisyonda. ABA formda.	<i>Staccato/ Spiccato</i> . Bağlı iterek <i>staccato. Détache</i> . Çeşitli yay bağları. Üçlü ritm.
No.4	Fa Majör. <i>Adagio</i> . Kısa. 1,2,3 ve 4. pozisyon. <i>pp'dan ff'ye</i> nüans çeşitliliği. ABA formda.	Çift sesler: 2'li, 3'lü, 4'lü, 5'li, 6'lı, 7'li ve oktav. İki sesli kontrapuntal stil. 3 ve 4 sesli akorlar. Karmaşık ritm.
No.5	Mi bemol Majör. <i>Allegretto</i> . 16'lık notalar. Orta uzunlukta. 1 ve 2. pozisyon. ABA formda.	<i>Arpeggio</i> pasajlarda tel atlama. Bağlar. 16'lık 4'lü gruplardan 8'lik üçlemeye geçme. İterek bağlı <i>staccato</i> .
No.6	Sol Majör. <i>Adagio</i> . Kısa. 1, 3, 5 ve 7. pozisyon. ABA formda.	<i>Legato. Cantabile</i> . Pozisyon geçişleri. Çift sesler: 2'li, 3'lü, 4'lü 5'li, ve 6'lı. İki sesli kontrapuntal stil. Sol el esnekliği. Kısa ad lib. kadans. 3 sesli akorlar.
No.7	Si bemol Majör. <i>Allegro con moto</i> . Orta uzunluk. 1, 2 ve 3. pozisyon. ABA formda.	<i>Staccato</i> . Çift sesler: 3'lü, 5'li, 6'lı ve 7'li.

		Kontrast nüanslar. 3 ve 4 sesli akorlar.
No.8	Re Majör. <i>Adagio</i> . Kısa. 1 ve 3. pozisyon. ABA formda.	<i>Legato. Cantabile</i> . Uzun bağlar. Yay planı. Çift sesler: 3'lü, 4'lü, 5'li ve 6'lılar.
No.9	Re Majör. <i>Allegretto</i> . Kısa. 1, 3 ve 5. pozisyon. ABA formda.	İterek bağlı <i>staccato</i> . Süslemeler: <i>grupetto</i> ve <i>trill</i> 'ler. 3'lü ritmik yapı.
No.10	La Majör. <i>Adagio</i> . Kısa. 1 ve 3. pozisyon. ABA formda.	İterek bağlı <i>staccato</i> . <i>Grupetto</i> ve 4. parmak <i>trill</i> . 3 ve 4 sesli akorlar. <i>Portato</i> .
No.11	Re Majör. <i>Allegro scherzando</i> . Kısa. 1, 3 ve 5. pozisyon. ABA formda.	Tamamı çift ses: 6'lı-7'li-6'lı kalıp ve 3'lüler. <i>Staccato</i> 8'lik notayı takip eden iki 8'lik bağlı nota. 3 sesli akorlar.
No.12	Sol Majör. <i>Adagio</i> . Kısa. 1, 2, 3 ve 5. Pozisyonlarda. ABA formda.	A: <i>Legato</i> . Birkaç tane çift ses: 3'lü ve 6'lı. Birkaç tane iterek bağlı <i>staccato</i> . B: Tamamen çift ses: ünison , 2'li, 3'lü, 4'lü, 6'lı, 7'li ve oktavlar, bağlı ve iki sesli kontrapuntal stil. <i>Trill</i> . Doğal armonikler. Sol el serbestliği.
No.13	Sol minör. <i>Allegro vivace</i> . Kısa. 1 ve 3. pozisyon. ABA formda.	<i>Staccato</i> ve <i>détaché</i> . Çift sesler: 3'lü, 4'lü, 6'lı ve oktavlar. Aksanlar. Apajatürler. Bağlı iterek çift ses (3'lü) <i>staccato</i> . Kontrast nüanslar.
No.14	Mi bemol Majör. <i>Adagio</i> . Orta uzunlukta. 1, 3 ve 6. pozisyonlarda. ABA formda.	<i>Legato</i> . Yay planı. 1'den 3'e pozisyon geçişleri. Çeşitli bağlar.

		Birkaç tane çift ses: 3'li, 4'lü, 5'li ve 6'lı. Süslemeler: <i>trill</i> , apajatür.
No.15	Mi bemol Majör. <i>Allegro</i> . Uzun. 1, 3 ve 5. pozisyonunda. Sonat formunda.	Tel atlamalar. Ardarda gelen <i>spiccato</i> ve bağlı notalar. Bağ çeşitliliği. <i>Bariolage</i> . Çift sesler: özellikle 3'lüler. 4'lü ve 6'lılar. <i>Grupetto</i> ve <i>trill</i> 'ler. <i>Sul ponticello</i> .
No.16	Do Majör. <i>Adagio con espressione</i> . Uzun. 1 ve 3. pozisyon. ABA formda. Karmaşık ritimler.	<i>Legato</i> . <i>Cantabile</i> . Bağlı iterek <i>staccato</i> . 2, 3 ve 4 tel geçişleri-atlamaları. 3 ve 4 sesli akorlar. Çift sesler: 2'li, 3'lü, 4'lü, 6'lı ve 7'li. 2 sesli kontrapuntal stil, akorlar.
No.17	Do majör. <i>Tempo di menuetto: con Variazioni</i> , <i>Vivace</i> . Uzun. 1 ve 3. pozisyonunda. Tema ve çeşitlemeler formunda.	<u>Tema</u> : İterek bağlı noktalı ritimli <i>staccato</i> . Üç sesli akorlar. Çift sesler: genellikle 3'lüler. <u>Çeşitleme 1</u> : hızlı ve uzun yay bağlı 16'lık notalar. Tel atlamalar. Çeşitli arşe bağları. <u>Çeşitleme 2</u> : İki sesli kontrapuntal. Çift ses: 6'lı-7'li-oktav-7'li-6'lı kalıbı. 3 ve 4 sesli akorlar. <u>Çeşitleme 3</u> : <i>Détaché</i> . Çift sesler: 3'li, 4'lü, 6'lı, 7'li ve oktav. 3 sesli akorlar. Birkaç tane apajatür.
No.18	Fa Majör. <i>Andante grazioso</i> . Kısa. 1, 2 ve 3. pozisyon. ABA'BA formda.	Tamamen çift ses: çoğunlukla 3'lüler, fakat 2'li, 4'lü, 5'li, 6'lı ve 7'liler de var. Bağlı ve <i>détaché</i> . 3 ve 4 sesli akorlar.
No.19	Re Majör. Re minör. <i>Allegretto grazioso</i> . Uzun. 1, 2 ve 3. pozisyon.	Bağlı iterek <i>staccato</i> . Çift ses: oktava kadar tüm aralıklar. Akorlu ve çift ses kontrapuntal yazı.

	Tema ve çeşitlemeler formunda. Çeşitlemelerden biri minör tonda.	<i>Spiccato. Trill. Tel atlama. Bariolage. Üçlü ritm. Bağ ardından spiccato.</i>
No.20	Si bemol Majör. <i>Adagio cantabile. Andante, Allegro, Marcia sostenuto, Allegro.</i> Uzun. 1, 2 ve 3. pozisyon. Tema ve çeşitlemeler formunda.	<u>Tema:</u> <i>Legato.</i> Süslemeler: apajatür, <i>grupetto</i> ve <i>trill</i>. <u>Çeşitleme 1:</u> bağlı ardından <i>staccato</i>. Birkaç tane 6'lı çift ses. <u>Çeşitleme 2:</u> <i>spiccato</i>. Bağlı iterek <i>staccato. Legato. Détaché.</i> Apajatürler. Üçlü ritm. Çeşitli bağlar. <u>Çeşitleme 3:</u> Tüm aralıklarda çift sesler: ağırlıkla 3'lüler. Akorlu ve iki sesli kontrapuntal pasajlar. <u>Çeşitleme 4:</u> Bağlı ardından <i>spiccato</i>. Hızlı 32'lik notalar. Çeşitli bağlar. Birkaç tane çift ses.
No.21	Mi bemol Majör. <i>Andante con variazoni.</i> Uzun. 1, 2 ve 3. pozisyon. Tema ve çeşitlemeler formunda.	<u>Tema:</u> Bağlı <i>staccato</i> noktalı ritm. 3 sesli akorlar. Süslemeler: <i>grupetto, trill</i> ve apajatürler. Birkaç tane 4'lü ve 6'lı çift ses. <u>Çeşitleme 1:</u> Çift ses noktalı ritm: 2'li, 3'lü, 4'lü ve 6'lı. 3 sesli akorlar. Bağlı iterek <i>staccato</i>. <u>Çeşitleme 2:</u> Bağlı iterek <i>staccato</i>. Çift sesler: 3'lü, 4'lü ve 6'lılar. Tel geçişleriyle uzun arşe bağları. <i>Bariolage</i>. Birkaç tane 3 sesli akor. <u>Çeşitleme 3:</u> Bağlı çekerek <i>staccato. Trill. Staccato.</i> Birkaç

		tane 3 sesli akor. Birkaç tane çift ses. <u>Çeşitleme 4:</u> Tüm aralıklarda çift sesler ve kontrapuntal stilde yazı. Az sayıda <i>trill</i> ve 3 sesli akor.
No.22	Re Majör. <i>Andante sostenuto</i> , <i>Sostenuto</i> . Uzun. 1'den 3. pozisyona kadar. ABCDCE formda.	A: Çift sesli yavaş giriş bölümü: 3'lülerde yoğunluk fakat tüm aralıklar var. 2 sesli kontrpuan. Birkaç tane 3 sesli akor. B: 3 bağlı 16'lık 3'lemeleri bağlı iterek 3 bağlı <i>staccato</i> takip eder. <i>Spiccato</i>. Tel geçişleri. C: 2 bağlı, 3 bağlı bir iterek, ayrı arpejli pasajlar. D: <i>Spiccato</i> tel geçişleri. Bağlı iterek <i>staccato</i>. E: Yavaş kesit. Tümü çift ses, tüm aralıklarda. İki sesli kontrapuntal yazı.
No.23	Si bemol Majör. Sol Minör. <i>Tempo di menuetto, Minore</i> . Uzun. 1, 3 ve 5. pozisyon. ABA formda. B kesiti minör tonda.	A: <i>Spiccato</i>. 2 bağlı 2 ayrı <i>staccato</i>. <i>Détaché</i>. Birkaç tane 3 sesli akor. 4'lü ve 6'lı çift sesler. B: <i>Spiccato</i>. <i>Détaché</i>. 3 bağlı bir ayrı gruplar. <i>Bariolage</i>. <i>Piano</i> ve <i>forte</i> arası ani nüans değişiklikleri.
No.24	Re Majör. <i>Andante sostenuto</i> . Orta uzunlukta. 1, 3, 5 ve 7. pozisyonlarda.	<i>Legato</i>. Bağlar. <i>Triller</i>. Arpejli pasajlarda pozisyon geçişi. Tüm aralıklarda çift sesler. İki sesli kontrpuan. Doğal armonikler.

No.25	Fa minör. <i>Allegro</i> . Kısa. 1,2 ve 3. pozisyon. ABA formda.	<i>Spiccato</i> . 1 ayrı iki bağlı 3'lü grup. Bağlı iterek <i>staccato</i> . <i>Détaché</i> .
-------	--	---

6. Rodolphe Kreutzer

6.1. Biyografi

Fransız kemancı, pedagog ve besteci Kreutzer, 1766'da Versailles'da doğmuş, 1831'de Cenevre'de hayatını kaybetmiştir. İlk keman derslerini Leopold Mozart'ın metodunu kullanan babasından alan Kreutzer, 12 yaşında Anton Stamitz ile keman ve kompozisyon çalışır. 1780'de Stamitz'in keman konçertolarından birini Paris *Concert Spirituel*'de çalmıştır. Yıllar sonra kendi konçertolarından birini yine *Concert Spirituel*'de çaldığında, kısa sürede virtüöz kemancı olarak ünü yayılır. Beethoven Op.47 Keman Sonatı (Kreutzer)'nı ona ithaf etmiş olsa da Kreutzer bu sonatı icra etmemiştir.

Yüzyılın sonunda, Paris'te artık çok sayıda profesyonel imkan mevcutken, Fransız keman ekolünün öncüleri; Kreutzer, Rode ve Baillot'dur. Kreutzer 1793'ten beri *Institut National de Musique*'te keman öğretmeni idi, kurum 1795'te Paris Konservatuarı'na dönüştüğünde buradaki pozisyonunu korur ve 1826'da emekli olana kadar çalışır.

Kreutzer kendi döneminde opera, bale ve oda müziği bestecisi olarak oldukça popülerdir. Müziği yazdığı bale, *Paul et Virginie* (1806) Paris'te on beş yıl sahnelenerek büyük bir başarı elde eder. Kreutzer birçok opera, bale, on dokuz tane keman konçertosu, yaylı triolar, quartetler ve birçok oda müziği bestelemiştir. Erken dönem konçertoları ve oda müziği eserlerinde Stamitz'in müziğinden esinlenmiş, daha sonraları bestelediği oda müziği ve konçertolarında Giovanni Battista Viotti'nin

stilinden etkilenmiştir⁷. Kreutzer keman etüdünün yaratıcısı olarak kabul edilir⁸. Pedagoji alanında yazdığı *Dix-neuf études ou caprices pour le violon seul* (Solo keman için on dokuz etüt veya kapris)(1812 Paris) ve en ünlü eseri olan Solo Keman için 42 Etüt ve Kapris (orijinal olarak 40) dikkat çeker.

6.2.1. Viyola için 42 Etüt⁹

Kreutzer'in keman etütleri keman etüt literatüründe önemli bir yer tutar. Viyolaya yapılan transkripsiyonu ise kemanda olduğu kadar önemlidir. Gerber'in 1813 tarihli *Neues historisch-biographisches Lexikon der Tonkünstler* (Bestecilerin yeni tarih ve biyografi sözlüğü)'inde Kreutzer'in kitabının 1796'da yayımlandığı söylenir. *The New Grove*'daki yazısında Charlton, 42 Etüt'ün 1796'da ilk defa yayımlandığını ancak bu etütlerden ikisi orijinaline bağlı kalınmayıp sonraki baskılarda çıkarılmıştır. Charlton'a göre, günümüze ulaşmış en eski baskı yaklaşık 1807'de basılmış ve kırk etüt içerir.

Kreutzer etütlerinde her teknik konuyu ayrı ayrı işler, sadece birkaçında birden çok tekniği aynı etütte kullanmıştır. Zorluk derecesine göre sıralanmamıştır ancak sonlara doğru işlenen teknikler belli bir seviyenin üstündedir. Genel olarak, 1-14 arası etütler yay tekniklerini; 15-22 arası ve 40 numara *trill* vb. sol el tekniklerini; 23-31 oktavlar, kırık oktavlar, 10'lular, pozisyon geçişleri ve daha ileri seviyede tel geçişleri, bağlı *staccato*, *legato* yay tekniklerini; 32-42 arası ise çift ses çalışmalarını işler. Bazı etütlerde ritmik ve yay seçenekleri sunulmuştur. Bazıları nüans bakımından daha zenginken bazıları etüt boyunca aynı nüansta gider. Kitabın genelinde yüksek sol el pozisyonları az ve öz işlenmiş, belirli bir parmak kalıbının, pozisyon geçişinin, parmak uzatma veya geriye almanın üzerinde durulmuştur. 6, 12, 21 ve 25 numaraların dışında

⁷ David Charlton, "Kreutzer", *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, , 29 c., bs. 2, ed. Stanley Sadie, Londra, Macmillan, 2001, s. 904.

⁸ Walter Kolneder, *The Amadeus Book of the Violin: Construction, History and Music*, çev. ed. Reinhard G. Pauly, Portland, OR, Amadeus Press, 1998, s. 358.

⁹ Rodolphe Kreutzer, *Forty-two Studies for the Viola*, trans. ed. Walter Blumenau, Chester, N.Y, G. Schirmer, Inc., 1950.

etütler 7. pozisyonu aşmaz. Etütlerin geneli ilk beş pozisyon içindedir. Etütlerin tonları beş bemolden üç diyeze kadar uzanır, 22 numarada kısa bir pasaj dört diyezlidir.

Etüt no.1, uzun yay bağları (iki ölçü bağlı) ile ton üretimine yönelik yavaş bir etüttür. Sol el serbestliği de büyük aralık pozisyon geçişleri ve *trill*'ler için gereklidir.

2 no.'lu etüt en ünlülerindendir, 16'lık notalardan oluşur ve *détaché*'dir, sağ el için faydalı olduğu kadar sol elde de pozisyon kalıplarını pekiştirir. Blumenau'nun edisyonunda bu etüt için 40 farklı bağ ve sağ el tekniği çeşitlemesi vardır.

Şekil 25 - Rodolphe Kreutzer, *Forty-two Studies for the Viola*, no. 1, 1 – 3. ölçüler.

2. etüt için verilmiş yay seçenekleri 3. etüde de uygulanabilir. Etüt no.4 bağlı iterek *staccato* üzerinedir. Bu teknik olarak ilgi çekicidir, teknik neredeyse her ölçüde farklı ritimde ya da arşenin farklı yerinde gelir. Bu da çalıcıyı iyi planlanmış bir yay planı yapmaya iter. Etüt tam tersi yaylarla da çalışılabilir.

Şekil 26 - Rodolphe Kreutzer, *Forty-two Studies for the Viola*, no. 4, 15 – 3. ölçüler.

5 numaralı etüt tamamen 1. pozisyonunda ve *détaché*'dir. Yirmi dokuz tane yay çeşitlemesi vardır. No.7 uçta *martelé* tekniğiyle tel geçişlerini ve atlamaları çalıştırır. Bu etütte yayın her notadan önce teli ısırması hedeflenir. Etüt ayrıca arpejler, 4. parmak uzatmaları ve 3-4 tel atlamalı *bariolage* içerir.

Şekil 27 - Rodolphe Kreutzer, *Forty-two Studies for the Viola*, no. 7, 41 – 44. ölçüler.

Arpej ve tel geçişleri çalışması olan no.8'de de yay çeşitlendirmeleri vardır. La majör tonunda sık kromatik alterasyonlar, çalıcıyı entonasyon açısından zorlar. No.9, *legato* yayda uzun bağlar ile parmak kuvvetlendirme çalışmasıdır. 4. Parmağı güçlendirir, 2 ve 4. pozisyonu çalıştırır. Birkaç etüt sonra başlayacak *trill* çalışmalarına hazırlık niteliğindedir.

Şekil 28 - Rodolphe Kreutzer, *Forty-two Studies for the Viola*, no. 9, 1 – 4. ölçüler.

Pozisyon geçişleri, parmak değiştirme (aynı nota farlı parmak) sol el başparmak serbestliği, kalıp olarak pozisyon geçme ve sonuç olarak entonasyon 11 no.'lu etüdün hedefidir. Pozisyon geçişleri uzun yay bağlarıyla çalınır.

Şekil 29 - Rodolphe Kreutzer, *Forty-two Studies for the Viola*, no. 11, 1 – 2. ölçüler.

No. 12 ve 13'te arpejler ve tel geçişleri ve atlamaları çalışılır. Tel geçişleri 7, 13 ve 14 numaralı etütlerin ilk hedefidir. 14 numara *legato* yayda tellere yaklaşılarak tel geçişlerini çalıştırır. Yumuşak tek geçişleri ve tek telde pozisyon geçişleri özellikle entonasyonu öğrenci için zorlaştırır.

Şekil 30 - Rodolphe Kreutzer, *Forty-two Studies for the Viola*, no. 14, 1 – 2. ölçüler.

Kitabın *trill* bölümü no.15 ile başlar. 15 ve 18 numaralar 3. parmakla *trill*, 19 ve 21 numaralar 4. parmakla *trill*, 20 ve 22 numaralar ise hızlı pasajlarda *trill*'ler, 18 numara ise *trill*'li pasajlar ardından gelen kökte *martelé* yay tekniği ve takip eden bağlı 16'lık pasajlar üzerinde durur.

Şekil 31 - Rodolphe Kreutzer, *Forty-two Studies for the Viola*, no. 18, 31 – 32. ölçüler.

Trill'ler ve çift sesler no. 40'da işlenmiştir. Alışılmamış parmak numaraları ve kentler etüdü entonasyon açısından zorlu hale getirir. Etüt tamamen bir sesi *trill*'li çift sesler üzerinedir, sadece birkaç ölçü tek sesli yazılmıştır.

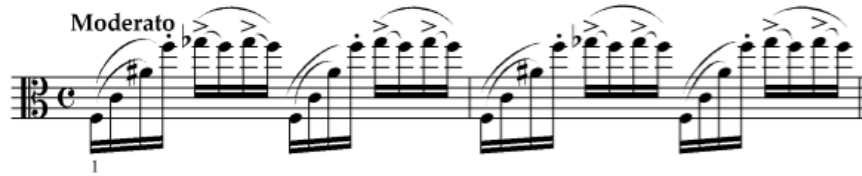
Şekil 32 - Rodolphe Kreutzer, *Forty-two Studies for the Viola*, no. 40, 81 – 82. ölçüler.

No.23, uzun arpej ve gamlı bağlarla kadans stilinde bir etüttür. Yay planı bu etütte büyük rol oynar. Bu etüde hazırlık olarak 1 numaralı etüt önerilebilir.

Şekil 33 - Rodolphe Kreutzer, *Forty-two Studies for the Viola*, no. 23, 1 – 4. ölçüler.

Etüt no.24 oktav çalışmasıdır, 1 ve 4. parmak iki telde çalınarak doğru sol el pozisyonunun oturmasına yardımcı olur. Etüt no.25 kırık oktav çalışmasıdır. 16'lık dörtlü gruplar ikişer bağlı olarak sağ bilek hareketi esnekliği de elde edilir. 30 no.lu etüt tel atlamalı *bariolage* ve dört telde arpej çalışmasıdır, sol kol ve dirsek pozisyonu önemlidir. Bu etüt sol en için çeşitli uzanma ve tam tersi geriye basma gibi hareketleri çalıştırır. Bağlı *staccato*, çeşitli yay bağları ve *legato* tekniklerini işler.

Şekil 34 - Rodolphe Kreutzer, *Forty-two Studies for the Viola*, no. 30, 29 – 30. ölçüler.

Polifonik stilde ve çift sesli etütler No.32 ile başlar, bu etütte bir ses sabit kalırken diğeri hareketlidir. Etüdün hedefi entonasyon çalışmasıdır, hareket eden parti sabit olan sesle uyum içinde olmalıdır. Bazen sabit ses başka telde devam eder ki hareketli sesi çalmak mümkün olsun, bu durum değişecek ses rengi de düşünülürse

entonasyonu daha da zorlaştırır. Hareketli ve sabit parti ünison başlayarak oktava gider.

Şekil 35 - Rodolphe Kreutzer, *Forty-two Studies for the Viola*, no. 32, 1 – 2. ölçüler.

No.33'te 3'lü çift sesler işlenmiştir, sıklıkla majör 3'lü aralığı çalmak için 4. parmak uzatılır. Bu aralık keman için olağan olsa da küçük elli viyolacıları zorlayabilir. 34 no.'lu etüt kuvvetli parmak ve çift sesli *bariolage* çalışmasıdır. No.36 tamamen “Viotti” yayı (iki 8'lik *staccato* notanın ikincisinin kuvvetli zamandakine bağlı olması)'na tahsis edilmiştir. Çift seslerin eklenmesiyle bu bağda artikülasyon zorlaşır. 41 no.'lu etütte akorlar ve çift ses *trill*'ler bulunur. Etüt no.35 çift sesli marş stilineyken, 42 numaralı etüt barok stilde füğ yazısıdır. Bu etüt 1 ve 3. pozisyonda 10'lu aralıklar içerir, yani sol eli oldukça esnek kullanmak gerekir. Bu aralıklar yine viyolacılar oldukça geniş olabilir. Kolneder bu etüt için “Kreutzer'in son etüdü alışılmış olanlardan çok farklıdır, bu etüt için bir ‘eser’ denilebilir¹⁰.” demiştir.

Şekil 36 - Rodolphe Kreutzer, *Forty-two Studies for the Viola*, no. 42, 1 – 4. ölçüler.

Kreutzer'in 42 etüt kitabı seviye olarak Rode Kapris'lerin çok az aşağısındadır. Müzikal olarak Rode ve Fiorillo kaprisleri veya Gaviniès'nin 24 *Matinées*'i kadar ilgi çekiçi ve tatmin edici olmasa da teknik açıdan bir viyolacının gelişiminde katkısı büyüktür.

¹⁰ Kolneder, a.g.e., s. 437.

6.2.2. Teknik İnceleme

ETÜT	AÇIKLAMA(ton/tempo/uzunluk/ pozisyonlar/diğer)	TEKNİK
No.1	Re Majör. <i>Adagio sostenuto</i> . Orta uzunlukta. 1, 2, 3, 4, 5 ve 6. pozisyon.	<i>Cantabile. Legato</i> . Kesintisiz ve kaliteli ton üretimi. Uzun yay bağları. Yay planı. <i>Trill</i> 'ler. Apajatürler. Uzak pozisyon geçişleri. Tel atlamalar.
No.2	Fa Majör. <i>Allegro moderato</i> . Kısa. 1,2 ve 3. pozisyonlar.	<i>Détaché</i> . 16'lık notalar, arpejler, çıkıcı 1 oktav gamlar. Yay, artikülasyon, ritm ve nüans çeşitlemeleri.
No.3	Fa Majör. <i>Allegro moderato</i> . Kısa. 1-6. pozisyon arası.	<i>Détaché. Legato</i> . 3'lü ve 4'lü çıkıcı gamlar. İnici ve çıkıcı tonal sekanslar. Etür no.1'de verilmiş çeşitleme önerileriyle çalışılabilir.
No.4	Fa Majör. Orta uzunlukta. 1-5. pozisyon arası.	İterek bağlı <i>staccato</i> . Yay planı. Ters arşelerle çekerek bağlı <i>staccato</i> da çalışılabilir.
No.5	La bemol Majör. <i>Allegro moderato</i> . Kısa. 1. pozisyon.	<i>Détaché</i> . Bağ, artikülasyon, ritm ve nüans varyasyon çalışmaları.
No.6	Fa Majör. <i>Moderato</i> . Orta uzunlukta. 1 ve 11. pozisyon arası.	<i>Martelé</i> . 3'lü gam, arpej, gam. 4. parmak uzatmaları. Tel atlamaları.
No.7	Sol Majör. <i>Moderato</i> . Orta uzunlukta. 1, 2 ve 3. pozisyonlarda.	Sağ el artikülasyon ve bağ egzersizi. <i>Martelé</i> . Oktav ve 10'lu aralıklar. <i>Bariolage</i> . Tel atlama.

No.8	La Majör. <i>Allegro non troppo</i> . Orta uzunlukta. 1, 2, 3, 4 ve 7. pozisyon.	<i>Détaché</i> . Arpejler. Tel atlamalar. Bağ ve ritm çeşitlemeleri. 4. pozisyonda pasajlar.
No.9	Si bemol Majör. <i>Allegro moderato</i> . Uzun.1-5. pozisyon arası.	Parmak kuvvetlendirme çalışması (özellikle 3 ve 4. parmaklar). Sol elde ajilite. <i>Legato</i> . Uzun arşe bağları.
No.10	Do Majör. <i>Moderato</i> . Uzun. 1 ve 6. pozisyon arası.	<i>Détaché</i> . İnici ve çıkıcı arpejler. Pozisyon geçişleri. 4 ve 5. pozisyonda pasajlar. Tel atlamaları. Tel geçişleri. Üç tane arşe planı seçeneği verilmiştir.
No.11	La Majör. <i>Andante</i> . Orta uzunlukta. 1, 2, 3, 5 ve 7. pozisyon.	Pozisyon geçme çalışması. Yumuşak geçişler, sol el serbestliği. Aynı notaya ve aynı telde pozisyon geçişleri. Entonasyon. <i>Legato</i> . Uzun arşe bağları.
No.12	Re minör. <i>Allegro moderato</i> . Orta uzunlukta. Yarım pozisyondan 8. pozisyona kadar.	3 oktav çıkıcı arpejler. <i>Détaché</i> . Entonasyon. Pozisyon geçişleri. Tel geçişleri.
No.13	Re Majör. <i>Moderato</i> . Uzun. Yarım ve 3. pozisyon arasında. 16'lık notalardan oluşur.	Sağ bilek egzersizi. Tel geçişleri ve atlamaları. Sol el esnekliği. <i>Détaché</i> .
No.14	Re Majör. <i>Moderato</i> . Uzun. 1 ve 7. pozisyon arasında. Kromatik.	<i>Legato</i> . Yumuşak tek geçişleri. Uzun arşe bağlarında sağ el hareketliken sol elde ses eşitliği ve devamlılığı. Entonasyon. Sol el esnekliği. Modülasyonlar.
No.15	Mi bemol Majör. <i>Allegro ma non troppo</i> . Orta uzunlukta. 1 ve 5. pozisyon arası.	Sayı 3. parmak <i>trill</i> 'i ile sol el kontrolü. Bazı 2. ve 4. parmak <i>trill</i> 'ler de vardır. Adım adım

		pozisyon geçişleri(sırayla). 4. parmak uzatmaları. <i>Martelé</i> . Sayılı <i>trill</i> 'lerin sayısı artırılarak 4 seçenek halinde sunulmuştur.
No.16	Sol Majör. <i>Moderato</i> . Orta uzunlukta 1, 2, 3 ve 5. pozisyon.	<i>Trill</i> : 3 ve 4. parmak. <i>Martelé</i> . Yay hızı. <i>Trill</i> 'lerin farklı versiyonları 4 seçenek olarak sunulmuştur.
No.17	Mi bemol Majör. <i>Moderato</i> . Uzun. 1, 2, 3, 4 ve 6. pozisyonlarda.	Açık <i>trill</i> 'ler. <i>Staccato</i> . Oktav ve 10'lu aralıklar. Tel atlamalar. Birkaç yerde çift ses.
No.18	Do Majör. <i>Moderato</i> . Uzun. 1 ve 5. pozisyon arası. Kromatik.	<i>Trill</i> : <i>legato</i> yayda 3 ve 4. parmak. Çift seste üst ses <i>trill</i> . Arpejler. Pozisyon geçişleri. Entonasyon. Kökte <i>martelé</i> .
No.19	Sol Majör. <i>Moderato</i> . Uzun. 1, 2, 3 ve 5. pozisyon.	<i>Trill</i> : İnci gamda, noktalı ritm ve <i>legato</i> 3 ve 4. parmak <i>trill</i> . Yumuşak pozisyon geçişleri ve teller arası bağlantı. <i>Trill</i> 'in hızına yönelik iki çeşitleme önerilmiştir.
No.20	Re Majör. Orta uzunlukta. 1 ve 6. pozisyon arası. Kromatik.	<i>Trill</i> : <i>legato</i> yayda 2 ve 3. Parmak <i>trill</i> ile tüm tellerde incici gamlar. Her gam tek pozisyonadadır. Tel atlama. Entonasyon. <i>Trill</i> 'in hızına yönelik iki çeşitleme önerilmiştir.
No.21	Mi minör. <i>Moderato</i> . Uzun. 1, 3, 4, 5, 8. pozisyonlar. Kromatik.	4. parmak <i>trill</i> 'i. 3. parmak ile pozisyon geçişi. Entonasyon. <i>Martelé</i> . İki <i>trill</i> çeşidi seçenek olarak sunulmuştur.
No.22	Re bemol Majör. <i>Moderato</i> . Uzun. Yarım- 4. pozisyon arası.	<i>Trill</i> : her 16'lık grubun başında 2 ve 3. Parmak <i>trill</i> 'ler. <i>Legato</i> . 5 tane <i>trill</i> seçeneği verilmiştir.

No.23	Mi bemol Majör. <i>Adagio</i> . Uzun. 1-7. pozisyon arası. Kadans stilinde.	Kadans stilinde pasajlar. <i>Legato</i> . Uzun arşe bağları. Yay planı. Pozisyon geçişleri. <i>Legato</i> yayda hızlı pasajlar. Hızlı ve yumuşak pozisyon geçişleri. Tüm tellerde gamlar ve 3'lü gamlar.
No.24	Do minör. <i>Allegro</i> . Uzun. 1-6. pozisyon arası.	Çift sesler: oktavlar. Entonasyon.
No.25	Do Majör. <i>Allegro moderato</i> . Uzun. 1-8. pozisyon arası.	2 bağlı 16'lık oktav aralıklar. Pozisyon geçişleri. Entonasyon. Sol el kalıp olarak pozisyon geçme. İki tel arası bağlantılar.
No.26	La bemol Majör. <i>Moderato</i> . Uzun. 1-7. pozisyon arası.	<i>Détaché</i> . Oktav ve 10'lı aralıklar. <i>Détaché</i> ve <i>legato</i> tekniklerini bir arada çalıştıran yay bağları. Pozisyon atlama. 1 ve iki oktav gamlar.
No.27	Sol minör. <i>Moderato</i> . Uzun. Yarım-4. pozisyon arası. Kromatik.	<i>Legato</i> . Entonasyon. Sağ el arşe bağı çeşitleri. Sol el esnekliği. Tamamen 16'lık. Her dörtlü grubun ilk notası önceki gruba bağlı.
No.28	La minör. <i>Grave</i> . Uzun. 1- 7. pozisyon arası.	Bağlı iterek <i>staccato</i> . <i>Legato</i> pasajlar. Arpejler. Büyük aralıklarda ve telden tele pozisyon atlama. <i>Trill</i> 'ler. Birkaç yerde 2 sesli kontrpuan çift ses. Tel geçişleri ve 4. parmak uzatmalar.
No.29	Sol Majör. <i>Moderato, tranquillo</i> . Uzun. Yarım-5. pozisyon arası. Kromatik.	<i>Legato</i> . Yumuşak tel geçişleri. Pozisyon geçişleri. Entonasyon. Arpejler. Sol el esnekliği.

No.30	Mi bemol Majör. <i>Moderato</i> . Uzun. Yarım- 5. pozisyon arası.	<i>Bariolage</i> . Tel atlamalar. Arpejler.
No.31	Fa minör. <i>Allegro</i> . Uzun. Yarım- 6. pozisyon arası. Kromatik.	Yarım aralık çalışması. 2 ve 3. parmak <i>trill</i> 'leri. Sol el esnekliği
No.32	Si bemol Majör. <i>Andante</i> . Orta uzunlukta. 1- 5. Pozisyon arası.	Çift ses: iki sesli kontrpuan. Ünison dan oktava inici hareket. Sol el kalıp. <i>Legato</i> yayda pozisyon geçişi. Entonasyon.
No.33	Si bemol Majör. <i>Andante</i> . Orta uzunlukta. 1-5. pozisyon arası.	Çift sesler: çoğunlukla 3'lüler. <i>Legato</i> . Bağ içinde çift sesle pozisyon geçişleri. Uzun yay bağları. Sol el esnekliği. Entonasyon (tam 5'liler).
No.34	Sol Majör. <i>Moderato</i> . Uzun.1- 5. pozisyon arası.	Çift sesler: tüm aralıklar. Çift seste <i>bariolage</i> (bir ses sabit kalır). Parmak tutma. <i>Legato</i> . Entonasyon. Sol el esnekliği.
No.35	La bemol Majör. <i>Allegro maestoso</i> . Uzun. 1- 5. pozisyon arası.	Çift sesler: tüm aralıklar. Noktalı ritm. Birkaç tane 3 sesli akor. Sol el parmak uzatma. Çift seste pozisyon atlamaları.
No.36	La minör. <i>Allegretto</i> . Uzun. 1- 5. pozisyon arası.	Çift sesler: tüm aralıklar. Parmak tutma. <i>Viotti</i> bağı. Sol el pozisyonlarda kalıp. 4. parmakla pozisyon geçişi.
No.37	Si bemol Majör. <i>Allegro vivace</i> . Uzun. 1- 5. pozisyon arası.	Çift sesler: 5'li, 6'lı ve oktavlar. Parmak tutma. <i>Legato</i> 'yu takip eden <i>détaché</i> yay tekniği tüm etüt boyunca alt yarıda kalınarak çalınmalıdır. Entonasyon.

No.38	Sol Majör. <i>Moderato</i> . Uzun. 1, 2, 3, 4, 5 ve 7. pozisyonlarda.	Çift sesler: iki sesli kontrpuan. Barok stil benzeri. Melodik ve armonik yazının birleşimi. Entonasyon. <i>Legato</i> .
No.39	Re Majör. <i>Allegretto</i> . Uzun. Yarım-4. pozisyon arası.	Çift sesler: iki sesli kontrpuan. Melodik ve armonik çizgiler. Entonasyon. <i>Legato</i> . Sol el esnekliği.
No.40	Mi bemol Majör. Orta uzunlukta. 1-4. Pozisyon arası.	<i>Trill</i> 'ler: tek ses ve çift seslerde. Sürekli <i>trill</i> . Entonasyon.
No.41	Si bemol Majör. <i>Adagio</i> . Orta uzunlukta. 1-5. Pozisyon arası.	Çift sesler ve 3'lü akorlar: 2 ve 3 sesli kontrpuan. Çift ses <i>trill</i> . Ritmik farklılıklar. <i>Legato</i> . Sol elde devamlı ve kaliteli ses. Sol el esnekliği.
No.42	Sol minör. <i>Moderato</i> . Uzun. Yarım-5. Pozisyon arası. Barok füg stili.	Çift sesler: iki sesli kontrpuan. Hafif <i>staccato/martelé</i> yay tekniği. Hareketli partiyi duyurmak. Sol el esnekliği. Entonasyon.

7. Pierre Rode

7.1. Biyografi

Fransız kemancı ve besteci Rode, 1774'te Bordeaux'da doğmuş, 1830'da Châteaude Bourbon'da hayatını kaybetmiştir. Altı yaşında André-Joseph Fauvel ile çalışmıştır. On üç yaşına geldiğinde Fauvel onu Paris'te Viotti ile tanıştırır ve Viotti'nin en sevdiği öğrencisi olur¹¹. Rode, Viotti'nin no.13 Keman Konçerto'sunu

¹¹ Boris Schwarz, Clive Brown, "Rode, Pierre", *The New Grove Dictionary of Music and Musicians* 29 c.,bs. 2, ed. Stanley Sadie, Londra, Macmillan, 2001, c. 21, s.491.

çaldığı ilk büyük konserini 1790'da Paris'te (Viotti'nin müzik direktörü olduğu) *Théâtre de Monsieur*'de vermiştir. O dönemde Viotti kemancı olarak sahneye çıkmayı bırakmıştır, Rode aynı tiyatrodaki diğer konçertolarının da ilk seslendirilişlerini yapmıştır.

1795'te Paris'te *Conservatoire National Supérieur de Musique*¹² kuruldu ve Fransa'da müzik eğitiminin merkezi haline geldi¹³. Rode bu yeni konservatuvarda keman öğretmenliğine atandı ve Rodolphe Kreutzer ve Pierre Baillot ile birlikte *Méthode de violon*'u yazdı. Bu metot 1803'te yayımlandı ve konservatuvarda neredeyse otuz yıl işlendi. Metot iki temel bölümden oluşmaktadır; çalgı tutuşu için temel kurallar ve vücut pozisyonu, gamlar, çift sesler ve pozisyon geçişi egzersizleri ilk bölümde, ifadeli çalma ise ikinci bölümde işlenmiştir.

Konservatuvarda çalışmaya başladıktan kısa süre sonra izin alır ve Hollanda, Alman, Londra, İspanya (burada Boccherini ile tanışmıştır) gibi merkezlere turneye gider. 1800'de Paris'e geri döner. 1803'te St. Petersburg'a giderek 1. Alexander'ın solo kemancısı olur. Bu dönemde kemancı olarak ünü Viyana'ya kadar gitmiş, Beethoven kendisi ve piyanoda Archduke Rudolph için sol majör Op. 96 Sonat'ı bestelemiştir. Rode'un çalıştığı genç kemancı Louis Spohr'u da etkilemiştir.

Rode, Fransız keman konçertosu stilinde on üç tane keman konçertosu, on iki yaylı *quartet* ve birçok küçük eser bestelemiştir. O dönemde keman konçertoları iyi bilinip sıkça çalınsa da, günümüzde etüt kitabıyla (*24 Caprices en forme d'études dans les 24 tons de la gamme*¹⁴) tanınır.

¹² *Conservatoire National Supérieur de Musique*: Ulusal Yüksek Müzik Konservatuvarı.

¹³ Stowell, a.g.e., s. 3.

¹⁴ 24 tonda etüt formunda 24 Kapris.

7.2.1. 24 Kapris¹⁵

Rode'un kapisleri c. 1815'te Paris'te yayımlanmış ve iyi bir kemancı olan Chimay Prensi'ne ithaf edilmiştir. Kapisler tüm tonlardadır ve do majörle başlayarak la minörle ardından diyez sırasına ve bemol sırasına göre ilerler, re minörde sonlanır. Viyola transkripsiyonunda da aynı sıra gözetilmektedir fakat 5'li aralık aşağıya transpoze edildiği için fa majörle başlayıp sol minörde sonlanır.

Kapisler ileri seviye öğrenciler için tasarlanmıştır ve müzikal yapıları kuvvetli olduğundan solo eser olarak değerlendirilebilir. Sol elde 11. pozisyona kadar çıksa da çoğu kapis 1 ve 6. pozisyonlar arasındadır. Kapislerden iki tanesi tek pozisyondadır(No.3, 2. pozisyon ve No.10, 3.pozisyon) ve No. 9'un ikinci yarısı tamamen 4. pozisyondadır. 3 no.'lu kapis tamamen 2. pozisyondadır ve bir yayda 24 notaya kadar bağlar, sol elde 4. parmak uzatmaları ve kromatik alterasyonlar mevcuttur. *Legato* yay ve arpej teknikleri üstünde durmuştur.

Şekil 37 - Pierre Rode, *Twentyfour Capricen*, no. 3, 7 – 8. ölçüler.

9 numaralı kapisin ikinci yarısı 4. pozisyondadır, *staccato* ve apajatürler, *trill*, aksanlar ve 4. parmak uzatmalarını işler. No. 10, 3. pozisyondadır, üst yarıda *détaché* teknikle çeşitli bağlı ve ayrı yay çeşitleri işlenmiştir. 3, 9 ve 10 numaralı kapislerin tek pozisyonda oluşu iyi bir tel geçiş çalışması olmuştur.

¹⁵ Pierre Rode, *Twentyfour Capricen, in Form of Etudes for Viola Alone, in all Twenty-four Keys*, ed. Max Rostal, Mainz, B. Schott's Söhne, 1974.

Legato yay yavaş kaprislerde kullanılmıştır (no: 1, 3, 4, 6, 7, 9, 12, 13, 14, 16, 20, 23 ve 24). Çift ses ve akorlar no. Çift ses ve akorlar 15, 16(seslerden birinde *trill*), 19, 20(süslemeler), 23(bağlı 3'lü çift sesler), 24 (akorlar) numaralı kaprislerde işlenmiştir. Kapris no.16'da da 3'lü çift seslere yer verilmiştir, 3'lü aralık 1-3 ve 2-4 parmak kalıbının 32'lik ritim legato yayda tekrarlanmasıyla çalıştırılır. Bu kapris ayrıca çift seslerde tek ses *trill* ve bağlı apajatürleri içerir.

Yay tekniklerinin kitap boyunca üzerinde durulmuştur. *Martelé* tekniğine 1 no.'lu kapriste yer verilmiştir. Bu kapris yavaş bir giriş bölümüyle başlar ve diğerlerinden farklı olarak çift ses içermez. Takip eden hızlı kesit 12/8 ölçüdedir, her ölçünün ikinci ve sekizinci vuruşunda *trill*'lerle uça *martelé* teknikte yazılmıştır. Sağ elde her nota iyi artiküle edilmeli, sol el ise mümkün olduğunca serbest olmalıdır ki *trill* ve apajatürler tempoyu aksatmadan çalınabilsin.

Şekil 40 - Pierre Rode, *Twentyfour Capricen*, no. 1, 16 – 17. ölçüler.

Détaché 2, 4, 6, 8 ve 10. kaprislerde; *staccato*, *spiccato* ve *sautillé* teknikleri ise 9, 15, 17, 21 numaralı kaprislerde işlenir.

No.2 *détaché* teknikte bir 16'lık çalışmadı, oktav aralıkları üzerinde durulmuştur. *Bariolage* pasajlar birkaç yerde görülür. Bu kapriste kullanılan teknikler sağ bilek hareketini esnetmek için iyi bir egzersiz olabilir.

Şekil 41 - Pierre Rode, *Twentyfour Capricen*, no. 2, 1 – 3. ölçüler.

Tel geçişlerine ayrı ve *legato* olarak birçok kapriste yer verilmiştir. Bunlar; no.2 (oktav aralıkları ve *bariolage*), 4 (*bariolage*), 8 (kırık arpejler), (12 *legato*), 15 (pozisyon atlamalar), 18 (kısır arpejler, kırık 6'lılar), 19 (bağlı kırık oktavlar), 21 (kırık oktav, 10'lı ve 12'liler) ve 22 (kırık arpejler)'dir. 15 no.'lu kaprisin vurgusu *détache* 16'lıklar ve *staccato* 8'liklerin artikülasyonu üzerinedir. Kaprisin ilk yedi ölçüsü eser boyunca gelişen iki motiften oluşur. İki ölçü 16'lık gamı, beş ölçülük *staccato* 8'lik tel atlamalar takip eder, bu 8'liklerin uçta çalınması önerilmiştir. Bu iki motif kaprisin devamında bağlarda ve artikülasyonda değişikliğe uğrayarak tekrar tekrar sunulmuştur.

Şekil 42 - Pierre Rode, *Twentyfour Capricen*, no. 15, 3 – 6. ölçüler.

No. 7 bağlı iterek ve çekerek *staccato* tekniğine değinmiştir. Bağlı çekerek *staccato*, çekerek harekette artikülasyon problemi üzerine çalıştırır. Rode'un çekerek ve iterek *staccato*'yu bir arada vermesi, daha önce bu tekniği iterek çalışmış öğrenciyi, daha alışılmamış olan çekerek halini de aynı özenle çalışmaya iter.

Şekil 43 - Pierre Rode, *Twentyfour Capricen*, no. 7, 1 – 2. ölçüler.

12 no.'lu kapris yumuşak tel geçişleri ve farklı bağlarda *legato* 8'lik notalarda yumuşak pozisyon geçişleri üzerine çalıştırır. Do diyez minör tonunda olan kapris, bu sayede alışılmamış bir sol el pozisyonu ve 4. parmak uzatmaları içerir. Entonasyon do bemol majör tondaki 12 numara gibi bu etütte de önemli bir unsurdur. No. 12, çok sayıda aksanlı kromatik alterasyon ve süsleme içerir. Hızlı kesit bağlı yayda tel geçişleri ve aksanlar üzerinde durur.

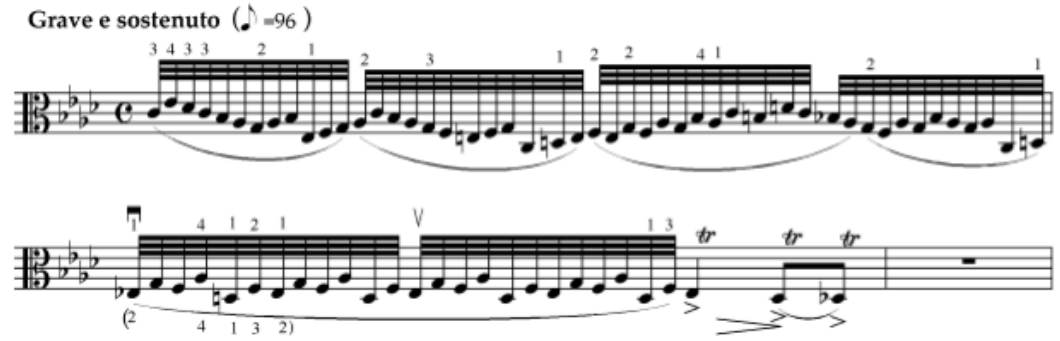
Şekil 44 - Pierre Rode, *Twentyfour Capricen*, no. 13, 29 – 30. ölçüler.

Uzun arş bağlarında *trill*'ler no. 14'te işlenmiştir. Yavaş bir kesitle başlar, bu kesitte kökte *legato* çekerek sekanslara (*sequence*) yer verilmiştir. 19 no.'lu kaprisin ikinci kesitinde bağlı kırık oktavlar ve 3'lü aralıkta basamak basamak pozisyon geçişleri işlenmiştir. Kapris oktav ve farklı aralıklarla iyi bir sol el pozisyonunu hedefler.

Şekil 45 - Pierre Rode, *Twentyfour Capricen*, no. 19, 46 – 48. ölçüler.

Kapris no.20 çift sesli ve bir ses tutulurken diğer sesin hareketli olduğu pedal sesli pasajları içerir. Do telinde tek bağa 24'e kadar notayı sığdıran pasajlar bu etüdün diğer önemli özelliğidir.

Şekil 46 - Pierre Rode, *Twentyfour Capricen*, no. 20, 36 – 37. ölçüler.

Kitabında sol ve sağ el tekniklerine eşit ağırlıkta yer veren Rode, aynı zamanda çalıcının artistik ve müzikal yönden de ilerlemesi için tasarlanıştır.

7.2.2. Teknik İnceleme

ETÜT	AÇIKLAMA(ton/tempo/uzunluk/ pozisyonlar/diğer)	TEKNİK
No. 1	Fa Majör. <i>Cantabile. Moderato.</i> Uzun. 1-7. pozisyon arası. Kromatik.	<i>Cantabile: Legato. Trill'ler.</i> Uzak pozisyon geçişleri. Parmak açmalar. Parmak değiştirmeler. <i>Moderato: Uçta martelé. Trill'ler:</i> özellikle 3. parmak.
No. 2	Re minör. <i>Allegretto.</i> Uzun. Yarım-7. pozisyon arası. Tamamen 16'lık notalar.	İki tel arası tel geçişleri. Oktav aralığı. <i>Bariolage. Détaché. Legato.</i> Farklı bağlarda <i>détaché</i> ve <i>legato</i> 'nun birlikte kullanımı. <i>Fortepiano</i> 'lar.
No. 3	Do Majör. <i>Comodo.</i> Uzun. 1 ve 2. pozisyonlarda. ABA formda.	2. pozisyon. <i>Legato.</i> Uzun arşe bağları. Yay planı. <i>Legato</i> 2 ve 3 tel arası tel geçişleri. Sağ bilek egzersizi. Bağ içinde aksan ve hızlı <i>trill</i> 'ler.
No. 4	La minör. <i>Siciliano., Allegro.</i> Uzun. Yarım- 5. pozisyon arası.	<i>Siciliano:</i> İki sesli kontrpuan çift sesler: özellikle 3'lüler. <i>Cantabile. Legato. Staccato.</i> <i>Allegro: Détaché. Bariolage.</i> 2 ve 3 tel arası tel geçişleri. Sağ bilek hareketi. <i>Trill'ler.</i> : 3. parmak. 4. parmak uzatmalar.
No. 5	Sol Majör. <i>Moderato.</i> Uzun. Yarım-8. pozisyon arası.	Kök, orta ve uçta <i>détaché. Spiccato.</i> Yay planı. 2, 3 ve 4 tel arası tel geçişleri. Tel atlamaları. Çift ses

		pasajlar: çoğunlukla 3'lüler. <i>Legato</i> . Tek ve çift apajatürler.
No. 6	Mi minör. <i>Adagio. Moderato</i> . Uzun. Yarım- 11. pozisyon arası (9. pozisyon hariç). Kromatik.	<i>Adagio: Contabile. Legato</i> . Kesitin neredeyse tamamı do telinde. Tek telde pozisyon geçişleri. <i>Moderato: Détaché. Détache</i> ve <i>legato</i> tekniklerinin bir arada kullanımı. Gamlar ve arpejler. Tek pozisyonda pasajlar: 5 ve 7. pozisyonlar.
No. 7	Re Majör. <i>Moderato</i> . Uzun. Yarım- 8. pozisyon arası.	Bağlı iterek- çekerek <i>staccato</i> . Uzak pozisyon geçişleri. Tel atlamalar. Uzun arşe bağları. Yay planı. Arpejler. Bağ içinde aksanlar.
No. 8	Si minör. <i>Moderato assai</i> . Uzun. Yarım-6. pozisyon arası.	İki tel arası geçişler(sağ el). <i>Détaché</i> . Üç zamanlı. Sağ bilek egzersizi. Aksanlar.
No. 9	La Majör. <i>Adagio. Allegretto</i> . Uzun. Yarım-6. pozisyon arası.	<i>Adagio: Cantabile. Legato</i> . Süslemeler: <i>trill</i> , apajatür, <i>grupetto</i> 'lar. Yay planı. Parmak uzatmalar. 1. Parmakla pozisyon geçişleri. <i>Allegretto</i> : tamamen 4. pozisyonda. <i>Détaché</i> . İki tel arası geçişler(arşe). Üç zamanlı. Birkaç tane gam.
No. 10	Fa diyez minör. <i>Allegretto</i> . Uzun. 3. pozisyonda.	<i>Détaché</i> . Tamamen 3. pozisyonda. 2 ve 3 tel arası tel geçişleri. <i>Détaché</i> ve <i>legato</i> tekniklerinin farklı bağlarla bir arada kullanılması. Aksanlar.

No. 11	Mi Majör. <i>Allegro brillante</i> . Uzun. Yarım-9. pozisyon arası.	Yay egzersizi. Farklı bağlar, arşe kalıpları ve artikülasyonlar. <i>Legato</i> . Yay planı. Tel geçişleri. <i>Détaché</i> . Bağlı <i>spiccato</i> . Kırık 3'lüler. Seyrek olarak 3'lü çift sesler. Gamlar. Uzak pozisyon geçişleri.
No. 12	Do diyez minör. <i>Comodo</i> . Orta uzunlukta. Yarım-4. pozisyon arası. Kromatik.	<i>Legato</i> . Dört telde bağlı tel geçişleri- dirsek pozisyonu. Yumuşak tek geçişleri. Yay planı. Sol elde esneklik. Az sayıda çift ses.
No. 13	Do bemol Majör. <i>Grazioso</i> . Uzun. Yarım-7. pozisyon arası. Kromatik.	<i>Legato</i> . <i>Trill</i> 'ler: 3. ve 4. parmak. Yay planı. Sol el serbestliği. Seyrek olarak çift sesler.
No. 14	La bemol Majör. <i>Adagio con espressione</i> . <i>Appassionato</i> . Uzun. 5. pozisyon arası. Kromatik.	<i>Adagio con espressione: Cantabile</i> . <i>Legato</i> . Kökte çekerek sekans (sequence) pasaj. <i>Appassionato: Legato</i> . Yay planı. Uzun yay bağlarında tüm tellerde yumuşak tel geçişleri. <i>Trill</i> 'ler: bağlı ve 3. parmak. Entonasyon.
No. 15	Sol diyez Majör. <i>Vivace assai</i> . Orta uzunluk. 1-5. pozisyon arası. Kromatik.	<i>Détaché</i> . Uçta <i>staccato</i> . <i>Martelé</i> . Bağlı <i>spiccato</i> . Farklı yay bağlarında <i>détaché</i> ve bağlı notaların bir arada gelmesi. Çift sesler: 3'lü ve 6'lılar. Birkaç tane üç sesli akor. Uzak pozisyon geçişleri. Atlamalar. Entonasyon.
No. 16	Mi bemol minör. Mi bemol Majör. <i>Andante</i> . Uzun. 1-6. pozisyon arası. Modülasyon.	<i>Legato</i> . <i>Legato</i> yayda hızlı notalar. Yay planı. Bağda <i>trill</i> 'ler: 2, 3 ve 4. parmaklar. Tek sesi <i>trill</i> olan çift

		sesler. Uzun <i>legato</i> yayda çift sesler: özellikle 3'lüler. Entonasyon.
No. 17	Re bemol Majör. A Majör. <i>Vivaccissimo</i> . Orta uzunlukta. 1-6. pozisyon arası. Modülasyon.	<i>Spiccato</i> . Bağlı <i>spiccato</i> . <i>Trill</i> 'ler: 3. parmak. Tel geçişleri.
No. 18	Si bemol minör. <i>Presto</i> . Kısa. 1-5. pozisyon arası. Kromatik.	<i>Legato</i> . <i>Détaché</i> . Üç zamanlı. İki tel arası tel geçişleri. Kırık 3'lü ve 6'lılar. Bilek egzersizi. <i>Legato</i> ve <i>détaché</i> tekniklerinin bir arada kullanımı.
No. 19	La bemol Majör. <i>Arioso</i> . <i>Allegretto</i> . Uzun. 1-8. pozisyon arası.	<i>Arioso</i> : <i>Cantabile</i> . <i>Legato</i> . İki sesli kontrpuan çift ses. Aynı melodinin çift seslerle tekrarı. <i>Grupetto</i> 'lar. <i>Allegretto</i> : Kırık oktavlar. Üç zamanlı iki bağlı 16'lık notalar. İki ve üç tel arası geçişler. Bilek egzersizi. Sol el pozisyonu.
No. 20	Fa minör. <i>Grave e sostenuto</i> . Uzun. Yarım-6. pozisyon arası.	<i>Cantabile</i> . <i>Legato</i> . Çift sesler: akor ve iki sesli kontrpuan, 3'lü, 6'lı ve 10'lular. Süslemeler. Sol el esnekliği. Tel telde hızlı <i>legato</i> pasajlar.
No. 21	Mi bemol Majör. <i>Tempo giusto</i> . Uzun. 1-6. pozisyon arası.	İki ve üç tel arası geçişler. Uzak pozisyon geçişleri. Kırık oktav, 10'lu ve 12'liler. 4. parmağın pozisyon aşırı kullanılması. <i>Trill</i> 'ler: 2 ve 3. parmak. Uçta <i>staccato</i> . Bağlı <i>staccato</i> .
No. 22	Do minör. Do Majör. <i>Presto</i> . Uzun. 1-6. pozisyon arası. ABA formda. Kromatik.	Yay egzersizi: <i>Détaché</i> , <i>legato</i> , bağlı <i>spiccato</i> . İki tel arası geçişler.

		Tek telde uzak pozisyon geçişleri. 1. parmakla pozisyon geçişler.
No. 23	Si bemol Majör. <i>Moderato</i> . Uzun. 1-5. pozisyon arası.	<i>Legato</i> çift sesler: iki sesli kontrpuan ve akor, 3'lüler, 6'lılar. Uzun arşe bağları. Çift ses <i>bariolage</i> . Bağ içinde aksan ve <i>trill</i> 'ler.
No.24	Sol minör. <i>Introduzione. Agitato con fuoco</i> . Uzun. Yarım-8. pozisyon arası (6. pozisyon dışında).	<i>Introduzione: Cantabile. Legato</i> . Çift sesler ve üçlü akorlar. Bağlı <i>staccato</i> . Uzun yay bağları. <i>Agitato con fuoco Détaché. Spiccato</i> . Bağlı <i>spiccato</i> . İki tel arası geçişler. <i>Trill</i> 'ler. İterek ve çekerek aksanlar.

8. Jacques-Féréol Mazas

8.1. Biyografi

Fransız kemancı ve besteci Mazas 1782'de Lavour, Fransa'da doğmuş, 1849'da Bordeaux'da hayatını kaybetmiştir. 1802'de Fransız besteci ve kemancı Pierre Baillot'nun öğrencisi olarak Paris Konservatuarı'na başlar. 1804'te Giovanni Battista Viotti'nin konçertosunu icrasının ardından, 1805'de konservatuvar keman bölümü birinciliğini kazanır. Daniel Auber'in yeni konçertosunun 1807'de ilk seslendirilişlerini yapmasından sonra oldukça beğeni toplar. *Décade philosophique*¹⁶ konserlerden biri hakkında şöyle yazmıştır, “ ...”¹⁷

¹⁶ *Décade philosophique*: 1794-1807 yılları arasında yayımlanmış bir Fransız dergisi.

¹⁷ David Charlton, “Mazas, Jacques-Féréol”, *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, 29 c., ed. Stanley Sadie, Londra, Macmillan, 2001, bs. 2, c.16, s. 186.

Mazas 1811- 1829 yılları arası İspanya, İngiltere, İtalya, Almanya ve Rusya'ya turneler gerçekleştirdi. Ardından kendini öğretmeye adanmış, önce Orleans'da 1831'den önce, ardından 1837-1841 yılları arası Cambrai'de öğretmenlik yaptı. Besteci olarak, iki opera, az sayıda yaylı dördü ve trio, bir keman konçertosu, çok sayıda keman düosu ve viyola ve orkestra için eserler besteledi. Günümüzde en çok keman ve viyola için yazdığı metotlarla bilinir, bunların arasında günümüzde keman ve viyolacılar tarafından sıkça çalınan *75 Melodic and Progressive Studies for the Violin*¹⁸, Op.36 da vardır.

8.2.1. *Études Speciales*, Op. 36¹⁹

Bu kitaptaki 30 etüt, Mazas'ın 75 etütlük "*75 Melodic and Progressive studies for the Violin*, Op.36" koleksiyonunun ilk cildidir. Bu koleksiyon yaklaşık olarak 1843 yılında üç cilt halinde yayımlanmıştır: *30 Études Speciales* (cilt I: no.1-30), *27 Études Brillantes*(cilt II: no.31-57)²⁰, *18 Études d'artistes* (cilt III: no. 58-75)²¹.

Mazas etütleri oldukça müzikal ve Wohlfahrt veya Kayser'in etütlerine göre daha melodiktir²². Her etüdün tanımlayıcı bir başlığı vardır. Başlıklar çoğunlukla etüdün hedeflediği tekniğe işaret eder. Bazıları ise "*Melody*", "*Grazioso*" ve "*Romance*" gibi etüdün stil veya karakterini bildirir. Başlıkta belirtilen teknik probleme ek olarak bazı yönlendirmeler etütlerin başında verilmiştir.

1 no.'lu etütte kontrast nüanslar işlenmiştir. Etütte *crescendo* ve *decrescendo*'lar birlik notalara yerleştirilmiş ve *subito* nüanslara da yer verilmiştir. 1 no.'lu etüt yavaş tempodadır, böylelikle çalıcı *cantabile* ve *legato* karakterde yavaş pozisyon geçişlerini ve tını kontrolünü çalışabilir.

¹⁸ *75 Melodic and Progressive Studies for the Violin*: Keman için 75 Melodik ve Gelişimsel Etüt.

¹⁹ Jacques-Féréol Mazas, *Études Speciales for Viola Solo*, Op.36, cilt 1, viyolaya transkripsiyon: Louis Pagels, New York, *International Music Company*, 1950.

²⁰ Tezde kullanılan edisyonda bu cilt yirmi altı etüt içerir.

²¹ Bu cildin viyola transkripsiyonu bulunmamaktadır.

²² Kruse, a.g.e., s. 139.

Şekil 47 - Jacques-Féréol Mazas, *Etudes Speciales for Viola Solo*, no. 1, 1 – 9. ölçüler.

Legato tekniği (cilt I’de; no.13, 19, 20, 27 ve cilt II’de; no. 31, 32, 40, 54) sıklıkla diğer sol ve sağ el teknikleriyle verilmiştir. Tını kontrolü ve *cantabile* tekniklerine cilt I’de; 7, 8, 18, 27 no.’lu etütlerde, cilt II’de; 26, 35, 40 no.’lu etütlerde değinilmiştir. Bazı etütler özellikle kalın tellerde tek telde pasajlar içerir, örneğin; cilt I; no.7, cilt II; no.31, 35, 37, 38. Cilt II’deki 35 no.’lu etüt tamamen tek telde çalım üzerinedir, çarpma, *grupetto*, *trill* gibi süslemelerle melodiye işler. 35 no.’lu etüt aynı zamanda uzak pozisyon geçişlerini içerir.

Şekil 48 - Jacques-Féréol Mazas, *Etudes Brillantes for Viola Solo*, no. 35, 1 – 7. ölçüler.

7 no.’lu etüt (cilt I) yavaş tempodadır ve *grupetto* ve apajatür gibi süslemeleri içerir. Etüdün başlığı “*Cantabile*” eserin karakteristik özelliğini belirtir. *Legato* yay ve tek telde pasajlar, tınıyı ve yumuşak pozisyon geçişlerini geliştirmek için iyi bir alan yaratır.

dört telde geçişler işlenmiştir. *Martelé* tekniği sol elde kırık onlularla birlikte verilmiştir.

Crossing the Strings without lifting the Bow

Şekil 52 - Jacques-Féréol Mazas, *Etudes Speciales for Viola Solo*, no. 11, 1 – 4. ölçüler.

Çift sesler, *martelé*, *détaché*, 16'lık notalarda bağlı iterek *staccato* (cilt II, no.34), arpejler, kırık üçlüler (cilt I, no.6) koleksiyonda işlenen tekniklere örnek verilebilir. 23 no.'lu etüt, *staccato*, *legato*, tel geçişleri, bağlı iterek *staccato* gibi tekniklerin çeşitliliği üzerine bir çalışmadır. Etüt aynı zamanda birçok *trill* ve 16'lık notalarda bağlı kırık oktavları Rode'un 19 numaralı kaprisine benzer şekilde işler.

Şekil 53 - Jacques-Féréol Mazas, *Etudes Speciales for Viola Solo*, no. 23, 81 – 84. ölçüler.

Aynı yayda *staccato* ve *legato* ile no.16 (cilt I)'da karşılaşılr.

Allegretto.

Şekil 54 - Jacques-Féréol Mazas, *Etudes Speciales for Viola Solo*, no. 16, 1 – 3. ölçüler.

Yay ve sağ el teknikleri etütlerin çoğunda vurgulanır, ancak Mazas'ın etütleri özellikle süslemeleri (mordan, *trill* (2, 3, 4. parmak), apajatür ve *grupetto*) gelişimci bir sırayla sunan ilk bestecidir. Etüt no. 43 (cilt II) alışılmışın dışında bir iki kesitlidir, iki hızlı kesit yavaş bir kesitle ayrılır. Bu yavaş kesit “gayda ailesinden bir çalgı” ve aynı zamanda “Stili musette veya gaydanın sesini hatırlatan, dans benzeri bir pastoral karakter parçası²³” anlamına gelen “*musette*” olarak isimlendirilmiştir. Bu müzikte tıpkı çalgıdaki gibi bir pedal ses süregelir, etütte de do sesi tutuluyken üst partide hareket devam eder.

Şekil 55 - Jacques-Féréol Mazas, *Etudes Brillantes for Viola Solo*, no. 43, 68 – 73. ölçüler.

Etüt no.30 (cilt I) sol el *pizzicato*'sunu ve iki tel arası tel geçişleri, sol teliyle *bariolage* yaparak işler. Sol el *pizzicato*'su yazılmasaydı bu etüt orta zorlukta bir etüt olurdu fakat özellikle viyolada bu teknik ancak parmak kuvveti ve bağımsızlığı ile mümkündür.

Şekil 56 - Jacques-Féréol Mazas, *Etudes Speciales for Viola Solo*, no. 30, 33 – 37. ölçüler.

²³ Robert A. Green, Anthony C. Baines, and Meredith E. Little, “Musette”, *The Grove Dictionary of Music and Musicians*, 29 c., ed. Stanley Sadie, Londra, Macmillan, 2001, bs. 2, c. 17, s. 420.

8.2.2. Teknik İnceleme

ETÜT	AÇIKLAMA(ton/tempo/uzunluk/ pozisyonlar/diğer)	TEKNİK
No. 1	Do Majör. <i>Largo</i> . Orta uzunlukta. 1-6. pozisyon arası. Tek kesitli.	“ <i>Crescendo</i> ve <i>Diminuendo</i> egzersizi.” <i>Legato</i> . <i>Cantabile</i> . Birkaç yerde çift ses. Birkaç yerde üç tel atlaması.
No. 2	Re minör. <i>Moderato</i> . Orta uzunlukta. 1, 3 ve 5. pozisyonunda. ABA’CA’D formda.	“Yayın gelişimi.” Pasajların spesifik olarak yayın neresinde(tam, yarım yay, üst yarı) çalınacağı belirtilmiştir. <i>Détaché</i> . <i>Martelé</i> . <i>Staccato</i> . Noktalı ritm. Yay planı. Birkaç tane çift ses. Birkaç yerde 4. parmak uzatma. Yayda artikülasyon çeşitleri.
No. 3	Re minör. <i>Allegro moderato</i> . Kısa. 1, 3 ve 5. pozisyonlar. ABA formda.	“Yayın kesinliği.” Yayın üst yarısında. <i>Détaché</i> . <i>Martelé</i> . Çift sesler. Bağlı 16’lık notalar.
No. 4	Sol Majör. <i>Allegro moderato</i> . Uzun. 1-5. pozisyon arası. ABA formda.	“Yayın Gelişimi.” <i>Détaché</i> . <i>Martelé</i> . <i>Staccato</i> . Bağlar. Aksan ve <i>forzando</i> ’lar. Yay artikülasyonları. Bağ içinde aksanlar, bağlı- aksanlı iterek ve çekerek <i>staccato</i> , uçta <i>staccato</i> ’yu da içeren dört farklı artikülasyon/ bağ seçeneği,

No. 5	Sol Majör. <i>Allegro non troppo</i> . Uzun. 1, 3 ve 5. pozisyonda. ABA formda.	“ <i>Détaché</i> notalar.” <i>Staccato/spiccato</i> . İki tel arası tel geçişler. B kesidi kromatik. 5. pozisyonda pasaj. <i>Crescendo</i> ve <i>decrescendo</i> ’lar. Üç yay çeşidi sunulmuştur: <i>Détaché</i> , noktalı ritimde iterek ve çekerek bağlı <i>staccato</i> , uçta ayrı noktalı ritm.
No. 6	Do Majör. <i>Allegro non troppo</i> . Kısa. 1, 3 ve 5. pozisyonda. ABA formda.	“ <i>Detaché</i> notalar.” Uçta ve kökte <i>détaché</i> tekniği. Kırık üçlü gamlar. Pozisyon geçişleri. Bağ çeşitliliği. Aksanlar.
No. 7	Fa Majör. <i>Andante</i> . Orta uzunlukta. 1, 3 ve 5. pozisyonda. ABA formda.	“ <i>Cantabile</i> .” <i>Legato</i> . Tek telde 5. pozisyona kadar pozisyon geçişleri. <i>Gruppetto</i> . Apajatür. Süslemeler.
No. 8	La minör. La Majör. <i>Andante espressivo</i> . Kısa. 1 ve 3. pozisyon. ABA formda.	“ <i>Cantabile</i> çalında yayın bölünmesi.” <i>Cantabile</i> . Yay planı. 1-3. pozisyon geçişleri. <i>Gruppetto</i> .
No. 9	Mi minör. <i>Allegro maestoso</i> . Orta uzunlukta. Yarım, 1, 2, 3 ve 5. pozisyonda ABA formda.	“Marş.” Uçta ve iterek bağlı <i>staccato</i> ile noktalı ritimler. Çift sesler: 2’li ve 7’liler. Yay planı. İkili apajatürler. Birkaç tane üç sesli akor. Atlamalar.
No. 10	Re minör. Re Majör. <i>Allegro non troppo</i> . Kısa. 1, 3, 5 ve 6. pozisyonda. ABA formda.	“Yayın ucunda aktif bir şekilde.” Uçta <i>staccato</i> . Üç telde tel geçişleri. Kırık oktavlar.
No. 11	Do Majör. <i>Allegro non troppo</i> . Orta uzunlukta. 1-3. pozisyon arası. ABA formda.	“Yayı kaldırmadan tel atlamalar.” Üç ve dört telde tel geçişleri. Kırık onlular. <i>Martelé</i> .

No. 12	Sol minör. <i>Allegro moderato</i> . Uzun. 1, 2, 3 ve 5. pozisyonlarda. Tek kesitli şarkı formunda.	“İlk nota keskin aksanlı.” <i>Martelé</i> . İki ve üç telde tel geçişleri. Bağlı iterek <i>staccato</i> . Yay planı.
No. 13	Sol Majör. <i>Allegro</i> . Uzun. Yarım, 1, 3 ve 5. pozisyonlarda. ABA formda.	“ <i>Trill</i> için hazırlık egzersizi.” <i>Trill</i> benzeri bağlı ve tekrarlı 16’lık notalar. 2, 3 ve 4. parmak kuvvetlendirme çalışması.
No. 14	La bemol Majör. <i>Allegro moderato</i> . Kısa. 1 ve 3. pozisyonda. Tek kesitli şarkı formunda. Kromatik.	“ <i>Trill</i> ’ler.” 2, 3 ve 4. parmak <i>trill</i> ’leri. Apajatürler. Yay planı.
No. 15	Fa Majör. <i>Allegro moderato</i> . Orta uzunlukta. Yarım- 5 arası ve 7. pozisyonda. ABA formda.	“Mordan.” Açık mordan (<i>grupetto</i>). Yay planı. <i>Détaché</i> . Üç ve dört tel arası atlamalar. Bağlı noktalı ritm.
No. 16	Sol Majör. <i>Allegretto</i> . Uzun. Yarım, 1, 3 ve 5. pozisyonda. ABA. Kısmen kromatik.	“Yay çeşitleri.” Artikülasyon ve bağ çeşitleri. Yay planı. <i>Staccato/spiccato</i> . <i>Legato</i> . Bağlı iterek <i>staccato</i> . Tel geçişleri. <i>Bariolage</i> . <i>Détaché</i> ve bağlı yay tekniklerinin birlikte kullanımı. Apajatürler.
No. 17	Do Majör. <i>Allegretto</i> . Uzun. 1 ve 3. pozisyon. ABA formda.	“Çeşitli bağlar.” Bağ ve yay kalıplarının çeşitliliği. <i>Détache</i> . <i>Legato</i> . <i>Staccato</i> . <i>Martelé</i> . Yay planı. Bağ içinde apajatürler.
No. 18	La Majör. <i>Andante grazioso</i> . Uzun. Yarım, 1, 2, 3, 6, 7, 8 ve 11. pozisyonda. ABA formda.	“Romans.” <i>Cantabile espressivo</i> . <i>Legato</i> . <i>Détaché</i> . <i>Trill</i> . Apajatürler. <i>Grupetto</i> . Doğal armonikler. Yüksek pozisyonlar.
No. 19	Do Majör. <i>Allegro moderato</i> . Uzun. 1-3. pozisyon arası. ABA formda.	“Parmak egzersizi.” Hızlı ve kuvvetli parmak. Uzun yay bağları.

		16'lık notalardan oluşur. <i>Bariolage</i> . Kırık üçlü gamlar. Gamlar. 4. parmağın aktif kullanımı.
No. 20	Sol Majör. <i>Andantino</i> . Orta uzunlukta. 1, 3, 5 ve 6. pozisyonlarda. Tek kesitli.	“Pozisyon geçişi.” Parmak değiştirme. Tek telde pozisyon geçişleri. Uzun yay bağları. Yumuşak pozisyon geçişleri. Devamlı ses. 5. pozisyon çalışması.
No. 21	Re Majör. <i>Allegretto</i> . Kısa. Yarım-3. pozisyon arası. Tek kesitli formda.	“Bileğin esnekliği.” İki tel arası yumuşak bağlantı. Bilek egzersizi. <i>Bariolage. Détaché</i> .
No. 22	Re Majör. Uzun. Yarım-3. pozisyon arası. Tek kesitli formda.	“Aynı çalışma (no.21 ile) üçlemelerle.” Bilek egzersizi. Üçlemelerde kuvvetli zamanın iterek gelişi. <i>Staccato. Bariolage</i> . Tel geçişleri.
No. 23	La bemol Majör. <i>Allegretto quasi andante</i> . Uzun. Yarım- 7. pozisyon arası. ABA formda. Kromatik.	“Kısa <i>détaché</i> yay ve oktavlar.” <i>Staccato</i> . Bağlı iterek <i>staccato</i> . <i>Legato</i> . Yay planı. <i>Trill</i> 'ler. Apajatürler. Kırık oktavlar. İki ve üç tel arası geçişler. İki üç ve dört tel arası atlamalar. Çift sesler. Entonasyon.
No. 24	Re Majör. Sol Majör. <i>Allegretto grazioso</i> . Orta uzunlukta. 1, 3 ve 5. pozisyonunda. ABA form.	“Mordan.” Bağ içinde mordan. <i>Legato</i> . İkili apajatürler.
No. 25	Re Majör. Sol Majör. <i>Allegro moderato</i> . Orta uzunlukta. 1, 2, 3 ve 5. pozisyonunda. Re Majör: ABA(BA)CDC(DC)A formda.	“Kökte.” Çift sesler: tüm aralıklar, kökte. <i>Spiccato</i> . Doğal armonikler. Tel geçişleri. <i>Bariolage</i> .

No. 26	Do Majör. Fa Majör. <i>Allegro non troppo</i> . Uzun. 1, 2, 3 ve 5. pozisyonunda. ABA formda.	“Polonez.” Yavaş dans karakteri. <i>Staccato</i> . Bağlı iterek <i>staccato</i> . <i>Legato</i> . Yay planı. Apajatürler. <u>B</u> : Çift sesler: çoğunlukla 3’lü ve 6’lılar.
No. 27	Re minör. Si bemol Majör. <i>Andante</i> . Uzun. Yarım, 1, 2, 3 ve 5. pozisyonunda. ABA formda.	“ <i>Cantabile</i> pasajlar ve çift sesler.” <i>Legato</i> . <i>Trill</i> . Tek ve ikili apajatürler. Çift sesler: çoğunlukla 3’lüler.
No. 28	Si bemol Majör. Sol Majör. Mi bemol majör. <i>Allegretto</i> . Uzun. Yarım, 1, 2, 3 ve 5. pozisyonunda. ABCA formda.	“Yayda hafiflik.” Tel geçişleri. <i>Spiccato</i> . Yay planı. Bağlı ve <i>spiccato</i> artikülasyonları. Apajatürler. <i>Trill</i> ’ler. Birkaç tane iki ve üç sesli akor.
No. 29	Re Majör. Sol Majör. <i>Introduction-Allegro. Allegro non troppo</i> . Uzun. 1, 2, 3 ve 5. pozisyonlar. Yavaş giriş kesiti ardından ABA formda hızlı kesit.	“Geveze.” <i>Introduction: Cantabile</i> . Resitatif. Apajatürler. İki ve üç sesli akorlar. <i>Allegro non troppo: Spiccato</i> . Hızlı <i>trill. Bariolage</i> . Çift sesler: tüm aralıklar.
No. 30	Sol Majör. Do Majör. <i>Allegro non troppo</i> . Kısa. Yarım, 1 ve 3. pozisyonlar. ABA formda.	“Sol el <i>pizzicato</i> ’su.” <i>Bariolage</i> . Bağda iki tel arası tel geçişleri. Yay planı. Sol el bağımsızlığı.

8.3.1. *Études Brillantes*, Op.36²⁴

Études Brillantes ve *Etudes Speciales* aynı metodun ciltleri olmasına rağmen ayrı iki kitap olarak yayımlanmıştır, Bu kitapla ilgili açıklamalara 8.2.1 başlığı altında yer verilmiştir. Bu kitapta etüt numaralandırması *Etudes Speciales*'in devamı olarak yapılmıştır.

8.3.2. Teknik İnceleme

ETÜT	AÇIKLAMA(ton/tempo/uzunluk/ pozisyonlar/diğer)	TEKNİK
No. 31	Fa Majör. <i>Adagio non troppo</i> . Uzun. 1, 3, 4 ve 5. pozisyonda. ABA formda.	“Melodi.” <i>Cantabile</i> . <i>Legato</i> . Süslemeler. Apajatürler. <i>Trill</i> ’ler. Tek telde pasajlar. Ton üretimi.
No. 32	Mi bemol Majör. Do Majör. <i>Allegro moderato</i> . Uzun. 1, 3, ve 5. pozisyonda. ABA formda.	“ <i>Legato</i> .” Bağlı 16’lık notalar. <i>Legato</i> . Tel geçişleri. Yay planı.
No. 33	La minör. <i>Andante</i> . Kısa. 1, 3 ve 5. pozisyonda. ABA formda.	“Yay egzersizi.” Yay planı. Bağlı notalar. <i>Staccato</i> . Apajatür. <i>Grupetto</i> . Süslemeler. <i>Forzando</i> . Bağlı iterek <i>staccato</i> . Noktalı ritm.

²⁴ Jacques-Féréol Mazas, *Études Brillantes for Viola Solo*, Op.36, (cilt II), viyola transkripsiyonu: Louis Pagels, *International Music Company*, New York, 1950.

No. 34	Fa Majör. <i>Allegro moderato</i> . Kısa. 1, 2, 3 ve 5. pozisyonda. ABA formda.	“ <i>Staccato</i> .” Uzun yay bağında iterek <i>staccato</i> . Yay planı. Üç sesli akor. Birkaç yerde <i>trill</i> .
No. 35	La bemol Majör. <i>Andante sostenuto</i> . Kısa. 1, 3, 4, 5, 6, 7 ve 10. pozisyonda.	“Do telinde melodi.” <i>Cantabile</i> . <i>Legato</i> . Tümü do telinde. Pozisyon geçişleri. <i>Trill</i> , apajatür ve <i>grupetto</i> ’lar. Aksan. Sol el esnekliği.
No. 36	Mi bemol Majör. <i>Allegro moderato assai</i> . Orta uzunlukta. Yarım- 6. pozisyon arası. ABA formda.	“ <i>Martelé</i> tekniği.” Uçta <i>martelé</i> . Apajatürler. Aksan. Bağlı iterek <i>staccato</i> . Bağlı ve ayrı <i>staccato</i> 8’lik üçlemeler. Az sayıda çift ses: 3’lüler.
No. 37	Sol Majör. <i>Allegro moderato</i> . Uzun. Yarım- 5. pozisyon arası. ABA’B formda.	“Arpej.” <i>Legato</i> . Do telinde melodi. Tek telde pozisyon geçişleri. Çift sesler: özellikle 3’lü ve 6’lılar. Bağlı iterek <i>staccato</i> . Bağlı arpejler. Dört telde tel geçişleri.
No. 38	Mi bemol Majör. <i>Andante sostenuto</i> . Orta uzunlukta. 1, 3, 5, 6, 7, 8 ve 9. pozisyonlar. ABA formda.	“ <i>Portamento</i> .” <i>Cantabile espressivo</i> . <i>Legato</i> . Sol telinde melodi. <i>Portamento</i> . Tek telde pozisyon geçişi. Apajatür ve <i>grupetto</i> . Tek telde atlamalar.
No. 39	Do Majör. <i>Allegro</i> . Kısa. Yarım, 1, 2, 3 ve 5. pozisyonda.	“Bilek esnekliği için iki telde yay egzersizi.” <i>Détaché</i> . Tel geçişleri. Bağlı ve <i>détaché</i> geçişleri.
No. 40	Re Majör. <i>Andante cantabile</i> . Uzun. 1, 2, 3, 5, 6 ve 7. pozisyonda.	“ <i>Cantabile</i> ’de süslemeler.” <i>Cantabile</i> . <i>Legato</i> . Süslemeler: <i>Grupetto</i> , <i>trill</i> . Apajatür. Kadans

		benzeri pasaj. Bağlı iterek <i>staccato</i> . Yay planı.
No. 41	Re Majör. <i>Allegretto, Trio</i> . Uzun. 1, 3 ve 5. pozisyonda. ABA formda.	“Apajatürün kullanımı.” Apajatürler. <i>Staccato/ spiccato</i> ve bağlı iterek <i>staccato</i> ’nun uçta ve kökte çeşitli bağlarla verilmesi. Çift sesler: 3’lü ve 6’lılar.
No. 42	Si bemol majör. <i>Allegro</i> . Uzun. 1, 3, 4 ve 5. pozisyonda. ABA formda.	“Uçta küçük arşe yay egzersizi.” Tamamen 16’lık notalar. İki bağlı iki ayrı yayda <i>bariolage</i> tekniği. Aksan.
No. 43	La bemol Majör. Fa Majör. <i>Allegro. Andantino musette</i> . Uzun. 1, 3, 4 ve 5. pozisyonda. ABA formda.	“Yay egzersizi.” <u>A</u> : Tamamen 16’lık notalar. Uçta iki bağlı iki ayrı <i>staccato</i> kalıbı. Çift sesler: 3’lü, 4’lü, 5’li ve 6’lılar. Kısmen kromatik. <u>B</u> : <i>Cantabile. Legato</i> . Bağlı çift sesler: iki sesli kontrpuan. Apajatürler.
No. 44	Do Majör. La Majör. <i>Allegro vivo</i> . Uzun. 1, 3 ve 5. pozisyonda. ABA formda.	“Çeşitli bağlar.” Bağ, artikülasyon ve kalıp eşitleri: <i>legato, staccato, spiccato</i> . Bağlı iterek <i>staccato</i> . Aksanlar. Apajatür ve <i>trill</i> ’ler. Çift sesler. Dört sesli akorlar. Yay planı.
No. 45	La minör. Fa Majör. La Majör. <i>Allegro non troppo</i> . Uzun. 1- 6. pozisyon arası. ABCA formda.	“Yayı zıplatma.” Hafif yay. Keskin artikülasyon- teli ısırma. <i>Legato</i> ve <i>spiccato</i> teknik geçişleri. Yay planı. İki tel arası

		geçişler. Kırık oktavlar. Modülasyon.
No. 46	La Majör. Re Majör. <i>Allegro moderato</i> . Uzun. 1- 7. pozisyon arası. ABA'B formda.	“Hafiflik.” Hafif yay. <u>A</u> : <i>Legato</i> . Bağlı iterek <i>staccato</i> . Süslemeler. <u>B</u> : Çekerek yay tekrarı. Bağlı iterek <i>staccato</i> . Birkaç tane üç sesli akor.
No. 47	Re Majör. <i>Allegro moderato</i> . Uzun. 1, 3, 4 ve 5. pozisyonlar. ABA formda.	“ <i>Staccato</i> .” Bağlı iterek <i>staccato</i> . Yay planı.
No. 48	Mi minör. Mi Majör. <i>Allegretto grazioso quasi andante</i> . Uzun. 1, 2, 3 ve 5. pozisyonlarda. ABA formda.	“ <i>Grazioso</i> .” <i>Legato</i> . Apajatür. Bağlı iterek <i>staccato</i> . Bağ kalıbı çeşitleri.
No. 49	La bemol Majör. Uzun. Yarım, 1, 2, 3, 4 ve 6. pozisyonlarda. ABA formda.	“Yay egzersizi.” İki tel arası geçişler. <i>Legato</i> . Viotti yay kalıbında ²⁵ . 16'lık notalardan oluşur. <i>Bariolage</i> . Birkaç tane iki sesli kontrpuan çift ses.
No. 50	La bemol Majör. <i>Moderato assai</i> . Uzun. 1- 4. pozisyon arası. ABA formda.	“Yay egzersizi.” Çift ses kökte küçük yay <i>détaché</i> . <i>Legato</i> akıcı pasajlar. Bağlı iterek ve çekerek <i>staccato</i> . <i>Cantabile</i> ve <i>legato</i> çift sesler.
No. 51	Fa Majör. <i>Allegro</i> . Uzun. 1- 4. pozisyon arası. ABA formda.	“Yayın hafifliği.” Hafif yay. Uçta <i>détaché</i> . Birkaç tane apajatür ve çift ses (özellikle 3'lü).
No. 52	Sol Majör. Mi bemol Majör Do Majör. Fa diyez minör. <i>Allegro non troppo</i> .	“Yay egzersizi.” Uçta <i>martelé</i> ve bağlı notaların birlikte kullanımı.

²⁵ Viotti yayı: bkz., s. 59.

	Uzun. Yarım- 6. pozisyon arası. ABA formda. Kromatik.	Aksanlı <i>détaché</i> . İki tel geçişleri. Fa diyez minör kesitinde kromatik pasaj. Üç ve dört tel arası atlamalar.
No. 53	Do minör. Fa minör. Do Majör. <i>Moderato assai. Allegretto dolcissimo. Allegro.</i> Uzun. Yarım- 4. pozisyon arası. ABA'C formda.	“Yay egzersizi.” <u>A</u> : <i>Martelé</i> tekniği <i>legato</i> 32'lik notalar ve bağlı çekerek <i>staccato</i> ile beraber verilmiştir. Yay planı. İki ve üç telde tel geçişleri. Birkaç tane çift ses: 3'lü ve 6'lılar. <u>B</u> : Noktalı ritimde <i>détaché</i> ve bağlı iterek/ çekerek <i>staccato</i> . <u>C</u> : <i>Legato</i> ve <i>staccato</i> 16'lık notalar iki tel arası hızlı geçişlerle verilmiştir. Bilek egzersizi. Birkaç tane dört sesli akor.
No. 54	La Majör. Re Majör. <i>Allegro vivace.</i> Orta uzunlukta. 1 ve 3-7. pozisyonlar arası. ABA formda.	“Hız.” Sol elde ajilite. Akıcı <i>legato</i> gamlar. Hızlı tempoda pozisyon geçişleri. Çeşitli bağlarda <i>legato</i> ve <i>staccato</i> 16'lık notalar. Yay planı. <i>Bariolage</i> . Aksanlar.
No. 55	Mi bemol Majör. <i>Allegro moderato.</i> Uzun. 1- 5. pozisyon arası.	“Trill egzersizi.” <i>Trill</i> 'ler: 2 ve 3. parmak, tek/ çift ses ve bağda. Apajatürler ve az sayıda çift ses.
No. 56	Si bemol minör. Re Majör. Si bemol Majör. Uzun. 1- 4. pozisyon arası. ABCA formda.	“Mordan egzersizi.” Mordan, <i>grupetto</i> . Üç ve dört tel atlamaları. Sol elde ajilite. Birkaç tane çift ses ve dört sesli akor.

Noktalı ritimlerde bağılı iterek ve çekerek *staccato*.

9. Johannes Palaschko

9.1. Biyografi

1877 yılında Berlin’de doğmuş ve 1932 yılında yine Berlin’de hayatını kaybetmiş Alman besteci, kemancı ve pedagoğdur. 1895- 1899 yılları arasında *Berliner Hochschule für Musik*’te Joseph Joachim, Heinrich Herzogenberg ve Wilhelm Taubert¹ ile çalışmış, 1899-1913 yılları arasında Avrupa’yı dolaşmıştır. 1913’te yine Berlin’de Böttcher Conservatory’nin direktörü olmuştur.

Müziği Alman romantik üslubundadır. Cümlelerini özellikle ufak kromatik değişimlerle tekrar etmeyi sever. Pedagojik eserleri, yaklaşık olarak otuz Opus numarasında iki yüz kırk bir viyola etüdünü kapsar. Yirmi Opus numarasında bestelediği dört yüz elli bir tane de keman etüdü vardır. Diğer eserleri arasında göze çarpanlar ise; birçok keman piyano için eser, üç keman için triolar, klavye için eserler ve Kinder-Symphony Op.59’dur. Palaschko’nun etütleri karakteristik özellik taşır. Bazı edisyonlarda betimleyici başlıklara yer verilir. Onun etüt kitapları; Almanya, Rusya, Amerika, Fransa ve İtalya’da birçok yayın evi tarafından basılmıştır. Op. 36, 44, 49, 55 62 ve 77 gibi dikkate değer istisnalar dışında Palaschko’nun çoğu kitabı ilk baskıdan öteye gidememiştir. Etütlerinin Opus numaraları; Op. 36, 44, 49, 55, 62, 66, 70, 77, 85, 86, 87, 92 ve 96 gibidir. Capriccio olarak sınıflandırdığı dört tane etüdü vardır: Op. 44 No.10; Op. 96 No. 24; Op. 87 No. 5 ve Op. 66 No. 12.9.2.1.Viyola İçin 12 Etüt, Op.55²⁶.

²⁶ Johannes Palaschko, *12 Studies Op. 55 for Viola*, International Music Company, no. 3135.

İlk basım tarihi 1912 olan kitap, viyola için yazılmış, 10 numara dışında genelde kısa olan etütleri içerir. Özellikle dinamikler bakımından zengin olan etütler 5. pozisyondan daha yukarıda değildir ve 3. pozisyonda yoğunlaşmıştır. Etütlerin tonları iki bemolden üç diyeze uzanır. Modülasyonlara ve kromatik pasajlara yer verilmiştir. Bazıları halk ezgilerini işlemiştir. Örneğin no. 7.

Şekil 57 - Johannes Palaschko, *12 Studies Op. 55 for Viola*, no. 7, 1 – 12. ölçüler.

Etütler şu teknikleri işler; *détaché*, çift sesler, üç ve dört sesli akorlar, süslemeler, bağlı iterek *staccato*.

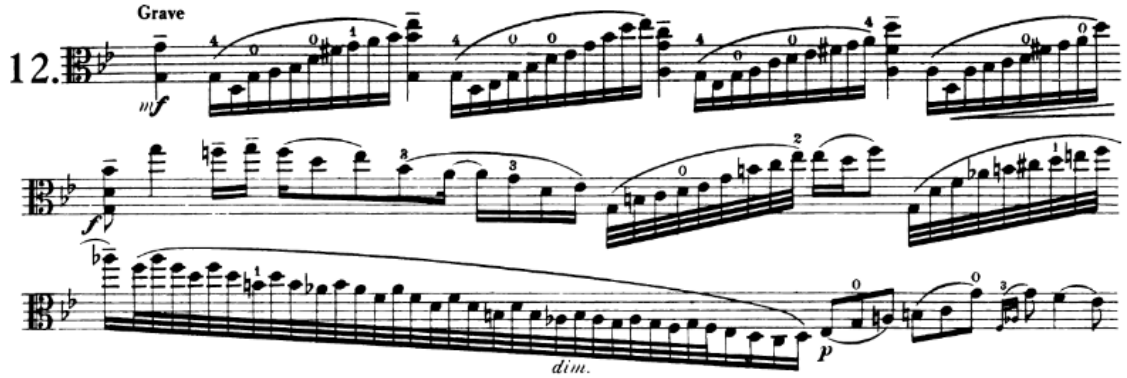
Etüt no. 5, ton kontrolüyle tel geçişleri ve *legato* tekniğini işler. Yumuşak bir tel geçiş tekniği güzel bir tonun ve yay planının anahtarıdır. *Quasi allegro* temposundaki bu etüt de uzun arşe bağlarıyla on yedi notaya kadar aynı yaya sığdırmayı ve aynı zamanda güzel tonu korumayı hedefler.

Şekil 58 - Johannes Palaschko, *12 Studies Op. 55 for Viola*, no. 5, 1 – 5. ölçüler.

Grave tempodaki 12 numaralı etüt kadans stilinde ve ölçü çizgisiz yazılmıştır. Neredeyse romantik stilde bir konçerto kadar gösterişli ve serbest olan etütte ilk bakışta bağlı 32'lik notalar dikkat çeker. Ritmik olarak belirsiz yazılmış bu pasajlar

yay planını geliştirmek için oldukça faydalı olabilir. Etütte ayrıca *trill* çift ve üç sesli apajatürler gibi süslemeler ve üç ve dört sesli akorlar bulunur.

şekil 59 - Johannes Palaschko, *12 Studies Op. 55 for Viola*, no. 12, giriş.

9.2.2. Teknik İnceleme

ETÜT	AÇIKLAMA(ton/tempo/uzunluk/ pozisyonlar/diğer)	TEKNİK
No.1	Do Majör. <i>Andante sostenuto</i> . Kısa. 1 ve 3. Pozisyonda.	<i>Legato</i> . Nüanslar. Apajatürler. 1 ve 3. pozisyona gidiş ve dönüş geçişler.
No.2	La minör. <i>Allegro moderato</i> . Orta uzunlukta. 1,2 ve 3. pozisyonda. ABA formunda.	<i>Cantabile. Legato. Détaché</i> . 1. ve 3. parmakla 1,2,3. pozisyon gidiş dönüş geçişleri. 3. pozisyonda pasajlar.
No.3	Fa Majör. <i>Andante moderato</i> . Orta uzunlukta. 1 ve 3. Pozisyonda. ABA formunda.	<i>Détaché. Staccato</i> . Uzun yay bağıları. Do telinde pasajlar. Melodi içinde 4. parmak uzatma

		ile doğal armonikler. Bazı yerlerde yarım pozisyonda parmak numaraları. 1 den 3. Pozisyona gidiş ve dönüş.
No.4	La minör. <i>Allegro vivace</i> . Orta uzunlukta. 1, 3 ve 5. Pozisyonda. ABA formunda.	<i>Legato</i> . Aksan ve nüanslar. Doğal armonikler. 4. Parmak esnekliği.
No.5	Sol Majör. <i>Quasi allegro</i> . Kısa uzunlukta. 1,3 ve 5. pozisyon.	Uzun arşe bağları ile hızlı 16'lık pasaj. <i>Legato</i> . <i>Legato</i> tel geçişleri.
No.6	Si bemol Majör. <i>Andante con espressione</i> . Orta uzunlukta.1, 2, 3 ve 5. pozisyonlar.	<i>Cantabile</i> . <i>Legato</i> . Apajatür. Nüanslar. İfadeli çalım. Pozisyon geçişleri.
No.7	La minör, La Majör. <i>Moderato</i> . Orta uzunlukta. 1 ve 3. Pozisyonlarda. ABAB formunda.	A: <i>Staccato</i> . Aksanlar. Apajatürler. Şakacı bir karakterde. B: Çift sesler ve iki sesli kontrapuntal stilde. Pedal ses. <i>Legato</i> . Üç ve dört sesli akorlar. Apajatürler. <i>Pizzicato</i> ve akor <i>pizzicato</i> .
No.8	La minör. <i>Allegramente</i> . Kısa.1 ve 5. pozisyon arası.	<i>Détaché</i> . Hızlı tempoda tel atlamalar. Yer yer kromatizm. Yapay armonikler. Yay çeşitlemeleri sunulmuştur.
No.9	La Majör. La minör. <i>Moderato</i> . Orta uzunlukta. 1 ve 3. Pozisyonlarda. ABA formunda.	A: <i>Cantabile</i> . <i>Legato</i> . Apajatür ve triller. Uzun yay bağları. Yay planı. B: Çift sesler: 3'lüler, 5'liler ve 6'lılar. 3 ve 4 sesli akorlar. <i>Marcato</i> .16'lık grup bağları.

No.10	Re minör. Re Majör. <i>Andantino</i> . Uzun. 1, 3 ve 5. pozisyonlarda. ABC formunda.	A: <i>Legato</i> . 3. pozisyondan 1. pozisyona geçişler. Apajatürler. Doğal armonikler. B: <i>Legato</i> . Apajatürler. Doğal armonikler. C: <i>Legato</i> . Tel atlamalar. Yay planı. Bağlı iterek <i>staccato</i> . Kromatik gam. Yapay armonikler.
No.11	Si bemol Majör. <i>Allegro giusto</i> . Orta uzunlukta. 1, 3 ve 5. pozisyonlarda. ABA formunda.	<i>Legato</i> . Uzun yay bağları. Tel geçişleri. Motif tekrarları.
No.12	Sol minör. <i>Grave</i> . Orta uzunlukta. 1, 3 ve 5. pozisyonlarda.	Kadans benzeri bir stil ve serbestlikte. Hızlı 16'lık ve 32'lik gruplar. Çift sesler. 3 ve 4 sesli akorlar. Uzun yay bağları. Süslemeler: <i>triller</i> , apajatürler. Yay planı.

9.3.1. Viyola Solo için 20 Etüt, Op.36²⁷

Viyola için bestelenmiş olan bu etüt kitabın ilk baskısı 1905 yılında yayımlanmıştır. Op. 36, *spiccato*, bağlı *staccato*, *legato*, *détaché*, çift sesler, süslemeler ve tel geçişleri gibi çok sayıda sağ ve sol el tekniğini kapsar. Çoğu uzun etütler olsa da aralarında kısa etütler de vardır. Op.55'te olduğu gibi bu kitapta da etütler nüans ve kontrastlar bakımından zengindir. 7, 9 ve 10 numaralar dışında etütler 5. pozisyondan ileriye gitmez, tonları dört bemolden üç diyeze kadar çeşitlilik gösterir. Modülasyon ve kromatizm sıkça kullanılmıştır. Kromatik gam pasajları no. 4 ve 9'da

²⁷ Johannes Palaschko, *20 Etüden für Viola zur Förderung der Technik und des Vortrags*, Op.36, Leipzig, Fr. Kistner, 1904, no. 9790.

işlenmiştir. No.4 iki sesli kontrapuntal stilde yavaş bir giriş kesitiyle başlar, bunu *legato* yayda kromatik gamlar ve arpejli pasajlar içeren hızlı kesit takip eder.

Şekil 60 - Johannes Palaschko, 20 Etüden für Viola, Op.36, no. 4, 71 – 72. ölçüler.

Yine kromatik alterasyonları işleyen no.9, aynı zamanda tel geçişeri ve çift ses kromatikler için de bir çalışmadır.

Şekil 61 - Johannes Palaschko, 20 Etüden für Viola, Op.36, no. 9, 18 – 19. ölçüler.

Etütler; *détaché*, çift sesler, akorlar, *staccato*, *spiccato*, *legato*, tel geçişleri, süslemeler ve bağlı *staccato* teknikleriyle pasajlar içerir. 5, 13 ve 17 no.'lu etütler arpejler üzerinedir. No.17'nin tümü 16'lık arpej pasajlardan oluşur. Arpejler *legato* yaydadır ve bir yayda yirmi dört notayı bağlar. Oldukça kromatik ve modülasyonludur, her arpej grubu ayrı tondadır. Nüanslarla birlikte etüt oldukça zorlayıcı bir seviyede yumuşak tel geçişleri ve entonasyon üzerine yoğunlaşır.

Şekil 62 - Johannes Palaschko, 20 Etüden für Viola, Op.36, no. 17, 1 – 2. ölçüler.

Etüt no. 14 *spiccato* ve iki tel arası geçişler üzerine yoğunlaşır. *Moto perpetuo* benzeri bir stilde yazılmıştır. Tek pozisyonda pasajlar içerir, bu sayede öğrenci her pozisyonda ayrı ayrı tel geçişlerini çalışabilir ve sol el pozisyon kalıplarını öğrenir.

XIV.

Şekil 63 - Johannes Palaschko, 20 *Etüden für Viola*, Op.36, no. 14, 1 – 5. ölçüler.

9.3.2. Teknik İnceleme

ETÜT	AÇIKLAMA(ton/tempo/uzunluk/ pozisyonlar/diğer)	TEKNİK
No. 1	Re Majör. <i>Allegramente</i> . Orta uzunlukta. 1-5. pozisyon arası. ABA formda. Kromatik.	Uzun bağlar. <i>Legato</i> . Tel geçişleri. Akıcı ses. Sağ kol pozisyonu.
No. 2	Sol minör. <i>Allegro con spirito</i> . Uzun. Yarım, 1, 2, 3 ve 5. pozisyonlar. ABA formda.	<i>Spiccato</i> . Birkaç tane 1 ve 4. parmak uzatması, 1 ve 3. parmak pozisyon geçişi. Kısmen kromatik alterasyonlar. Birkaç tane apajatür. Doğal armonikler.

No. 3	Re minör. Re Majör. <i>Allegro ma non troppo</i> . Uzun. Yarım, 1, 2, 3 ve 5. pozisyonlar. ABA'B formda. Kromatik.	<i>Cantabile. Legato.</i> Doğal armonikler. Yay planı. İki sesli kontrpuan çift sesler. Üç ve dört sesli akorlar. Arpejler. Süslemeler. Dört telde atlamalar.
No. 4	Si bemol Majör. <i>Adagio. Allegro moderato</i> . Uzun. 1-5. pozisyon arası. Kromatik.	<u>Yavaş kesit:</u> Özellikle 6'lı çift sesler, iki sesli kontrpuan. <u>Allegro moderato kesiti:</u> <i>Legato</i> ve <i>staccato</i> . Uzun yay bağları. Arpejler. Kromatik gam pasajları. Yay planı.
No. 5	Mi bemol Majör. <i>Largo. Allegro leggiero</i> . Uzun. 1, 2, 3 ve 5. pozisyonunda. Kromatik.	<u>Yavaş kesit:</u> Akor ve çift sesler, iki sesli kontrpuan. Üç ve dört sesli akorlar. <i>Legato cantabile</i> . <u>Allegro leggiero kesiti:</u> Bağlı arpejler. Tel geçişleri. Sağ kol egzersizi.
No. 6	La bemol Majör. Do Majör. <i>Allegro molto. Pastorale moderato</i> . Uzun. Yarım- 5. pozisyon arası. ABA'CA formda.	<i>Staccato/ spiccato</i> . Apajatür. İki tel geçişleri. Üçlemeler. Yavaş kesitte kontrapuntal çift sesler: 3'lü ve 6'lılar.
No. 7	Sol Majör. <i>Moderato</i> . Uzun. 1-6. pozisyon arası. ABA formda.	<i>Legato</i> . Uzun yay bağları. İki sesli kontrpuan çift sesler. Apajatür. <i>Trill</i> ve arpejler.
No. 8	Si bemol Majör. <i>Andantino quasi moderato</i> . Uzun. Yarım- 3. pozisyon arası. ABA formda. Kısmen kromatik.	<i>Legato cantabile</i> . İki sesli kontrpuan çift sesler. Üç sesli akorlar. Bağlı ve <i>détaché</i> . Yay planı.
No. 9	Fa diyez minör. <i>Allegro moderato</i> . Uzun. Yarım-7. pozisyon arası. ABA formda. Kromatik.	Yay planı. Bağlı kromatik gamlar. Uzun yay bağları. Yumuşak tel geçişi. Az sayıda çift ses.

No. 10	Do minör. <i>Allegretto</i> . Uzun. 1, 2, 3, 5 ve 6. pozisyonda. ABA formda.	Bağlı iterek <i>staccato</i> . Mordan. Üç ve dört sesli akorlar. Tüm aralıklarda çift sesler. <i>Staccato</i> . Yay planı. Artikülasyon çeşitleri. Birkaç tane doğal armonik. Kısmen kromatik.
No. 11	Sol minör. Sol Majör. <i>Moderato</i> . <i>Tempo di marcia</i> . Orta uzunlukta. 1, 3 ve 5. pozisyonda. ABA formda.	<u>A:</u> Akorlu ve iki sesli kontrpuan çift sesler. Üç sesli akorlar. Noktalı ritm. <i>Staccato</i> . <i>Pizzicato</i> . Yay planı. <u>B:</u> <i>Legato</i> . <i>Cantabile</i> . Uzun yay bağları. Üç ve dört sesli akorlar. <i>Spiccato</i> . Yay hızı. Az sayıda doğal armonik. Kısmen kromatik.
No. 12	Re minör. Re Majör. <i>Allegro</i> . Kısa. Yarım- 3. pozisyon arası. ABA formda. Kısmen kromatik.	<u>A:</u> <i>Spiccato</i> . Kısa ve uzun bağlar. Yay planı. Atlamalar. <u>B:</u> <i>Cantabile</i> . <i>Legato</i> . Az sayıda çift ses, üç sesli akor ve doğal armonik.
No. 13	Sol Majör. <i>Allegro guisto e cantabile</i> . Uzun. Yarım, 1 ve 3. pozisyonda. ABA formda. Kromatik.	Üç ve dört telde tel geçişleri. Arpejler. Yay planı. Aksanlar. Yapay armonikler.
No. 14	Si bemol majör. <i>Vivace</i> . Uzun. 1- 5. pozisyon arası. ABA formda. Kromatik.	<i>Spiccato</i> . İki telde geçişler. İkinci pozisyonda kısa bir pasaj.
No. 15	Sol minör. <i>Adagio doloroso</i> . Orta uzunlukta. 1, 2, 3 ve 5. pozisyonda. ABA formda. Kromatik.	<i>Cantabile</i> . İki sesli kontrpuan çift sesler. Üç ve dört sesli akorlar. Yay planı. Süslemeler ve az sayıda doğal armonikler.

No. 16	La Majör. La minör. <i>Moderato</i> . Orta uzunlukta. Yarım-3. pozisyon arası. ABA formda. Kısmen kromatik.	<u>A:</u> Çift sesler. Üç ve dört sesli akorlar. 4. parmak uzatmaları. <u>B:</u> <i>Legato. Détaché. Spiccato</i> .
No. 17	Fa Majör. <i>Molto moderato</i> . Orta uzunlukta. 1- 5. pozisyon arası. ABA formda. Kromatik.	Arpejler. Uzun yay bağları. Sağ kol pozisyonu/açısı. Teller arası yumuşak bağlantı. Nüanslar.
No. 18	Mi minör. Mi Majör. <i>Allegro moderato</i> . Orta uzunlukta. 1, 3 ve 5. pozisyonda. ABA formda. Kromatik.	<u>A:</u> İterek noktalı ritm. Uçta <i>staccato</i> . Yay planı. Çift sesler. Az sayıda üç ve dört sesli akor. Az sayıda apajatür ve <i>trill</i> . Kromatik. <u>B:</u> <i>Legato. Cantabile</i> . Ton üretimi. Birkaç tane doğal armonik ve apajatür.
No. 19	Do majör. <i>Vivace e molto leggiero</i> . Uzun. 1- 5. pozisyon arası. ABA formda. Kromatik.	Özellikle kırık 6'lılarda tel geçişleri. Uzun bağlar. Sağ kol ve bilek egzersizi. Yumuşak tel geçişleri. Sesin sürekliliği.
No. 20	Fa Majör. Fa minör. <i>Allegro e brioso</i> . Uzun. 1, 2, 3 ve 5. pozisyonlar. ABA formda.	<u>A:</u> <i>Spiccato. Détaché</i> . Tüm aralıklarda çift sesler. Üç ve dört sesli akorlar. Çift seslerde atlamalar. <u>B:</u> <i>Spiccato</i> . Apajatürler. Aksanlar. Akorlu ve iki sesli kontrpuan çift sesler (neredeyse tüm aralıklar). Çift seslerde tel geçişleri. Birkaç tane üç ve dört sesli akor.

10. Lillian Fuchs

10.1. Biyografi

Amerikalı viyolacı, eğitimci ve besteci Lillian Fuchs 1901’de New York’ta doğmuş, 1995’te New Jersey’de hayatını kaybetmiştir. *Julliard* ve *Manhattan School of Music*’teki öğrencileri ileri seviyede viyolacılar olarak kariyerlerine devam etmektedir.

Müziyen bir aileden gelen Fuchs, müziğe erken yaşlarda piyano ile başlamıştır, Lillian ve erkek kardeşi Joseph Fuchs, keman derslerini babalarından almıştır. Daha sonra eğitimine *New York Institue of Musical Art*’ta Franz Kneisel (Boston Senfoni Orkestrası’nın başkemancısı ve *Kneisel Quartet*’in birinci keman üyesi) ile devam etmiştir. Fuchs kemanla ilk kez sahneye çıkmış (1926), kısa süre sonra viyolaya yönelmiştir²⁸. Sıklıkla kardeşleri Joseph ve Harry ile konserler veren Fuchs, aralarında *Perolé String Quartet* ve *The Musicians Guild*’in de bulunduğu pek çok oda müziği oluşumunda yer almıştır. Ayrıca solo kariyerine New York Filarmoni ve Casals Festival Orkestrası gibi orkestralarla verdiği konserlerle devam etmiştir.²⁹

1962-1991 yılları arasında *Manhattan School of Music*, 1964-1990 yılları arasında Aspen Müzik Festivali ve Okulu, 1971-1993 yılları arasında da *Julliard School*’da öğretmenlik yapmıştır. Oda müziği öğrencilerinden Isaac Stern, günümüz kemancı, viyolacı ve pedagoglarından Pinchas Zukerman’ın öğretmenidir ve onu keman kadar viyola çalması için cesaretlendirmiştir³⁰. Fuchs’un diğer öğrencileri

²⁸ Boris Schwarz, “Fuchs, Lillian”, *The Grove Dictionary of Music and Musician* , ed. Stanley Sadie, Londra, Macmillan, 2001, bs. 2, c. 9, s. 310.

²⁹ a.e..

³⁰ James R. Oestreich, “Lillian Fuchs, 91, Violist and Teacher From Family of Musicians”, *The New York Times*, çevrimiçi, 1995, 20 Nisan 2019, <https://www.nytimes.com/1995/10/07/obituaries/lillian-fuchs-91-violist-and-teacher-from-family-of-musicians.html?pagewanted=1>

arasında, Dorothy Delay, Martha Katz, Geraldine Walther, Lawrance Dutton ve Yizhak Schotten sayılabilir.

Öğrencilik yıllarında besteci olarak birçok ödül kazanan Fuchs, ilerleyen yıllarda daha çok viyola için müzik yazmıştır. Örneğin; solo viyola için *Sonata Pastorale*, etüt kitapları; *Twelve Caprices for Viola*, *Fifteen Characteristic Studies for Viola* ve *Sixteen Fantasy Etudes*. Bu etüt kitapları günümüzde uluslararası üniversite ve müzik okullarında kullanılmaktadır ve viyolacı William Primrose tarafından da takdir edilmiştir³¹.

Fuchs, Bach'ın 6 Çello Süiti'ni ilk defa çalan ve kaydeden viyolacıdır. 1950'lerin başında kaydettiği Bach Suit'leri çağdaşlarından çok sayıda övgü almıştır. Kardeşi ile seçkin kayıtlar olan Mozart, *Sinfonia Concertante* ve keman-viyola düolarını kaydetmişlerdir.

10.2.1. Viyola için 15 Karakteristik Etüt³²

“Viyola için 15 Karakteristik Etüt” kitabı, bestecinin orijinal olarak viyola için bestelediği üç kitabın sonuncusudur. Etütler çağdaş stildedir ve kromatizm içerir. 2, 4, 5 ve 9 no.'lu etütler sol anahtarında pasajlar ve yarım, 2, 4. Pozisyonları barındırır. Neredeyse tümü iki kesitli şarkı formunda olup, ilk kesit küçük alterasyonlarla tekrar edilir. 1 ve 5 no.'lu etütler tek pozisyonunda pasajlar içerir. *Legato* tekniği 3 ve 9 numaralarda işlenirken, 2 ve 8 numara *legato*'da tel geçişleri üzerinedir. Etüt no. 12 *cantabile* üsluptadır ve teller arası yumuşak geçiş gerektirir. 14 no.'lu etüt füg, 15 ise *moto perpetuo* benzeri stildedir.

Yarım pozisyon ve *legato* 16'lık notalar no. 9 ve 11'de vurgu yapılmıştır, no.11 ayrıca yarım pozisyon ve çift ses pasajlar içerir. 3, 4 ve 7 no.'lu etütler çift sesleri

³¹ Wikipedia: The Free Encyclopedia. “Lillian Fuchs”, çevrimiçi, 10 Nisan 2019, http://en.wikipedia.org/wiki/Lillian_Fuchs

³² Lillian Fuchs, *Fifteen Characteristic Studies for Viola*, Oxford, Oxford University Press, 1965.

(genellikle 3'lü ve 6'lılar), üç ve dört sesli akorları işler. 13 numara ise üç ve dört sesli akorlardan sonra tel geçişlerini çalıştırır.

Şekil 64 - Lillian Fuchs, *Fifteen Characteristic Studies for Viola*, no. 13, 1 – 4. ölçüler.

Şekil 65 - Lillian Fuchs, *Fifteen Characteristic Studies for Viola*, no. 13, 51 – 53. ölçüler.

No. 8, kırık akorlar ve *barolage* tekniğini işler. *Barioge* tekniğinde 11 ve 13 numaralarda da değinilmiştir. No. 5 iste bağlı iterek *staccato* tekniğindedir. Bir bağa 24'e kadar 8'lik nota sığdırır.

Şekil 66 - Lillian Fuchs, *Fifteen Characteristic Studies for Viola*, no. 5, 51 – 53. ölçüler.

Etüt 10, apajatür üzerinedir. *Trill* ve noktalı ritimler no.6'da işlenir. 7 numarada ise çift ve tek seste *trill*'lere yer verilmiştir.

Kırık üçlü pasajlar, yarım pozisyonda akorlar ve ikinci pozisyonda tek geçişleri gibi konular diğer etütlerde işlenmiştir. Etütlerde en tiz 7. pozisyona kadar çıkılırken, tonlar dört diyez ve beş bemol arasında çeşitlilik gösterir. Bu etütler solo konser parçası olarak değerlendirilebilir.

10.2.2. Teknik İnceleme

ETÜT	AÇIKLAMA(ton/tempo/uzunluk/ pozisyonlar/diğer)	TEKNİK
No. 1	Do Majör. <i>Moderato</i> . Uzun. 1-5. pozisyon arası. ABA formda. Kromatik.	<i>Détaché</i> . Aksanlar. İki tel arası geçişler. 3 ve 4. pozisyonda pasajlar. Üç ve dört telde atlamalar.
No. 2	La minör. <i>Allegretto</i> . Uzun. Yarım-3. pozisyon arası. ABA formda. Kreutzer no.14 benzeri. Kromatik.	Bağlı 16'lık notalardan oluşur. Tel geçişleri. Arpejler. Bağ içinde aksanlar. Kromatik gam pasajı.
No. 3	Mi minör. <i>Andante. Piu mosso</i> . Uzun. Yarım-3. pozisyon arası. ABA formda. Kromatik.	<u>A</u> : <i>Cantabile</i> . Yay planı. Uzun arşe bağlarında aksanlar. <u>B</u> : Çift sesler: özellikle 6'lılar.
No. 4	Sol majör. <i>Giocoso</i> . Uzun. Yarım-3. pozisyon arası. ABA formda.	Çift sesler. Bağlı iterek <i>staccato</i> . <i>Spiccato</i> . İki telde tel geçişleri. Çok sayıda kromatik alterasyon.
No. 5	Si minör. <i>Allegro piacevole</i> . Uzun. Yarım- 6. pozisyon arası. ABA formda. Kromatik.	Bağlı iterek <i>staccato</i> . <i>Staccato</i> . İnci ve çıkıcı arpejler. Uzun arşe bağları. Bağ içinde aksanlar. Atlamalar. Tek pozisyon pasajlar: 2 ve 3. pozisyon. 1. parmakla pozisyon geçişi.

No. 6	Re Majör. <i>Vivace</i> . Uzun. Yarım-4. pozisyon. ABA formda.	Bağlı iterek <i>staccat</i> 'da noktalı ritm. Apajatür ve <i>trill</i> 'ler. Aksanlar. <i>Spiccato</i> . Kromatik pasajlar.
No. 7	Fa minör. <i>Maestoso. Presto</i> . Uzun. Yarım- 4. pozisyon arası. ABA form. Kromatik.	Çift sesler: özellikle 3'lüler. Tek ve çift ses <i>trill. Spiccato</i> . İki tel arası tel geçişleri. Aksanlar.
No. 8	La Majör. <i>Allegro</i> . Uzun. Yarım- 5. pozisyon arası. ABA formda. Kromatik.	Kökte iki tel arası tel geçişleri. Kırık oktavlar. <i>Spiccato. Legato</i> . Bağ içinde aksanlar. Yay planı. Entonasyon.
No. 9	Do diyez minör. <i>Comodo</i> . Uzun. Yarım- 6. pozisyon arası. ABAB formda.	Bağlı 16'lık notalar. Bağlı kırık oktavlar. Arpejli.
No. 10	Mi Majör. <i>Strepitoso</i> . Uzun. 1- 7. pozisyon arası(6 hariç). ABA formda.	<i>Giocoso</i> . Apajatürler. <i>Staccato</i> . Bağlı iterek <i>staccato</i> .
No. 11	Re minör. <i>Dolendo. Moderato</i> . Uzun. Yarım, 1, 2, 3, 5 ve 7. pozisyonlarda. ABA formda. Kromatik.	<u>A</u> : İki tel arası tel geçişleri. Bağlı <i>bariolage</i> . <u>B</u> : Çift sesler: tüm aralıklar, çoğunlukla 3'lü ve 6'lılar. Çekerek aksan. Bağlı isterek <i>staccato</i> .
No. 12	Si bemol Majör. <i>Amabile</i> . Uzun 1-7. pozisyon arası. ABA formda.	<i>Cantabile</i> . Ton üretimi. <i>Espressivo. Legato</i> . Birkaç <i>trill</i> .
No. 13	Do minör. <i>Andante sonore</i> . Uzun. 1- 7. pozisyon arası. ABA formda.	3'lü aralık çift sesler, akorlar. Tel geçişleri ve <i>bariolage</i> . Aksanlar.
No. 14	La bemol Majör. <i>Fuga</i> . Uzun. 1-5. pozisyon arası. ABA formda. Füg benzeri melodik yapı.	<i>Détache</i> . Aksanlar.Yay çalışması. Kromatik alterasyonlar.
No. 15	Si bemol minör. <i>Perpetuum Mobile. Vivace assai</i> . Uzun. 1-5. pozisyon arası. Kromatik.	<i>Moto perpetuo</i> benzeri yazı. <i>Détaché</i> . Aksanlar. Kromatizm.

10.3.1. Viyola için 16 Fantezi Etüt³³

Yirminci yüzyılın en önemli viyola sanatçılarından biri olan Lillian Fuchs'un eğitim hayatı süresince kompozisyonla da yakından ilgisi olmuş, özellikle de sınırlı olan viyola repertuarı için sıradanlıktan uzak, sıkıcı teknik egzersizlerin ötesinde öğrenciyi ya da sanatçıyı keyif alacakları bir şekilde eğitecek ve çalıştıracak eserler vermiştir³⁴.

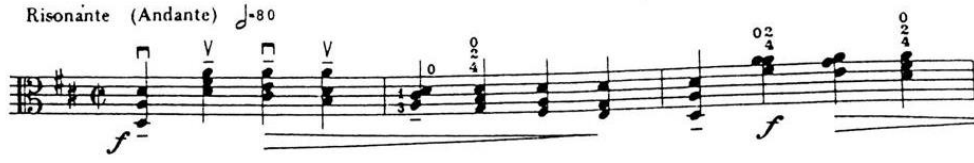
“Viyola için 16 Fantezi Etüt” kitabı Fuchs'un ikinci etüt kitabıdır, ilk baskısı 1961'de yayımlanmıştır³⁵. Etütler genel olarak çağdaş stildedir, 20. yüzyılın kısmen ve oldukça kromatik yazısı temel alınmıştır. Yarım, 2. ve 4. pozisyonun aktif şekilde kullanılması göz önünde bulundurulduğunda, bu kitap için “viyolistik” betimlemesi kullanılabilir. Fuchs, bir viyolacı olarak bu çalgıyı iyi tahlil etmiş, modern repertuvarda da sıkça karşılaşılan sol anahtarında pasajları etütlerine dahil etmiştir. Etütleri teknik zorluklarına göre sıralamıştır. Viyolanın tiz registeri kadar pes seslerini; çift sesler, pozisyon geçişleri, arpejler ve yay teknikleri gibi sol ve sağ el tekniklerini işlenmiştir.

3, 8, 10, 12, 13 ve 16 no.'lu etütler oldukça kromatiktir ve arpej, gam, parmak bağımsızlığı, tel geçişleri, çift sesler, *legato* ve *spiccato* tekniklerini işler. Pozisyon geçişlerine no. 1 (1-4), 11 ve 13 (*legato* ve arpejler)'te yer verilmiştir. Tek pozisyonda pasajları içeren etütler de vardır (1, 11, 12). Çift sesler, özellikle 3'lü 6'lı ve oktavlar; no.2 (*legato*, uzun bağlar), no.7 (çift sestten birinde *trill*), no.9, no.10 ve no.15'te işlenmiştir. No.4 ve 15'te çift sesler üç sesli akorlarla beraber kullanılmıştır. No. 4 aynı zamanda oldukça kromatiktir, iterek akor hareketini ve entonasyon çalışmak için uygundur.

³³ Lillian Fuchs, *16 Fantasy Etudes for Viola*, New York, *International Music Company*, no. 2786.

³⁴ Barış Kerem Bahar, *Lillian Fuchs, Bir Viyolacının Portresi*, Ankara, Gece Kitaplığı, 2018, s. 65.

³⁵ Boris Schwarz, “Fuchs, Lillian”, *The Grove Dictionary of Music and Musicians* ed. Stanley Sadie, Londra, Macmillan, 2001, bs. 2, c. 9, s. 310.

Şekil 67 - Lillian Fuchs, *16 Fantasy Etudes for Viola*, no. 4, 1 – 3. ölçüler.

No.15'te ise noktalı ritmlidir. Marş karakteri noktalı ritmin yardımıyla vurgulanır. Çift ses ve tel geçişlerinin birlikte kullanıldığı pasajları içerir.

Şekil 68 - Lillian Fuchs, *16 Fantasy Etudes for Viola*, no. 15, 4 – 6. ölçüler.

Legato tekniğe birçok etütte yer verilmiştir; no.3, bağlı 16'lıklar ve tüm tellerde kromatik tel geçişleri; no. 8, bağ içinde aksanlar ve tel geçişleri; no.13, arpej ve pozisyon geçişleri. 1 no.'lu etüt hızlı 16'lık notalardan oluşur, 4. parmağın aktif kullanıldığı pasajları içerir, oldukça kromatiktir ve tel atlama *bariolage* gibi teknikleri içerir.

Şekil 69 - Lillian Fuchs, *16 Fantasy Etudes for Viola*, no. 1, 7 – 10. ölçüler.

Cantabile çalım ve uzun yay bağları etüt no.5'in yavaş kesitinde bulunur. Bu yavaş kesiti *allegro* tempoda *sautillé* tekniği ile çalınır.

Şekil 70 - Lillian Fuchs, *16 Fantasy Etudes for Viola*, no. 5, 14 – 16. ölçüler.

Spiccato ve üç sesli *pizzicato* akorlara, *moto perpetuo* stildeki no.16'da yer verilmiştir. Bu etüt çekerek akor tekrarlarını takip eden uzun bağlı iterek *staccato*'ların bulunduğu bir yavaş kesitle başlar. Çift sesli bağlı iterek *staccato* tekniğine 10 numarada yer verilmiştir. Etütte çekerek hareket sek ses ve *legato*, iterek hareket ise *staccato* ve çift seslidir.

Şekil 71 - Lillian Fuchs, *16 Fantasy Etudes for Viola*, no. 10, 1 – 2. ölçüler.

Etüt no.9 (üç bağlı çekerek, bir *détaché* nota çekerek) ve no.11 (iki bağlı çekerek bir *détaché* iterek) yay kalıpları üzerine çalışmalardır. No. 11 ayrıca kırık oktavları da içerir.

Etütlerin tonları dört bemol ve altı diyez arasındadır ve sol el pozisyonu 10. pozisyona (çoğu etütte 6. pozisyona) kadar çıkar. Bu etütler konser etütleri olarak düşünülebilir.

10.3.2. Teknik İnceleme

ETÜT	AÇIKLAMA(ton/tempo/uzunluk/ pozisyonlar/diğer)	TEKNİK
No. 1	La minör. <i>Preludio (Moderato)</i> . Uzun. 1-8 arası ve 10. pozisyonda. Tek kesitli form. Kromatik.	<i>Détaché. Bariolage.</i> Aksanlar. 2. pozisyonda pasaj.
No. 2	Sol Majör. <i>Venusto (Allegro)</i> . Uzun. Yarım- 4. pozisyon arası. ABA formda. Kromatik.	Çift sesler: özellikle 3'lüler. Uzun bağlar. <i>Legato</i> . Yay planı.
No. 3	Mi minör. <i>Piacevole (Allegro moderato)</i> . Uzun. 1-4. pozisyon arası. ABA formda. Kromatik.	Dört telde <i>legato</i> tel geçişleri. Arpejler. Uzun bağlar. Sağ kol pozisyonu.
No. 4	Re Majör. <i>Risonante (Andante)</i> . Uzun. Yarım-6. pozisyon arası. ABA formda.	Çift sesler: özellikle 6'lılar. Üç sesli akorlar.
No. 5	Si minör. <i>Amorevole (Allegretto)</i> . <i>Leggiermente (Allegro)</i> . Uzun. 1- 5. pozisyon arası. ABA formda. Kromatik.	<u>A</u> : <i>Legato. Cantabile.</i> Ton üretimi. <u>B</u> : <i>Satlando (sautillé)</i> , iki nota bir yayda.
No. 6	La Majör. Fa diyez minör. <i>Risentito (Moderato)</i> , <i>Animoso (Allegro)</i> . Uzun. 1-3. pozisyon arası ve 5. pozisyon. ABA formda.	<u>A</u> : Üç ve dört sesli akorlar. Uzun bağlarda iterek <i>staccato</i> . <u>B</u> : <i>Spiccato</i> .
No. 7	Fa diyez minör. <i>Posato (Andante)</i> . Uzun. Yarım- 5. pozisyon arası. Tek kesitli.	Çift sesler: iki sesli kontrpuan ve noktalı ritimde. Yay planı. <i>Trill</i> 'ler.

No. 8	Mi Majör. <i>Agilmente (Allegro assai)</i> . Uzun. Yarım- 4. pozisyon arası. Tek kesitli formda.	<i>Legato</i> . Uzun bağlar. Bağ içinde aksanlar. 3'lü aralık. Kromatik.
No. 9	Do diyez minör. <i>Morbidezza (Andante)</i> . <i>Vitamente (Allegro)</i> . Uzun. 1- 6. pozisyon arası. ABA formda.	<u>A</u> : <i>Legato</i> . Çift sesler: oktavlar. <u>B</u> : 16'lık notalarda hız. Üç bağlı iterek-bir çekerek kalıbı. Yay planı.
No. 10	Si majör. <i>Giochevole (Allegretto)</i> . Uzun. 1-5. pozisyon arası. Tek kesitli formda. Kromatik.	Çift sesler: 3'lüler (bağlı iterek <i>staccato</i>), oktavlar, iki sesli kontrpuan.
No. 11	Sol diyez minör. <i>Strepitoso (Moderato)</i> . <i>Alla Caccia (Allegro)</i> . <i>Moderato, Allegro agitato</i> . Uzun. Yarım- 6. pozisyon arası. ABA'B formda. Kromatik.	Kökte. İki bağlı bir ayrı <i>staccato</i> 8'lik üçlemeler. İki tel arası tel geçişleri.
No. 12	Fa diyez Majör. <i>Fugato (Allegro guisto)</i> . Uzun. Yarım- 6. pozisyon arası. Füg formunda. Kromatik.	<i>Détache. Legato</i> . 8'lik notalarda ki bağlı iki ayrı yay kalıbı. Aksanlar. Parmak açmalar.
No. 13	Fa Majör. <i>Frescamente (Moderato)</i> . Uzun. 1-6. pozisyon arası. ABA formda. Kromatik.	16'lık notalarda diğer ölçünün kuvvetli zamanına sarkan yay bağları. Tüm tellerde tel geçişleri. Yumuşak ve hızlı pozisyon geçişleri.
No. 14	Sol minör. <i>Aria parlante (Andante)</i> . Uzun. 1-6. pozisyon arası.	<i>Cantabile espressivo. Legato</i> . Pozisyon inişleri: 2, 3 ve 4. parmak. Doğal armonikler.
No. 15	Do minör. <i>Marziale (Tempo di marcia)</i> . <i>Trio (molto legato)</i> . Uzun. 1- 3. pozisyon arası. ABACABA (Rondo) formunda.	Tüm aralıklarda çift sesler, üç sesli akorlar. Kökte. Sert karakter. Çift seslerle iki tel arası tel geçişleri. Çift seslerde bağlı iterek <i>staccato</i> .

No. 16	La bemol Majör. <i>Precipitoso</i> (Vivace). Uzun. 1-6. pozisyon ve 8. pozisyonda. ABA formda. Kromatik.	<i>Moto perpetuo</i> benzeri stilde. 16'lık notalarda <i>spiccato</i> . Aksanlar. Tel geçişleri. <i>Pizzicato</i> üç sesli akorlar.
--------	--	---

SONUÇ VE ÖNERİLER

Tez kapsamında, viyola repertuarı tarihi, etüt tanımı ve viyola etütleri tarihi araştırılmış, viyola için yazılmış ve kemandan transkripsiyonu yapılmış başlıca etüt kitapları, teknik ve yapı bakımından incelenmiş, bestecileri tanıtılmıştır. Viyola için yazılanlar kadar, kemandan transkripsiyonu yapılan etüt kitaplarının da teknik ve müzikal gelişimde faydalı olduğu saptanmıştır. Araştırmada incelenen etüt kitapları, keman ve viyola başlıkları altında kronolojik sırayla verilmiştir:

Keman:

- Kreutzer, *Forty- Two Studies*, 1796
- Rode, *24 Caprices*, 1815
- Mazas, *Etudes Speciales*, Op.36, cilt I, 1843
- Mazas, *Etudes Brillantes*, Op.36, cilt II, 1843

Viyola:

- Hoffmeister, *Viola-Etüden*, 1800
- Bruni, *Methode pour l'Alto, Vingt cinq Etudes*, 1805
- Campagnoli, , *41 Caprices pour l'Alto* Op.22, 1805
- Palaschko, *20 Etüden für Viola zur Förderung der Technik und des Vortrags*, Op. 36, 1905
- Palaschko, *12 Studies Op.55 for Viola*, 1912
- Fuchs, *16 Fantasy Etudes*, 1961
- Fuchs, *15 Characteristic Studies*, 1965

Etüt kitaplarında işlenen tekniklerin listesi ve bu teknikleri geliştirmek için önerilen etütler aşağıdaki gibidir:

Sol el teknikleri:

Parmak kuvvetlendirme çalışması

- Mazas (cilt I), no.13, 19
- Kreutzer, no.9

Parmak kuvvetlendirme tekniği çalışılırken, sol kol pozisyonu olabildiğince serbest ve içeride olmalı, başparmak rahatlığı sıkça kontrol edilmelidir.

Parmakları kuvvetlendirmek ve sol el artikülasyonu için önerilebilecek bir diğer metot, Henry Schradieck'in *School of Violin Technics* (cilt I)'i olabilir. Bu egzersiz kitabının kemandan viyolaya transkripsiyonu yapılmıştır, tek tel ve 1. pozisyonda başlayan egzersizler zorlukları artarak, pozisyon ve dört telde tek geçişleriyle devam eder. Keman ve viyolacılar günlük ısınma ve parmak kuvvetlendirme çalışmaları için bu kitaba başvururlar.

Pozisyon geçişleri

- Kreutzer, no. 1, 10, 11, 12
- Mazas, no. 20
- Campagnoli, no. 25, çeşitleme 3

Tek telde pozisyon geçişleri

- Mazas (cilt II), no. 38, sol teli
- Mazas (cilt II), no. 35, 37, do teli
- Rode, no. 6
- Campagnoli, no. 26

Tek pozisyonda pasajlar

- Campagnoli, no.20
- Kreutzer, no. 20
- Rode, no. 3 (2. pozisyon), no. 9 (4. pozisyon), no. 10 (3. pozisyon)

Çift sesler	• Kreutzer, no. 24(oktav), 32, 33 (3'lü), 34, 35, 36, 37 (5'li), 38, 39, 40, 41, 42 • Rode, no. 23 • Mazas (cilt I), no. 25, 27 • Palaschko (Op.36), no. 16, 20 • Fuchs (<i>16 Fantasy Etudes</i>), no. 2, 4, 7, 15
Üç ve dört sesli akorlar	• Mazas, no. 25 • Kreutzer, 37 • Fuchs, (<i>16 Fantasy Etudes</i>), no. 4, 15 • Campagnoli, no. 8, 23, 25, 28

Çift seslere Campagnoli'nin kitabı genelinde oldukça sık yer verilmiştir. Bu kitabı çalışan öğrenci, bu teknikte oldukça az sorunla karşılaşacaktır. Ancak bu kitaba hazırlık olarak çift ses gam ve egzersizler düzenli olarak çalışılmalıdır.

Kromatizm	• Campagnoli, no. 21, 38 • Kreutzer, no. 29, 31 • Palaschko (Op.55), no. 10 • Palaschko (Op. 36), no. 4, 9, 17
------------------	---

Kromatik pasajlara dönem itibarıyla Palaschko ve Fuchs'un kitaplarında daha sık rastlanır.

Trill	• Mazas (cilt I), no. 13, 14 • Kreutzer, no. 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22
Süslemeler	• Mazas (cilt I), no. 15, 24 (mordan) • Mazas (cilt II), no. 41 (apajatür)

Doğal ve yapay armonikler

- Palaschko (Op. 36), no. 2, 3, 13, 15
- Fuchs (*16 Fantasy Etudes*), no. 14
- Mazas (cilt II), no. 57

Sol el *pizzicato*'su

- Mazas (cilt II), no. 57
- Mazas (cilt I), no. 30

Sağ el teknikleri:

Détaché

- Mazas (cilt I), no. 5, 6
- Fuchs (*16 Fantasy Etudes*), no. 1
- Palaschko, (op. 55), no. 8
- Campagnoli, no. 1
- Rode, no. 8
- Kreutzer, no. 2, 3, 5, 8, 12, 26, 30

Legato

- Kreutzer, no. 1, 11, 14, 20, 23, 25, 27, 32, 33, 34, 38, 39, 40
- Rode, no. 3, 12, 13
- Campagnoli, no. 12, 16, 38
- Palaschko, (Op. 36), no. 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 13, 17, 19.
- Fuchs (*16 Fantasy Etudes*), no. 3, 13
- Mazas (cilt II), no. 32, 48

Legato tekniğini çalışmak ve iyileştirmek için Palaschko'nun Op. 55 kitabı oldukça uygundur. Özellikle yavaş etütlerde ses kalitesi gözetilerek tel geçişleri ve nota bağlantıları çalışılabilir.

<i>Staccato</i>	• Palaschko, Op. 36, no. 6 • Campagnoli, no. 9, 11 • Kreutzer, no. 2, 5
Bağlı iterek <i>staccato</i>	• Mazas (cilt I), no. 12, 23; (cilt II) no. 34, 47 • Kreutzer, no. 4 • Fuchs (<i>16 Fantasy Etudes</i>), no. 6 • Campagnoli, no. 7,
Bağlı iterek ve çekerek <i>staccato</i>	• Rode, no. 7 • Mazas (cilt II), no. 50, 53, 56.

Staccato tekniğini çalışırken *Détaché* için verilen etüt örneklerinden yararlanılabilir.

<i>Spiccato</i>	• Mazas (cilt I) no. 28, (cilt II) no. 45 • Fuchs, (<i>16 Fantasy Etudes</i>), no. 6, 16 • Kreutzer, no. 2, 5, 8 • Palaschko (Op. 36) no. 2, 14
<i>Martelé</i>	• Campagnoli, no. 13 • Kreutzer, no. 6, 7, 16, 21 • Mazas, 2, 3, 4, 11, 12, (cilt II) no. 36

Bariolage (bilek çalışması)

- Fuchs, (*16 Fantasy Etudes*), no. 1
- Fuchs, (*15 Characteristic Etudes*), no. 11, 13
- Rode, no. 2, 4, 23
- Kreutzer, no. 7, 30
- Hoffmeister, no. 1, 4, 7, 10

Nüanslar

- Hoffmeister, no. 9
- Palaschko (Op. 36) no. 17, (Op. 55) no. 1, 6
- Bruni, no. 4, 7, 13, 23
- Kreutzer, no. 1
- Mazas (cilt I) no. 1

Ajilite

- Kreutzer, no. 2
- Fuchs, (*16 Fantasy Etudes*), no. 16, (*15 Characteristic Etudes*), no. 15

Hızlı çalma becerisi (ajilite) yalnız sağ el için bir teknik değildir. Sol elin de aktif ve esnek olması, sağ el ile senkronizasyonu önemlidir.

Bağlar, Kreutzer no. 2 ve 5 gibi çeşitlenmeli etütler üzerinde çalışılabilir.

KAYNAKÇA

Bahar, Barış Kerem:	Lilian Fuchs, Bir Viyolacının Portresi , Ankara, Gece Kitaplığı, 2018.
Berlioz, Hector:	Memories from 1803 to 1865 , New York, Alfred A. Knopf, 1932.
Bruni, Antonio-Bartolomeo:	Methode pour l'alto , B. Schott & Fils, c. 1870, no. 1599.
Campagnoli, Bartolomeo:	41 Caprices pour l'Alto Op.22, ed. Hans Sitt, Leipzig, C.F. Peters, no. 7513.
Cupis, Jean B.:	Méthode d'Alto c.1788.
Fréguin, Dominique:	<i>la viole d'Orphée</i> , çevrimiçi, 2 Nisan 2019. http://www.freguin.com/index.php/instruments/viole-d-orphee
Fuchs, Lillian:	16 Fantasy Etudes for Viola , New York, International Music Company, no. 2786.
Fuchs, Lillian:	Fifteen Characteristic Studies for Viola , Oxford, Oxford University Press, 1965.
Hoffmeister, Franz Anton:	Viola-Etüden , ed. Friedrich Hermann, Leipzig, Edition Peters, no. 1993.
Kolneder, Walter:	The Amadeus Book of the Violin: Construction, History and Music , çev. ed. Reinhard G. Pauly, Portland, OR. Amadeus Press, 1998.
Kreutzer, Rodolphe:	Forty-two Studies for the Viola , trans. ed. Walter Blumenau, Chester, N.Y, G. Schirmer, Inc., 1950.
Kruse, Steven Lewis:	The Viola School of Technique: Etudes and Methods Written Between 1780 and 1860 , Muncie, Indiana, ABD, Ball State University, 1985.
Mazas, Jacques-Féréol:	Etudes Brillantes for Viola Solo , Op.36, cilt II, viyola transkripsiyonu: Louis Pagels, New York, International Music Company, 1950.

Mazas, Jacques-Féréol:	<i>Etudes Speciales for Viola Solo</i> , Op.36, cilt I, viyola transkripsiyonu: Louis Pagels, New York, <i>International Music Company</i> , 1950.
Oestreich, James R.:	“Lillian Fuchs, 91 Violist and Teacher From Family of Musicians”, <i>The New York Times</i> , çevrimiçi, 1995, 20 Nisan 2019, https://www.nytimes.com/1995/10/07/obituaries/lillian-fuchs-91-violist-and-teacher-from-family-of-musicians.html?pagewanted=1
Palaschko, Johannes:	<i>12 Studies Op. 55 for Viola</i> , New York, <i>International Music Company</i> , no. 3135.
Palaschko, Johannes:	<i>20 Etüden für Viola zur Förderung der Technik und des Vortrags</i> , Op.36, Leipzig, Fr. Kistner, 1904, no. 9790.
Randel, Don Michael:	<i>The New Harvard Dictionary of Music</i> , 4. bs., Cambridge, MA, The Belknap Press of Harvard University Press, 2003.
Riley, Maurice W.:	<i>The History of the Viola</i> , 2.c., Ann Arbor, Michigan, ABD, Braun-Brumfield, 1980, cilt I.
Riley, Maurice W.:	<i>The History of the Viola</i> , 2.c., Ann Arbor, Michigan, ABD, Braun-Brumfield, 1980, cilt II.
Rode, Pierre:	<i>Twentyfour Capricen, in Form of Etudes for Viola Alone, in all Twenty-four Keys</i> , ed. Max Rostal, Mainz, B. Schott's Söhne, 1974.
Rood, Louise:	“ <i>The viola as a solo instrument</i> ”, Northampton, MA, <i>Smith College</i> , 1942.
Sadie, Stanley:	<i>The New Grove Dictionary of Music and Musicians</i> , ed. Stanley Sadie, 29.c., 2. bs., Londra, Macmillan, 2001.
Say, Ahmet:	<i>Müzik Ansiklopedisi</i> , 3 c., Ankara, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 2005.
Stolba, K. Marie:	“ <i>A History of the Violin Etude to About 1800</i> ”, Iowa, ABD, University of Iowa, 1965.

Stowel, Robin:	<i>The Early Violin and Viola: A Practical Guide</i> , Cambridge, Cambridge University Press, 2001.
	Wikipedia English, “Casimir Ney”, Wikipedia The Free Encyclopedia , çevrimiçi, 20 Nisan 2019, https://en.wikipedia.org/wiki/Casimir_Ney
	Wikipedia English: <i>The Free Encyclopedia</i> . “Lillian Fuchs”, çevrimiçi, 10 Nisan 2019, http://en.wikipedia.org/wiki/Lillian_Fuchs

EK-1: TEZDE KULLANILMIŞ YABANCI MÜZİK TERİMLERİNİN AÇIKLAMASI

Adagio: Ağır ve gösterişli, tutumlu bir anlatımdaki tempo.

Agilmente: Acele olarak, kolay ve hafif stilde.

Agitato: 1- Heyecanlı, sinirli. 2- Çabuk, ama *Presto* kadar değil.

Alla Polacca: Polonez üslubunda.

Allegramente: Orta çabuklukta.

Allegretto: *Allegro*'dan daha az hızlı.

Allegro: Hızlı, neşeli.

Amabile: Sevimli, tatlı, yumuşak.

Amorevole, amoroso: Sevgi dolu tarzda, sevdalı.

Andante: Ağırca harekette. Ilımlı ağırlıkta, aheste. (*andare*: gitmek, yürümek).

Andantino: *Andante*'nin küçültülmüşü. Asıl anlamı biraz daha ağırca; ancak müzikte genellikle *Andante*'den biraz hızlıca.

Animato: Diri, heyecanlı, şevkli.

Animoso: Cesur, ateşli tavırla.

Appassionato: İhtiraslı, ateşli, tutkulu.

Arioso: Arya stilinde. Çalgısal müzikte bu terim “*cantabile*” (şarkı söyler gibi) stilde anlamındadır.

Arpeggiando: Arpejlerle, kırık akorlarla çalmak.

Arpeggio: Arpej.

Assai: Çok, pek.

Bariolage: Yaylı çalgılarda bir nota grubunun çabuk ve birbirini izleyen şekilde birkaç telde, pozisyon değiştirmeden çalınışı; genellikle de aynı sesin biri boş telde, diğeri başka tele basılarak hızlı tempoda duyurulması.

Ben: İyi, iyi tarzda.

Brillante: Parlak, ses rengi ya da seslendiriş tarzı için tanım.

Brioso: Canlı, parlak, şevkle, sürükleyici, gürültülü bir çalışma.

Buffa: Komik. Opera buffa: komik opera.

Cantabile: Şarkı söylercesine, ezgisellikle.

Comodo: Rahat, kolay.

Con: İle.

Concerto grosso: Büyük konçerto. Barok dönemde sonat formuna göre yazılmış konçerto. Solistler grubu ile orkestranın diyalogu üzerine kurulu eser. Solistlere “concertino”, orkestraya ise “ripieno” ya da “tutti” denir.

Con fuoco: Ateşli tarzda.

Con moto: Canlı ve enerjik tempoda.

Con spirito: 1- Espirili, şakacı. 2- Coşkulu. Hızdan çok karakteri belirleyen tanım.

Da Capo: (D.C) Başa dön.

Détaché: Ayrılmış, bağısız. Genellikle yaylı çalgılarda birbirini izleyen seslerin yayın alt ve üst kısımlarının değişimiyle bağısız, değerini vererek çalınması

Dolce: Tatlı, yumuşak tarzda.

Dolcissimo: Çok yumuşak tarzda.

Dolendo: Kederli, kasvetli.

Doloroso: Acı içinde, üzüntülü.

Espressivo: İfadeli, hisli, zengin anlatımla.

ff: Fortissimo. Çok kuvvetli.

Fuga: Özünde “imitation” taklit sanatına dayalı, armoninin olanaklarından yararlanarak kontrpuan tekniğiyle yazılmış Barok çağ müzik biçimi. Terimin kökeninde Latince fuga: kaçış sözcüğü vardır. Çünkü füğ biçimindeki bir eserde her parti ya da ses birbirini taklit edip izleyerek partiden partiye kaçar.

Frescamente: Serin, taze tarzda.

Giocoso: Şakacı, eğlenceli, oyuncu.

Grandioso: Görkemli, yüce.

Grave: 1- Adagio’dan daha ağır zaman ölçüsü. 2- Ağır, ciddi ve geniş, heybetli. 3- Fr.’da derin. 4- Bu karakterde parça ya da bölüm.

Grazioso: Çekici, zarif.

Grupetto: 16. yüzyılda bir *trill*’i tanımlayan, sonradan asıl notanın bir derece alt ya da üstünden başlayan, üç dört notalık kümeye, gruba verilen ad.

Introduzione: Ölçü sayısı belli olmayan, genellikle yavaş giriş kesitidir.

Larghetto: Küçük *Largo*. *Largo*’dan biraz daha hareketlice.

Largo: Geniş, çok ağır.

Legato: Notaları birbirine bağlı seslendirmek.

Leggiermente, Leggiero: Hafif, şen, oynak. Yaylı çalgılarda uçucu bir *staccato* ile.

Maestoso: Görkemli, muhteşem ve soylu. Genellikle bir tempo tanımı ile birlikte kullanılır.

Maestro: 1- Üstad, usta, ayrıca büyük besteci anlamında. 2- Şef, yönetici.

Maggiore: Majör.

Marcia: Marş.

Martelé: 1- Çekiç tarzı vuruş anlamında. 2- Sert, kararlı çalınışı gösteren çivi benzeri işaret. 3- Yaylı çalgılarda belirterek ve teli yayın kıllarıyla ısırarak çalınan bir teknik.

Menuet: ¾'lük, orta hızda küçük adımlarla oynanan bir Fransız dansıdır. Daha sonları Haydn, Mozart ve Beethoven senfonilerinde bu dansı kullanmışlardır.

Menuettino: Küçük Menuet.

Minore: Minör.

Moderato: Orta hızda, ölçülü.

Molto, di molto: Çok.

Musette: 1- 17. ve 18. yüzyıllarda Fransa'da yaygın olan iki ve üç zamanlı bir dans müziği.

2- Eskiden Fransa'da kullanılan bir tür gayda.

Non: değil.

Opus: "Eser", Bir bestecinin yazdığı eserlerin ayırt edilmesi amacıyla tarih sırasına göre numaralanarak belirtilmesinde kullanılan terim.

Pastorale: Konusunu doğadan, kırsal yaşamdan alan müzik yapısı.

Perpetuum mobile: Sürekli devinim. Genellikle solo çalgı için düzenli ve hızlı hareketli kısa parça.

Piace vole: Sevimli, hoş. Her türlü güçlü vurgulamadan uzak yumuşaklıkta.

Piu: Daha. Genelde müzik terimleriyle birlikte verilir.

Pizzicato: (pizz.) Yaylı çalgılar ve piyanıda tellerin parmakla çalınması.

Poco, poco a poco: Biraz, oldukça. Azar azar.

Polonaise: ¾'lük yavaş bir Polonya dansı.

Posato: Bir çırpıda, aceleyle.

pp: Pianissimo. Çok çok hafif.

Precipitoso: Çok acele bir deyişle, bir çırpıda; tempoyu bir anda hızlandırma.

Preludium: 1- Ardından alınacak olan parçaya giriş oluşturan çalgısal bölüm. 2- Opera veya herhangi bir sahne yapıtının çalgısal girişi. Prelüd aynı zamanda bağımsız, tek eser olarak da yazılır.

Presto: Hızlı, evik.

Risentito: Duyarak, hissederek, kırılmışasına.

Risonante: Tınlayan.

Rondo: Ana temanın sık sık tekrarlandığı bir müzik formu (ABACADA).

Sautill: Hızlı tempoda zıplayan, hafif yay tekniğı.

Scherzando: Scherzo'yu anımsatırcasına, şakacı, oyuncu tarzdaki hafiflikte; gle eğılene.

Siciliano: Sicilya köylülerinin dansı.

Sonore: Dolgun, iyi sesli.

Sostenuto: Dayangan, tutumlu. Sesleri gerçek değıerinde taşıyarak, sürdürerek duyurmak.

Spiccato: Yay zıplatarak alış.

Staccato: Telde kesik kesik alış.

Strepitoso: Gürültülü, yüksek sesli.

Subito: Ani, derhal, hemen.

Symphonie concertante: Kaynağında concerto grossso olan bir müzik biçimi. Solo algı (lar) ve orkestra için eser. Senfoni konçertant'a concerto grosso ile senfoni formunun birleşimi şeklinde bakılabilir. Yapısı bakımından senfoniden farklı değıildir.

Tempo a piacere: İsteğıe bağılı bir tempoda.

Tema con variazioni: Tema ve eşitlemeler.

Tempo di marcia: Marş temposu.

Tempo giusto: Tam zamanında.

Tranquillo: Sakin.

Trill: Çok kullanılan bir süsleme eşitidi. Bir nota ile, onun tam ses ya da yarım ses üstündeki notanın az veya çok çabuk hızda ve birbiri ardına öngörülen sürede seslendirilmesi.

Troppo, non troppo: Çok fazla, çok fazla değıil.

Quasi: Gibi, benzer.

Venusto: ekici, cezbedici, sevimli, zarif.

Vivace: Canlı, yaşam dolu.

Vivaccissimo: Çok canlı.

Vivo: Canlı, diri, sevimli ve esprili. *Presto*'dan daha ağır.

